

Prezes Rady Ministrów

Donald Tusk

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

RM-0610-127-26
UD346

Pan Włodzimierz CZARZASTY
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi projekt ustawy o pomocy beneficjentom – osobom fizycznym poszkodowanym w związku z realizacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”.

Jednocześnie, z uwagi na konieczność zagwarantowania instrumentów prawnych chroniących poszkodowanych beneficjentów, przedstawiam wniosek o skrócenie postępowania z projektem ustawy.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Klimatu i Środowiska.

Z poważaniem
Donald Tusk
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:
wnioskodawca

U S T A W A

z dnia

o pomocy beneficjentom – osobom fizycznym poszkodowanym w związku z realizacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”

Art. 1. 1. Ustawa określa formy i zasady pomocy beneficjentom, którym udzielono dotacji albo grantu na realizację przedsięwzięć lub zadań w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, a którzy z przyczyn niezależnych od siebie, a w szczególności z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub beneficjenta, nie wykonali zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie lub wykonali je nienależycie i z tego tytułu są zobowiązani do zwrotu należności wynikających z tych umów.

2. Przepisy ustawy mają zastosowanie do umów o dofinansowanie zawartych na podstawie wniosków o udzielenie dofinansowania w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, złożonych od dnia 15 lipca 2022 r. do dnia 28 listopada 2024 r.

3. Przepisy ustawy mają zastosowanie również do umów o dofinansowanie zawartych na podstawie wniosków o udzielenie dofinansowania w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, złożonych przed dniem 15 lipca 2022 r., o ile zgodnie z tymi umowami stosowano do nich, w zakresie warunków dokonywania wypłat dofinansowania przez właściwy fundusz bezpośrednio wykonawcy, zasady finansowania przedsięwzięć lub zadań takie jak dla umów o dofinansowanie zawartych na podstawie wniosków o udzielenie dofinansowania, złożonych od dnia 15 lipca 2022 r. do dnia 28 listopada 2024 r.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) beneficjent – osobę fizyczną, z którą właściwy fundusz zawarł umowę o dofinansowanie i która z przyczyn niezależnych od siebie, a w szczególności z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub tej osoby fizycznej, nie wykonała zobowiązań wynikających z tej umowy lub wykonała je nienależycie i z tego tytułu jest zobowiązana do zwrotu należności wynikającej z tej umowy;
- 2) należność – kwotę wypłaconej w ramach umowy o dofinansowanie refundacji lub zaliczki, do której zwrotu jest zobowiązany beneficjent, wraz z należnymi odsetkami

wynikającymi z tej umowy oraz kosztami związanymi z dochodzeniem zwrotu i egzekucji środków;

- 3) Program Priorytetowy „Czyste Powietrze” – program priorytetowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przyjęty uchwałą Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z dnia 6 czerwca 2018 r. nr A/34/1/2018 (z późn. zm.), mający na celu poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych, wdrażany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we współpracy z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- 4) umowa o dofinansowanie – umowę:
 - a) o której mowa w art. 411 ust. 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, z późn. zm.¹⁾), na podstawie której właściwy fundusz udzielił beneficjentowi dotacji na realizację przedsięwzięcia,
 - b) o powierzenie grantu, o której mowa w art. 41 ust. 7 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. z 2025 r. poz. 1733 i 1844 oraz z 2026 r. poz. 912), na podstawie której właściwy fundusz udzielił beneficjentowi grantu na realizację zadań służących osiągnięciu celu projektu grantowego – zawartą w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, w związku z realizacją której beneficjent zawarł z wykonawcą umowę na wykonanie usług, dostaw lub robót budowlanych w ramach przedsięwzięcia, o którym mowa w lit. a, albo w ramach zadań, o których mowa w lit. b;
- 5) właściwy fundusz – wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, o którym mowa w art. 400 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, który zawarł umowę o dofinansowanie;
- 6) wykonawca – osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną, albo grupę takich podmiotów, z którą beneficjent zawarł umowę na wykonanie usług, dostaw lub robót budowlanych w ramach przedsięwzięcia, o którym mowa w pkt 4 lit. a, albo w ramach zadań, o których mowa w pkt 4 lit. b.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 1080, 1812 i 1863 oraz z 2026 r. poz. 176, 426, 605, 607, 635, 912 i 982.

Art. 3. 1. Formami pomocy, z których może skorzystać beneficjent, są:

- 1) zawieszenie spłaty należności;
- 2) tymczasowe wstrzymanie dochodzenia należności;
- 3) wyłączenie odpowiedzialności za spłatę należności;
- 4) umorzenie należności w całości albo w części, rozłożenie spłaty całości albo części należności na raty lub odroczenie terminu spłaty całości albo części należności.

2. Z form pomocy, o których mowa w ust. 1, może skorzystać również spadkobierca beneficjenta, który przyjął spadek, zwany dalej „spadkobiercą”.

Art. 4. 1. Na wniosek beneficjenta albo spadkobiercy właściwy fundusz zawiesza wobec niego spłatę należności.

2. Zawieszenie spłaty należności przysługuje w przypadku wszczęcia postępowania karnego w sprawie o popełnienie przestępstwa związanego z realizacją umowy o dofinansowanie na szkodę beneficjenta albo spadkobiercy przez wykonawcę lub osobę trzecią działającą w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub tego beneficjenta.

3. Wniosek o zawieszenie spłaty należności składa się do właściwego funduszu.

4. Wniosek o zawieszenie spłaty należności zawiera:

- 1) imię i nazwisko, adres miejsca zamieszkania oraz numer PESEL beneficjenta albo spadkobiercy, a w przypadku braku numeru PESEL – rodzaj, serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 2) oznaczenie umowy o dofinansowanie.

5. W przypadku gdy wniosek o zawieszenie spłaty należności składa spadkobierca, załącza do niego również oświadczenie o nabyciu spadku. Na żądanie właściwego funduszu spadkobierca jest zobowiązany przedstawić do wglądu prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia.

6. Do wniosku o zawieszenie spłaty należności dołącza się dokument potwierdzający wszczęcie postępowania karnego, o którym mowa w ust. 2.

7. Zawieszenie spłaty należności następuje z dniem doręczenia właściwemu funduszowi wniosku spełniającego warunki, o których mowa w ust. 3–6, o czym właściwy fundusz informuje beneficjenta albo spadkobiercę.

8. Zawieszenie spłaty należności kończy się z dniem prawomocnego zakończenia postępowania karnego, o którym mowa w ust. 2.

9. W przypadku powzięcia przez właściwy fundusz informacji o zawiadomieniu o popełnieniu przestępstwa związanego z realizacją umowy o dofinansowanie na szkodę

beneficjenta albo spadkobiercy przez wykonawcę lub osobę trzecią działającą w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub tego beneficjenta właściwy fundusz może tymczasowo wstrzymać dochodzenie należności od tego beneficjenta albo spadkobiercy do dnia złożenia wniosku o zawieszenie spłaty należności spełniającego warunki, o których mowa w ust. 3–6, albo do dnia powzięcia informacji o odmowie wszczęcia postępowania karnego.

10. Tymczasowe wstrzymanie dochodzenia należności lub zawieszenie spłaty należności nie wyłączają naliczania odsetek odpowiednio za okres tymczasowego wstrzymania dochodzenia należności lub za okres zawieszenia spłaty należności, a okresów tych nie wlicza się do okresu przedawnienia roszczeń przysługujących właściwemu funduszowi z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przez beneficjenta umowy o dofinansowanie.

Art. 5. 1. Prawomocne skazanie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub beneficjenta lub orzeczenie wobec wykonawcy środków określonych w ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. z 2024 r. poz. 1822 oraz z 2026 r. poz. 516) za przestępstwo, o którym mowa w art. 4 ust. 2, którego skutkiem było niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o dofinansowanie, wyłącza z mocy prawa odpowiedzialność beneficjenta oraz spadkobiercy względem właściwego funduszu za spłatę należności.

2. Na równi ze skazaniem, o którym mowa w ust. 1, traktuje się prawomocne orzeczenie o warunkowym umorzeniu postępowania karnego albo jego prawomocne umorzenie z przyczyny, o której mowa w art. 31 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383, 1818 i 1872 oraz z 2026 r. poz. 902 i 988).

3. Wyłączenie odpowiedzialności, o którym mowa w ust. 1, następuje w zakresie, w jakim beneficjent lub spadkobierca nie odzyskali kwoty odpowiadającej kwocie należności od wykonawcy lub osoby trzeciej, i nie wyłącza uprawnienia właściwego funduszu do dochodzenia należności od wykonawcy w zakresie, o którym mowa w art. 8. W przypadku odzyskania przez beneficjenta lub spadkobiercę od wykonawcy lub osoby trzeciej kwoty, o której mowa w zdaniu pierwszym, beneficjent lub spadkobierca są zobowiązani do spłaty należności w wysokości odpowiadającej odzyskanej kwocie na rzecz właściwego funduszu w terminie 30 dni od dnia jej wpływu na rachunek beneficjenta lub spadkobiercy.

Art. 6. W postępowaniu karnym, o którym mowa w art. 4 ust. 2, za pokrzywdzonego uważa się również właściwy fundusz w zakresie obejmującym należność.

Art. 7. 1. W przypadku braku możliwości skutecznego skorzystania przez beneficjenta albo spadkobiercę z form pomocy, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1–3, właściwy fundusz może na wniosek beneficjenta albo spadkobiercy znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej:

- 1) odroczyć termin spłaty całości albo części należności lub rozłożyć spłatę całości albo części należności na raty – w przypadku gdy jest to uzasadnione względami społecznymi lub gospodarczymi, w szczególności możliwościami płatniczymi beneficjenta albo spadkobiercy, lub
- 2) umorzyć należność w całości albo w części – w przypadku gdy jest to uzasadnione brakiem możliwości spłaty należności bez konieczności poniesienia przez beneficjenta albo spadkobiercę nadmiernego uszczerbku dla niego lub jego osób najbliższych pozostających na jego utrzymaniu.

2. Wniosek zawiera:

- 1) imię i nazwisko beneficjenta albo spadkobiercy, jego miejsce zamieszkania, adres oraz numer PESEL, a w przypadku braku numeru PESEL – rodzaj, serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 2) oznaczenie umowy o dofinansowanie;
- 3) wskazanie okoliczności, które uzasadniają wniosek, wraz z oświadczeniem beneficjenta albo spadkobiercy o ich trudnej sytuacji życiowej;
- 4) informację o osiągniętych przychodach oraz o kosztach ponoszonych na utrzymanie swoje oraz osób najbliższych pozostających na utrzymaniu beneficjenta albo spadkobiercy, w ostatnich sześciu miesiącach przed dniem złożenia wniosku;
- 5) oświadczenie o prawdziwości danych zawartych we wniosku;
- 6) propozycje beneficjenta albo spadkobiercy dotyczące terminu odroczenia spłaty należności, rozłożenia spłaty należności na raty albo umorzenia należności.

3. Do wniosku dołącza się dokumenty potwierdzające okoliczności wskazane we wniosku.

4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 5, beneficjent albo spadkobierca składa pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

5. Beneficjent albo spadkobierca składa wniosek do właściwego funduszu.

6. O sposobie rozpatrzenia wniosku decyduje zarząd właściwego funduszu.

7. Minister właściwy do spraw klimatu określa i udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej obsługującego go urzędu wzór wniosku, o którym mowa w ust. 1, mając na względzie zapewnienie jednolitości składanych wniosków.

8. Umorzenie należności w całości albo w części, odroczenie terminu spłaty całości albo części należności lub rozłożenie spłaty całości albo części należności na raty następuje w formie pisemnej, na podstawie przepisów prawa cywilnego.

Art. 8. Niezależnie od pomocy udzielonej beneficjentowi albo spadkobiercy oraz formy tej pomocy właściwy fundusz jest uprawniony do dochodzenia od wykonawcy spłaty kwoty odpowiadającej kwocie należności w zakresie obejmującym kwotę wypłaconą przez ten fundusz bezpośrednio wykonawcy wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych naliczanymi począwszy od dnia następującego po dniu otrzymania tej kwoty przez wykonawcę.

Art. 9. 1. Właściwy fundusz jest administratorem w rozumieniu art. 4 pkt 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2016/679”, danych osobowych przetwarzanych w zakresie realizacji zadań określonych w ustawie.

2. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz minister właściwy do spraw klimatu są administratorami danych osobowych, o których mowa w ust. 1, w zakresie, w jakim przetwarzają je w celach określonych w ust. 5.

3. Dokumentacja zawierająca dane osobowe, o których mowa w ust. 1, jest przechowywana przez okres niezbędny do realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, w tym do rozliczenia wsparcia i kontroli jego wydatkowania, nie dłuższy niż 10 lat od dnia zakończenia realizacji umowy o dofinansowanie lub zakończenia postępowania w sprawie jego przyznania. W przypadku wszczęcia postępowania administracyjnego, sądowego lub egzekucyjnego dane osobowe przetwarza się do czasu jego prawomocnego zakończenia. Po upływie okresów, o których mowa w zdaniach pierwszym i drugim, dane osobowe podlegają usunięciu albo anonimizacji, zgodnie z odrębnymi przepisami.

4. W związku z realizacją zadań określonych w ustawie właściwy fundusz udostępnia dane osobowe, o których mowa w ust. 1:

- 1) Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- 2) ministrowi właściwemu do spraw klimatu.

5. Udostępnianie danych osobowych, o których mowa w ust. 1, podmiotom, o których mowa w ust. 4, następuje w zakresie niezbędnym oraz adekwatnym do realizacji przez te podmioty następujących celów:

- 1) monitorowania realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”;
- 2) sprawozdawczości;
- 3) kontroli i audytu.

6. Dane osobowe, o których mowa w ust. 1, udostępniane na podstawie ust. 4, mogą być udostępniane oraz przetwarzane na różnych poziomach agregacji, w tym na poziomie pojedynczych umów o dofinansowanie, w zakresie niezbędnym do realizacji celów, o których mowa w ust. 5.

7. Udostępnianie oraz dalsze przetwarzanie danych osobowych, o których mowa w ust. 1, następuje z uwzględnieniem zasad, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia 2016/679.

Art. 10. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 592, 779 i 846) w art. 21 w ust. 1 w pkt 160 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 161 w brzmieniu:

„161) kwoty należności umorzonych na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia ... o pomocy beneficjentom – osobom fizycznym poszkodowanym w związku z realizacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” (Dz. U. poz. ...).”.

Art. 11. 1. Do postępowań w sprawach, o których mowa w art. 4 ust. 2, wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie ustawy prawomocnym orzeczeniem sądu stosuje się przepisy ustawy.

2. Czynności w postępowaniach o dochodzenie należności podjęte przed dniem wejścia w życie ustawy zachowują ważność.

Art. 12. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Okoliczności skutkujące potrzebą wprowadzenia regulacji

Celem projektowanej ustawy o pomocy beneficjentom – osobom fizycznym poszkodowanym w związku z realizacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” jest ustanowienie szczególnych instrumentów pomocy beneficjentom tego Programu, którym udzielono dotacji albo grantu na realizację przedsięwzięć lub zadań w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, a którzy z przyczyn niezależnych od siebie, a w szczególności z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub beneficjenta, nie wykonali zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie lub wykonali je nienależycie i z tego tytułu są zobowiązani do zwrotu należności wynikających z tych umów.

Program Priorytetowy „Czyste Powietrze”, zwany dalej „Programem”, służy poprawie jakości powietrza oraz zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych przez wymianę źródeł ciepła i poprawie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. W ramach Programu właściciele lub współwłaściciele jednorodzinnych domów mieszkalnych lub lokali mieszkalnych wydzielonych w budynkach jednorodzinnych, posiadających wyodrębnioną księgę wieczystą, mogą otrzymać, w formie dotacji lub pożyczki, dofinansowanie do kompleksowej termomodernizacji budynków oraz wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy.

Program jest realizowany od września 2018 r. przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zwany dalej „NFOŚiGW”, wraz z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zwanymi dalej „wfośigw” lub „właściwymi funduszami”, przy udziale gmin.

Program jest adresowany do osób uprawnionych do podstawowego, podwyższonego lub najwyższego poziomu dofinansowania. Poziom dofinansowania zależy od wysokości dochodu rocznego lub miesięcznego na jednego członka gospodarstwa domowego lub wynika z ustalonego prawa do: zasiłku stałego, zasiłku okresowego, zasiłku rodzinnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego.

Od 15 lipca 2022 r. (zmiana Programu przyjęta przez Zarząd NFOŚiGW uchwałą nr A/44/1/2022 z 06.07.2022 r.) wprowadzono możliwość przyznania beneficjentom uprawnionym do podwyższonego i najwyższego poziomu dofinansowania dotacji z prefinansowaniem.

Prefinansowanie wspiera beneficjentów o niższych dochodach, umożliwiając rozpoczęcie inwestycji bez konieczności ponoszenia kosztów z własnych środków. Prefinansowanie stanowi zaliczkę w ramach dotacji albo grantu, wypłacaną przed realizacją przedsięwzięcia. Środki te przekazywane są przez wfośigw bezpośrednio na rachunek bankowy wykonawcy. Beneficjent do wniosku o dofinansowanie załącza zawarte umowy z wykonawcami (maksymalnie trzy), obejmujące pełen zakres planowanych prac. Po zakończeniu prac pozostała część dotacji albo grantu jest wypłacana wykonawcy lub beneficjentowi (jeżeli faktura została już opłacona przez beneficjenta). Wykonawca odgrywa centralną rolę w tym mechanizmie, ponieważ to on otrzymuje środki z zaliczki (na podstawie faktury zaliczkowej) i realizuje inwestycję, a jego działania determinują prawidłowe rozliczenie dotacji.

W Regulaminie naboru wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć w formie dotacji w ramach Programu dla wniosków składanych od 25 stycznia 2022 r. wprowadzono możliwość składania wniosku o dofinansowanie przez pełnomocnika wnioskodawcy. Pełnomocnictwo powinno zostać podpisane własnoręcznym podpisem wnioskodawcy. Pełnomocnik jest upoważniony do złożenia, w imieniu i na rzecz wnioskodawcy wobec wfośigw, oświadczeń niezbędnych do złożenia wniosku i zawarcia umowy o dofinansowanie, realizacji umowy o dofinansowanie oraz jej zmiany, odbioru wszelkiej korespondencji związanej z całym procesem udzielenia dofinansowania w ramach Programu. Ta konstrukcja nie zmienia jednak zasady, że dotacja jest udzielana na rzecz beneficjenta.

W związku z działaniami kontrolnymi, również na miejscu realizacji przedsięwzięć, prowadzonymi przez NFOŚiGW i wfośigw, przy realizacji przedsięwzięć w ramach Programu stwierdzono podejrzenia nadużyć przede wszystkim w zakresie czynności dokonywanych przez pełnomocników oraz wykonawców oraz w odniesieniu do czynności beneficjentów. W zakresie czynności dokonywanych przez pełnomocników oraz wykonawców najczęściej nieprawidłowości dotyczyły:

- 1) wprowadzania w błąd beneficjentów;
- 2) dokonywania czynności bez zgody beneficjentów oraz na ich niekorzyść;
- 3) fałszowania podpisów beneficjentów;
- 4) składania dokumentów potwierdzających nieprawdę;
- 5) nieprawidłowego wykonywania robót;
- 6) niezrealizowania zakresu przedsięwzięcia zgodnie z umową, np. brak urządzeń wskazanych w umowie;

- 7) zły jakości wykonanych prac, niezgodnej ze standardami tego typu prac lub dostarczenia materiałów bez ich montażu;
- 8) zawyżania kosztów realizacji przedsięwzięć w celu uzyskania przez wykonawców nierynkowego poziomu marży (nawet kilkaset procent);
- 9) nieskładania przez pełnomocnika wniosków o płatność lub nieterminowego składania wniosków o płatność;
- 10) braku rozliczenia przez pełnomocnika pobranych zaliczek;
- 11) ogłaszania upadłości wykonawców, którzy pobrali zaliczki, co nie zwalnia jednak z odpowiedzialności finansowej beneficjentów.

Skala tych nieprawidłowości i zebrane materiały skutkowały przygotowaniem i złożeniem przez NFOŚiGW zawiadomienia do prokuratury, które dotyczy przede wszystkim możliwości popełnienia oszustwa, wyłudzenia, podrobienia lub przerobienia dokumentu, poświadczenia nieprawdy oraz posłużenia się dokumentem potwierdzającym nieprawdę.

Przedsiębiorcy, których dotyczy zawiadomienie, wnioskowali w imieniu beneficjentów najczęściej o najwyższy poziom dofinansowania, który w Programie wynosił 136,2 tys. zł. Beneficjenci nie posiadają jednak często żadnych lub prawie żadnych dokumentów dotyczących realizowanego przedsięwzięcia. Pełnomocnicy nie uzgadniali optymalnego zakresu prac lub ich zakres był narzucany jako „możliwy do realizacji w ramach dotacji, którą można uzyskać z Programu”. Beneficjenci w większości przypadków nie mieli świadomości, co obejmuje wniosek o dofinansowanie, w tym, jakie oświadczenia są tam składane. Po podpisaniu pełnomocnictwa nie byli już o niczym informowani.

O nieprawidłowościach w Programie informowały także wfośigw, które złożyły zawiadomienia do prokuratury lub na policję, w związku z nadużyciami w Programie. Także beneficjenci składają bezpośrednio do organów ścigania zawiadomienia, że padli ofiarami oszustw ze strony wykonawców.

Zarząd NFOŚiGW 28 listopada 2024 r. podjął decyzję o tymczasowym wstrzymaniu przyjmowania przez wfośigw nowych wniosków o dofinansowanie w ramach Programu w związku z potrzebą wdrożenia kompleksowych zmian w Programie. Celem zmian była m.in. lepsza ochrona przed nieuczciwymi wykonawcami. NFOŚiGW jako instytucja państwowa jest zobowiązany do wydatkowania środków publicznych w sposób zgodny z prawem, celowy, gospodarny i rzetelny. Działania NFOŚiGW powinny zapewniać ochronę obywateli przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi stosowanymi przez wykonawców, w tym przed

przestępstwami. Równolegle prowadzone były prace nad głęboką zmianą Programu, która obejmowała:

- 1) doprecyzowanie postanowień dotyczących wypłaty zaliczki na rzecz beneficjenta na konto wykonawcy lub beneficjenta;
- 2) wprowadzenie limitu dotacji na poszczególne kategorie kosztów (w szczególności ocieplenia przegród budowlanych oraz stolarki okiennej i drzwiowej);
- 3) modyfikację zasad kontroli umów, w tym realizacji inwestycji u beneficjentów, w szczególności wykonywanych przez firmy, w których postępowaniu stwierdzono nieprawidłowe działanie;
- 4) w dalszych planach wprowadzenie listy rekomendowanych wykonawców, czyli sprawdzonych firm.

W okresie wstrzymania naboru nowych wniosków w Programie, czyli między 28 listopada 2024 r. a 31 marca 2025 r., były rozpatrywane złożone wcześniej wnioski o dofinansowanie oraz były realizowane obowiązujące umowy (w szczególności rozpatrywane wnioski o płatność) na wcześniejszych zasadach Programu.

Projektowana ustawa obejmie także beneficjentów, którzy zawarli umowy o dofinansowanie na podstawie wniosków złożonych przed 15 lipca 2022 r., o ile na podstawie tych umów stosowano do nich, w zakresie dokonywania wypłat dofinansowania bezpośrednio na rzecz wykonawców, zasady finansowania przedsięwzięć lub zadań obowiązujące dla umów o dofinansowanie zawartych na podstawie wniosków o udzielenie dofinansowania złożonych w okresie od 15 lipca 2022 r. do 28 listopada 2024 r. Celem tej regulacji jest objęcie analogiczną ochroną również tych beneficjentów, którzy złożyli wnioski o dofinansowanie przed 15 lipca 2022 r., a których umowy o dofinansowanie zostały zmienione (aneksowane) w sposób zapewniający stosowanie zasad Programu przyjętych dla umów o dofinansowanie zawartych na podstawie wniosków złożonych w okresie od 15 lipca 2022 r. do 28 listopada 2024 r. W praktyce oznaczało to, że mechanizm dofinansowania we wskazanych umowach polegał na dokonywaniu przez dany podmiot (właściwy fundusz) wypłat dofinansowania bezpośrednio na rzecz wykonawcy. W tym kontekście odwołanie do warunków dokonywania wypłat należy rozumieć jako odwołanie do zasad i przesłanek, od których spełnienia zależała wypłata dofinansowania bezpośrednio wykonawcy, a nie wyłącznie do technicznego sposobu przekazania środków.

II. Zakres i istota projektowanej regulacji

Projektowana ustawa stanowi wyraz pomocy państwa dla osób będących w bardzo trudnej sytuacji, która powstała bez ich winy. Projektowana ustawa ma, co do zasady, na celu zniwelowanie niekorzystnych skutków zobowiązań kontraktowych beneficjentów, w szczególności zaistniałych na skutek nieuczciwych działań wykonawców lub osób trzecich. W tym celu w projekcie ustawy wprowadzono regulacje o charakterze szczególnym do dotychczas obowiązujących przepisów. Istotą projektowanej ustawy jest wprowadzenie mechanizmów prawnych umożliwiających ochronę beneficjentów Programu, którzy ponieśli szkodę w wyniku nierzetelnego lub nieuczciwego postępowania wykonawców lub osób trzecich. Występujące nieprawidłowości i ich skala, zgłaszane zarówno do organów ścigania, jak i do wfośigw, ujawniły potrzebę wprowadzenia rozwiązań systemowych, pozwalających zapobiec obciążaniu ofiar przestępstw obowiązkiem zwrotu dofinansowania. Proponowane regulacje uwzględniają w szczególności okoliczność, że faktyczne możliwości efektywnej ochrony interesów poszkodowanych beneficjentów są obecnie ograniczone ze względu na brak bezpośredniej relacji prawnej między podmiotami udzielającymi dofinansowania w ramach Programu, tj. wfośigw, a działającymi z upoważnienia beneficjentów wykonawcami, którym wypłacono dofinansowanie na poczet realizowanych przedsięwzięć, a którzy nie wywiązali się z zobowiązań wobec beneficjentów. W takich sytuacjach beneficjenci pozostają wyłącznie odpowiedzialni wobec wfośigw w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązań z umów o dofinansowanie, tj. są zobligowani do zwrotu wypłaconego dofinansowania wraz z odsetkami, mimo że powodem niewykonania tych zobowiązań są działania lub zaniechania wykonawców lub osób trzecich. Jednocześnie wfośigw nie mają podstaw do tego, aby w uzasadnionych przypadkach zaniechać dochodzenia swoich roszczeń od beneficjentów poszkodowanych przez wykonawców oraz aby zwrotu środków dochodzić bezpośrednio od tych wykonawców. Projektowana ustawa ma zmienić ten stan rzeczy – w przypadkach już zaistniałych i pod określonymi warunkami, także uwzględniając fakt, że w relacji między beneficjentem a profesjonalnym wykonawcą to beneficjent jest zazwyczaj stroną słabszą i mniej skuteczną w ochronie i dochodzeniu swoich praw.

1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy projektu

Ustawa obejmuje swoim zakresem beneficjentów, którym udzielono dotacji albo grantu na realizację przedsięwzięć lub zadań w ramach Programu, a którzy z przyczyn niezależnych od siebie, a w szczególności z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub beneficjenta, nie wykonali zobowiązań

wynikających z umów o dofinansowanie lub wykonali je nienależycie i z tego tytułu są zobowiązani do zwrotu należności wynikających z tych umów.

Zakres regulacji odnosi się do sytuacji faktycznych zaistniałych w związku z umowami o dofinansowanie zawartymi na podstawie wniosków złożonych w okresie od 15 lipca 2022 r. do 28 listopada 2024 r. oraz umów o dofinansowanie zawartych na podstawie wniosków złożonych przed 15 lipca 2022 r., o ile na podstawie tych umów stosowano do nich, w zakresie dokonywania wypłat dofinansowania bezpośrednio na rzecz wykonawców, zasady finansowania przedsięwzięć lub zadań obowiązujące dla umów o dofinansowanie zawartych na podstawie wniosków o udzielenie dofinansowania złożonych w okresie od 15 lipca 2022 r. do 28 listopada 2024 r. Terminy te wynikają z wcześniej przytoczonych dat, wynikających z systemu realizacji Programu. Obowiązujące w tym czasie zasady realizacji Programu zostały wykorzystane przez nieuczciwych wykonawców lub osoby trzecie do popełniania nadużyć, których konsekwencje ponosili beneficjenci, a także ich spadkobiercy.

2. Formy pomocy

Ustawa przewiduje kompleksowy katalog form wsparcia, obejmujący:

- 1) zawieszenie spłaty należności w przypadku wydania postanowienia o wszczęciu postępowania karnego;
- 2) tymczasowe wstrzymanie dochodzenia należności;
- 3) wyłączenie odpowiedzialności beneficjenta za spłatę należności w przypadku prawomocnego skazania lub równoważnego rozstrzygnięcia sądu karnego wobec wykonawcy lub osoby trzeciej, jeżeli działanie wykonawcy skutkowało niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy o dofinansowanie;
- 4) ulgi w spłacie należności dla beneficjentów znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Rozwiązania te mają charakter zindywidualizowany i pozwalają na dopasowanie formy pomocy do realnej sytuacji beneficjenta.

Dodatkowo realną pomoc dla poszkodowanych stanowić będzie instytucja ustawowego upoważnienia wfośigw do dochodzenia spłaty należności od wykonawcy w zakresie obejmującym kwotę wypłaconą przez ten fundusz bezpośrednio wykonawcy wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, naliczanymi począwszy od dnia następującego po dniu otrzymania tej kwoty przez wykonawcę.

Projekt ustawy wprowadza w tym celu definicję należności rozumianą jako kwotę wypłaconej w ramach umowy o dofinansowanie refundacji lub zaliczki, do zwrotu której jest zobowiązany beneficjent, wraz z należnymi odsetkami wynikającymi z tej umowy oraz kosztami związanymi z dochodzeniem zwrotu i egzekucji tej kwoty i odsetek. Definicja ta obejmuje kwotę wypłaconej refundacji albo zaliczki, należne odsetki wynikające z umowy oraz koszty związane z dochodzeniem zwrotu i egzekucją środków (przyjęto brzmienie analogiczne do art. 8 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1848 oraz z 2026 r. poz. 986)). Przez koszty związane z dochodzeniem zwrotu i egzekucją środków należy rozumieć koszty pozostające w bezpośrednim i adekwatnym związku z czynnościami podejmowanymi w celu dochodzenia zwrotu należności lub jej przymusowego wyegzekwowania, w szczególności koszty postępowań, opłat i czynności egzekucyjnych, jeżeli obciążają one beneficjenta zgodnie z właściwymi przepisami lub postanowieniami umowy.

Ze wskazanych form pomocy będzie mógł skorzystać również spadkobierca beneficjenta, który przyjął spadek.

Projekt nie przewiduje odrębnego, szczególnego uregulowania wszystkich relacji między współspadkobiercami, ponieważ w tym zakresie zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2026 r. poz. 795), zwanej dalej „Kodeksem cywilnym”, o odpowiedzialności za długi spadkowe, w szczególności art. 1034 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe, a po dziale spadku – odpowiedzialność stosownie do wielkości udziałów. Zastosowanie znajdują również ogólne przepisy o solidarności dłużników, w tym art. 366 i następne Kodeksu cywilnego. W ocenie projektodawcy brak jest zatem potrzeby wprowadzania dodatkowej regulacji ustawowej uzależniającej możliwość skorzystania z form pomocy od zgody pozostałych spadkobierców. Tym samym, w przypadku wielości spadkobierców, odpowiedzialność za spłatę należności oraz skutki czynności dotyczących poszczególnych spadkobierców będą oceniane na podstawie odpowiednich przepisów Kodeksu cywilnego.

Mechanizm zawieszenia spłaty

Regulacja umożliwia zawieszenie spłaty należności w przypadku zainicjowania postępowania karnego dotyczącego działań wykonawcy lub osoby trzeciej. Zawieszenie to zapewni beneficjentom i ich spadkobiercom ochronę przed egzekucją zobowiązań do czasu

prawomocnego zakończenia postępowania karnego, w szczególności potwierdzenia odpowiedzialności wykonawcy lub osób trzecich.

Projektowana ustawa przewiduje, że zawieszenie spłaty należności będzie następować na wniosek beneficjenta albo jego spadkobiercy składany do wfośigw w przypadku wszczęcia postępowania karnego w sprawie o popełnienie przestępstwa związanego z realizacją umowy o dofinansowanie na szkodę beneficjenta albo spadkobiercy przez wykonawcę lub osobę trzecią działającą w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub tego beneficjenta.

Wniosek o zawieszenie spłaty należności zawiera:

- 1) imię i nazwisko, adres miejsca zamieszkania oraz numer PESEL beneficjenta albo spadkobiercy, a w przypadku braku numeru PESEL – rodzaj, serię i numer dowodu potwierdzającego tożsamość;
- 2) oznaczenie umowy o dofinansowanie;
- 3) dokument potwierdzający wszczęcie postępowania karnego.

Jeżeli wniosek o zawieszenie spłaty należności składa spadkobierca, załącza do niego również oświadczenie o nabyciu spadku.

Na żądanie właściwego funduszu, jeżeli powstaną wątpliwości co do prawdziwości oświadczenia, spadkobierca będzie jednak zobowiązany przedstawić do wglądu prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia.

Zawieszenie spłaty należności następuje z dniem doręczenia właściwemu funduszowi wniosku spełniającego warunki, o których mowa w ustawie, o czym właściwy fundusz informuje beneficjenta albo spadkobiercę.

Zawieszenie spłaty należności kończyć się będzie z dniem prawomocnego zakończenia postępowania karnego stanowiącego podstawę dla złożenia wniosku.

Okres zawieszenia spłaty należności nie wlicza się do okresu przedawnienia roszczeń przysługujących właściwemu funduszowi z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przez beneficjenta umowy o dofinansowanie.

Projektowana regulacja umożliwi także fakultatywne tymczasowe wstrzymanie przez wfośigw dochodzenia roszczeń w stosunku do beneficjenta albo jego spadkobiercy jeszcze przed zawieszeniem spłaty należności. Rozwiązanie takie jest proponowane z myślą o przypadkach,

gdy jest prawdopodobne, że sytuacja beneficjenta albo jego spadkobiercy jest wynikiem przestępstwa i że będzie on mógł skutecznie skorzystać z formy pomocy w postaci zawieszenia spłaty należności przewidzianego w projektowanej ustawie.

Tymczasowe wstrzymanie dochodzenia należności

W przypadku powzięcia przez wfośigw informacji o zawiadomieniu o popełnieniu przestępstwa związanego z realizacją umowy o dofinansowanie na szkodę beneficjenta albo spadkobiercy przez wykonawcę lub osobę trzecią działającą w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub tego beneficjenta możliwe będzie tymczasowe wstrzymanie dochodzenia należności od tego beneficjenta albo spadkobiercy do dnia złożenia wniosku o zawieszenie spłaty należności albo do dnia powzięcia informacji o odmowie wszczęcia postępowania karnego.

Projektowana ustawa przewiduje tego rodzaju fakultatywne uprawnienie dla wfośigw w celu wstrzymania się z dochodzeniem należności, jeżeli jest prawdopodobne, że w sprawie zostanie wszczęte postępowanie karne, co z kolei umożliwi zawieszenie spłaty należności.

Wyłączenie odpowiedzialności beneficjenta

Projekt ustawy przewiduje, że stwierdzenie odpowiedzialności karnej wykonawcy lub też osoby trzeciej w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy o dofinansowanie skutkuje – jeżeli w wyniku przestępstwa doszło do niewykonania lub nienależytego wykonania umowy o dofinansowanie – ustawowym wyłączeniem odpowiedzialności beneficjenta za spłatę należności w zakresie, w jakim nie udało się tych należności odzyskać od wykonawcy lub osoby trzeciej.

Należy podkreślić, że zakres wyłączenia odpowiedzialności jest węższy niż zakres zawieszenia spłaty należności. Zawieszenie może nastąpić w związku z przestępstwem związanym z realizacją umowy o dofinansowanie, natomiast wyłączenie odpowiedzialności wymaga ustalenia, że przestępstwo skutkowało niewykonaniem albo nienależytym wykonaniem tej umowy. Nie każde przestępstwo związane z realizacją umowy będzie prowadziło zatem do wyłączenia odpowiedzialności beneficjenta.

Na etapie złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa lub wszczęcia postępowania karnego kwestia skutku przestępstwa w postaci niewykonania lub nienależytego wykonania umowy o dofinansowanie wymaga jeszcze dalszego badania, tak jak sama kwestia, czy doszło do popełnienia przestępstwa. Okoliczność ta nie powinna jednak uniemożliwiać przyznania beneficjentom tymczasowego wsparcia w postaci zawieszenia lub wstrzymania dochodzenia spłaty należności.

Rozwiązanie to odwraca dotychczasową konstrukcję, w której ryzyko działań wykonawcy obciążało poszkodowanego beneficjenta. Nie jest możliwa jego realizacja w toku realizacji zwykłych uprawnień kontraktowych, gdyż brak jest relacji zobowiązaniowej między właściwym funduszem a wykonawcą.

Stwierdzenie odpowiedzialności karnej, tj.:

- 1) prawomocne skazanie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub beneficjenta,
- 2) orzeczenie wobec wykonawcy środków określonych w ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. z 2024 r. poz. 1822, z późn. zm.)

– za przestępstwo, o którym mowa w art. 4 ust. 2, którego skutkiem było niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o dofinansowanie, albo

- 3) prawomocne orzeczenie o warunkowym umorzeniu postępowania karnego albo jego prawomocne umorzenie z przyczyny, o której mowa w art. 31 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383, z późn. zm.)

– wyłączy z mocy prawa odpowiedzialność beneficjenta oraz jego spadkobiercy względem wfośigw za spłatę należności; wyłączenie odpowiedzialności spowoduje umorzenie z mocy prawa należności względem beneficjenta albo jego spadkobiercy.

Wyłączenie odpowiedzialności nastąpi jednakże wyłącznie w zakresie, w jakim beneficjent lub jego spadkobierca nie odzyskali kwoty odpowiadającej kwocie należności od wykonawcy, i nie wyłączy uprawnienia wfośigw do dochodzenia należności od wykonawcy. Wyłączenie odpowiedzialności nie pozbawia beneficjenta uprawnienia do dochodzenia roszczenia od wykonawcy na zasadach ogólnych.

Jednocześnie projektowana ustawa wprowadza zobowiązanie beneficjenta albo jego spadkobiercy do zwrotu na rzecz wfośigw kwoty odzyskanej od wykonawcy w terminie 30 dni od dnia jej wpływu na rachunek beneficjenta lub spadkobiercy.

Ulgi dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej

Celem przepisów jest umożliwienie wfośigw umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności beneficjentów lub ich spadkobierców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, a jednocześnie zapewnienie podstawy prawnej do zastosowania ulg wobec beneficjentów w tych przypadkach, gdy nie zapadną prawomocne wyroki skazujące wobec

wykonawców lub zajdą inne okoliczności uniemożliwiające odzyskanie należności od wykonawców lub osób trzecich.

Z uwagi na fakt, że projekt ustawy dotyczy beneficjentów – osób fizycznych, z którymi właściwy fundusz zawarł umowę o dofinansowanie w ramach Programu i które z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub tego beneficjenta nie wykonały zobowiązań wynikających z tej umowy lub wykonały je nienależycie i z tego tytułu są zobowiązane do zwrotu należności (oraz ich spadkobierców), stosowanie ulg, tj. umarzanie, odraczanie lub rozkładanie na raty spłaty należności, jest możliwe tylko w stosunku do tych osób spełniających przesłanki określone w projektowanej ustawie.

Aktualnie wfośigw (tak samo NFOŚiGW) nie dysponują podstawą prawną do umarzania należności cywilnoprawnych (lub stosowania innych form ulg w ich spłacie) w innym trybie niż częściowe umarzanie pożyczek po spełnieniu określonych warunków w trybie przepisów art. 411 ust. 3 ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, z późn. zm.), w związku z art. 400h ust. 2 pkt 7 lub art. 400h ust. 4 pkt 5 tej ustawy. Przepisy te nie mają jednak zastosowania do innych należności niż wynikające z prawidłowo realizowanych umów pożyczki. Stąd, dla osiągnięcia celu ustawy, uzasadnione jest przyjęcie przepisów umożliwiających stosowanie wobec beneficjentów Programu, pod określonymi warunkami, ulg w spłacie należności wobec wfośigw.

W projekcie ustawy zaproponowano przepisy analogiczne do art. 58 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, z późn. zm.), zgodnie z którymi zastosowanie ulg następuje w formie pisemnej, na podstawie przepisów prawa cywilnego.

Projektowana ustawa określa przesłanki udzielenia ulgi w spłacie należności, a także elementy wniosku o udzielenie takiej ulgi. Wzór wniosku o udzielenie ulgi w spłacie należności określi i udostępni w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej obsługującego go urzędu minister właściwy do spraw klimatu, mając na względzie zapewnienie jednolitości składanych wniosków.

Udzielanie ulg w spłacie należności będzie następowało w formie czynności prawnych dokonywanych według zasad Kodeksu cywilnego.

Wzmocnienie uprawnień procesowych wfośigw

Projekt ustawy ustanawia możliwość dochodzenia spłaty należności od wykonawców przez wfośigw w zakresie obejmującym kwotę wypłaconą przez ten fundusz bezpośrednio wykonawcy wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, naliczanymi począwszy od dnia następującego po dniu otrzymania tej kwoty przez wykonawcę. Ponadto projekt ustawy przewiduje udział wfośigw w postępowaniach karnych w charakterze pokrzywdzonego. Ma to na celu zwiększenie skuteczności prowadzenia takich postępowań (wfośigw są bezpośrednio zainteresowane ich przebiegiem i wynikiem, w wielu przypadkach zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa są składane przez nie, a jako podmioty udzielające dofinansowania dysponują kompleksową wiedzą o potencjalnych nadużyciach oraz nieuczciwych lub nierzetelnych praktykach), efektywności dochodzenia należności oraz lepszą ochronę środków publicznych, które w pierwszej kolejności powinny zostać odzyskane od nieuczciwych wykonawców.

Projektowany art. 6 ma charakter doprecyzowujący i służy wyeliminowaniu wątpliwości interpretacyjnych co do statusu właściwego wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej w postępowaniach karnych objętych zakresem ustawy. Choć instytucja pokrzywdzonego została uregulowana w art. 49 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2026 r. poz. 490, z późn. zm.), w projektowanym modelu odpowiedzialności – przy uwzględnieniu definicji „należności” oraz uprawnienia właściwego funduszu do dochodzenia od wykonawcy kwoty wypłaconej bezpośrednio wykonawcy – celowe jest jednoznaczne przesądzenie w przepisie szczególnym, że właściwy fundusz jest pokrzywdzonym w zakresie obejmującym należność. Rozwiązanie to ma charakter gwarancyjny i porządkujący. Obecnie w części prowadzonych spraw w sądach i prokuraturze w postępowaniu karnym wfośigw są uznawane za pokrzywdzonego, a w innych nie. W związku z tym, w celu usunięcia wątpliwości, konieczne jest ustawowe potwierdzenie takiego statusu wfośigw.

Ponadto na mocy projektowanego art. 5 ust. 3 wyłączenie odpowiedzialności beneficjenta na mocy uzyskania prawomocnego rozstrzygnięcia sądu karnego ma charakter jedynie zakresowy, tj. dochodzi do skutku wyłącznie w zakresie kwoty nieodzyskanej przez beneficjenta. W związku z tym przepis ten należy czytać łącznie z projektowanym art. 8 stanowiącym uprawnienie dla wfośigw do dochodzenia należności w pozostałym zakresie od wykonawcy jako podmiotu, który otrzymał środki w ramach Programu. Intencją projektodawcy nie jest ograniczenie zakresu art. 5 wyłącznie do przestępstw skutkowych w rozumieniu prawa karnego materialnego, lecz powiązanie trwałego wyłączenia odpowiedzialności beneficjenta lub

spadkobiercy z ustaleniem, że przestępstwo pozostawało w związku przyczynowym z niewykonaniem albo nienależytym wykonaniem umowy o dofinansowanie. O właściwej kwalifikacji czynu będzie decydował odpowiedni organ.

Dane osobowe

W projekcie ustawy zamieszczono przepisy dotyczące ochrony danych osobowych. Wskazano, że wfośigw jest administratorem w rozumieniu art. 4 pkt 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2016/679”, danych osobowych przetwarzanych wyłącznie w celu realizacji zadań określonych w projektowanej ustawie. Analogicznie za administratorów uznano również Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz ministra właściwego do spraw klimatu w zakresie, w jakim przetwarzają dane osobowe w związku z ich udostępnieniem przez wfośigw.

Przetwarzanie danych osobowych odbywać się będzie z zachowaniem zasady minimalizacji danych oraz ograniczenia celu, o których mowa w art. 5 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia 2016/679.

Wfośigw w związku z realizacją zadań określonych w projektowanej ustawie będzie uprawniony, w zakresie niezbędnym oraz adekwatnym do celu przetwarzania, do udostępniania danych osobowych:

- 1) NFOŚiGW;
- 2) ministrowi właściwemu do spraw klimatu.

Udostępnienie danych osobowych tym podmiotom następować będzie w zakresie niezbędnym oraz adekwatnym do realizacji przez te podmioty następujących celów:

- 1) monitorowania realizacji Programu;
- 2) sprawozdawczości;
- 3) kontroli i audytu.

Dane osobowe będą mogły być udostępniane oraz przetwarzane na różnych poziomach agregacji, w tym na poziomie pojedynczych umów o dofinansowanie, w zakresie niezbędnym do realizacji celów określonych w projektowanej ustawie. Udostępnianie oraz dalsze

przetwarzanie danych osobowych będzie następowało wyłącznie w zakresie niezbędnym do realizacji celów określonych w projektowanej ustawie oraz z uwzględnieniem zasad, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia 2016/679. Celem tego postanowienia jest zapewnienie sprawozdawczości oraz sprawnego przepływu danych o nieprawidłowościach.

Wskazano również okres retencji dokumentacji zawierającej dane osobowe. Dokumentacja zawierająca dane osobowe przetwarzane dla celów ustawowych jest przechowywana przez okres niezbędny do realizacji zadań, w tym do rozliczenia wsparcia i kontroli jego wydatkowania, nie dłuższy niż 10 lat od dnia zakończenia realizacji umowy o dofinansowanie lub zakończenia postępowania w sprawie jego przyznania.

W przypadku wszczęcia postępowania administracyjnego, sądowego lub egzekucyjnego dane osobowe przetwarza się do czasu jego prawomocnego zakończenia. Po upływie tych okresów dane osobowe podlegają usunięciu albo anonimizacji zgodnie z odrębnymi przepisami. Proponowana regulacja w zakresie przetwarzania danych osobowych jest konieczna dla umożliwienia udzielania pomocy beneficjentom lub ich spadkobiercom na zasadach określonych w projektowanej ustawie i jest zgodna z zasadą proporcjonalności (przetwarzanie danych odnosi się wyłącznie do danych niezbędnych do dochodzenia roszczeń oraz udzielania pomocy) oraz objęta ograniczeniami zarówno natury ustawowej, jak i tymi, które wynikają z rozporządzenia 2016/679.

Ponadto przetwarzanie danych osobowych łączy się wyłącznie z dochodzeniem roszczeń mających podstawy w przepisach prawa, a także z wnioskami o udzielenie pomocy w formach określonych projektowaną ustawą, których składanie, tak jak skorzystanie z pomocy, ma charakter dobrowolny.

Projekt ustawy dokonuje także zmiany w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 592, z późn. zm.), wprowadzając zwolnienie z podatku dochodowego kwoty należności umorzonych na podstawie projektowanego art. 7 ust. 1 pkt 2, czyli w przypadku gdy jest to uzasadnione brakiem możliwości spłaty należności bez konieczności poniesienia przez beneficjenta albo spadkobiercę nadmiernego uszczerbku dla niego lub jego osób najbliższych pozostających na jego utrzymaniu. Zaznaczyć należy, że odroczenie terminu spłaty należności lub rozłożenie spłaty należności na raty, jak również ustawowe wyłączenia odpowiedzialności nie generują przychodu podatkowego, a co za tym idzie, nie wymagają uregulowania w przepisach podatkowych.

III. Przepisy przejściowe

W projekcie ustawy dodano również przepisy przejściowe stanowiące, że do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym projektowaną ustawą, a w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy czynności dokonane zgodnie z przepisami dotychczasowymi zachowują moc.

Wprowadzenie zasady bezpośredniego stosowania nowych przepisów do spraw w toku jest uzasadnione charakterem regulacji, które mają charakter proceduralny i służą wzmocnieniu pozycji określonej kategorii podmiotów w postępowaniu karnym, nie naruszając przy tym podstawowych gwarancji procesowych innych uczestników postępowania. Celem tych przepisów jest zapewnienie, że wfośigw uzyskają pełnię praw procesowych po tym, jak projektowana ustawa przyzna im status pokrzywdzonego w toku toczących się postępowań karnych. Równocześnie rozwiązanie to uwzględnia zasadę ochrony praw nabytych oraz pewności obrotu prawnego, przez wyraźne przesądzenie, że czynności dokonane dotychczas w toku postępowań na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy pozostają w mocy i nie wymagają powtórzenia. Tym samym eliminuje się ryzyko podważania skuteczności już przeprowadzonych czynności procesowych, co mogłoby prowadzić do nieuzasadnionego przedłużenia postępowań oraz zwiększenia ich kosztów.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

Projekt aktu nie zawiera wymogów nakładanych na usługodawców, podlegających notyfikacji, o której mowa w art. 15 ust. 7 i art. 39 ust. 5 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, str. 36, z późn. zm.).

Projektowana ustawa nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej i nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Nazwa projektu Projekt ustawy o pomocy beneficjentom – osobom fizycznym poszkodowanym w związku z realizacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Minister Klimatu i Środowiska Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu: Krzysztof Bolesta – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska Kontakt do opiekunów merytorycznych projektu: Piotr Bogusz – Zastępca Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich w Ministerstwie Klimatu i Środowiska piotr.bogusz@klimat.gov.pl DFE@klimat.gov.pl tel. 22 369 28 23 Łukasz Augustyniak – radca prawny w Departamencie Funduszy Europejskich w Ministerstwie Klimatu i Środowiska lukasz.augustyniak@klimat.gov.pl	Data sporządzenia 22.07.2026 r. Źródło: Ministerstwo Klimatu i Środowiska Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UD346
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projekt ustawy o pomocy beneficjentom – osobom fizycznym poszkodowanym w związku z realizacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, zwanej dalej „ustawą”, ma na celu ustanowienie dla wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zwanych dalej „wfośigw”, adekwatnych narzędzi prawnych zapewniających sprawne działanie w zakresie pomocy beneficjentom Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, zwanego dalej „PPCP”, realizowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zwany dalej „NFOŚiGW”, wspólnie z wfośigw, którzy z przyczyn niezależnych od siebie, a w szczególności z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub beneficjenta, nie wykonali zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie lub wykonali je nienależycie i z tego tytułu są zobowiązani do zwrotu należności wynikających z tych umów.

NFOŚiGW jest państwową osobą prawną w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, z późn. zm.), a wfośigw są samorządowymi osobami prawnymi. Podstawy działalności, strukturę organizacyjną i zakres zadań NFOŚiGW i wfośigw określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, z późn. zm.). Zgodnie z tymi przepisami NFOŚiGW i wfośigw są instytucjami ochrony środowiska, których celem działania jest finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Nadzór nad działalnością NFOŚiGW i wfośigw sprawuje minister właściwy do spraw klimatu, a jednocześnie Minister Klimatu i Środowiska, zwany dalej „MKiŚ”, jest Instytucją Odpowiedzialną za Realizację Inwestycji w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności, zwanym dalej „KPO”, a także Instytucją Pośredniczącą w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027, zwanym dalej „FEnIKS”, tj. narzędzi finansowych, z których finansowane są przedsięwzięcia w PPCP.

PPCP jest programem, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Cel ten jest realizowany przez dofinansowanie przedsięwzięć polegających na wymianie nieefektywnych źródeł ogrzewania, ociepleniu budynków, modernizacji instalacji grzewczych oraz zastosowaniu nowoczesnych technologii poprawiających efektywność energetyczną. Program jest realizowany od 2018 r. przez NFOŚiGW wspólnie z wfośigw. Do tej pory złożono ponad 1 mln wniosków o dofinansowanie.

Mechanizm prefinansowania w PPCP opiera się na tym, że część dotacji jest wypłacana w formie zaliczki jeszcze przed rozpoczęciem prac, aby ułatwić beneficjentowi sfinansowanie inwestycji bez konieczności angażowania własnych środków. Zaliczka trafia bezpośrednio na rachunek bankowy wykonawcy, co pozwala rozpocząć realizację przedsięwzięcia bez zaciągania kredytów czy pożyczek. Prefinansowanie jest dostępne wyłącznie dla osób o niższych dochodach, które kwalifikują się do podwyższonego lub najwyższego poziomu dofinansowania. Ewaluacja programu prowadzona od 2024 r. zdiagnozowała przypadki wskazujące, że część wykonawców zaangażowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach PPCP przez beneficjentów (grantobiorców) mogła działać w sposób nierzetelny na szkodę tych osób fizycznych, składając w ich imieniu do wfośigw wnioski związane z uzyskaniem i wykorzystaniem dofinansowania. W tym zakresie właściwe organy ścigania prowadzą postępowania przygotowawcze na skutek zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, złożonych przez NFOŚiGW, wfośigw lub też przez pokrzywdzonych.

Aktualnie wfośigw (tak samo NFOŚiGW) nie dysponują podstawą prawną do umarzania należności cywilnoprawnych w innym trybie niż częściowe umarzanie pożyczek po spełnieniu określonych warunków w trybie przepisów art. 411 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, w związku z art. 400h ust. 2 pkt 7 lub art. 400h ust. 4 pkt 5 tej ustawy. Przepisy te nie mają jednak zastosowania do innych należności niż wynikające z prawidłowo realizowanych umów pożyczki. Oznacza to, że konieczne jest opracowanie przepisów umożliwiających podjęcie przez te podmioty działań pozwalających udzielić pomocy poszkodowanym beneficjentom w przypadku niezrealizowania przedsięwzięcia lub zadania objętego dofinansowaniem.

Na podstawie danych przedstawionych przez wfośigw oraz przeprowadzonych szacunków liczba umów w PPCP z zaliczkami nierozliczonymi wynosi ponad 8 tys., a łączna kwota tych nierozliczonych zaliczek to około 285 mln zł.

Łączne koszty związane z realizacją przepisów w okresie 10 lat szacowane są na około 495 mln zł.

Dodatkowo łączny ubytek dochodów z tytułu zwolnienia z zapłaty należności podatkowej, o której mowa w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 592, z późn. zm.), szacuje się w kwocie 35 mln zł.

Liczba zawiadomień o charakterze karnym raportowanych przez wfośigw oraz NFOŚiGW to 634 zawiadomienia do organów ścigania (403 dotyczy umów finansowanych ze środków KPO, 231 – umów finansowanych ze środków FEnIKS).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Zdiagnozowane problemy wymagają podjęcia działań legislacyjnych i nie jest możliwe osiągnięcie wskazanych celów za pomocą innych środków niż ustawa.

Najistotniejsze regulacje zawarte w ustawie.

1. Umożliwienie zawieszenia spłaty należności przez beneficjentów

Regulacja umożliwia zawieszenie spłaty należności przez beneficjentów w przypadku zainicjowania postępowania karnego dotyczącego działań wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub beneficjenta. Zawieszenie to chroni beneficjenta przed egzekucją zobowiązań do czasu potwierdzenia odpowiedzialności wykonawcy lub osób trzecich albo innego zakończenia postępowania karnego.

2. Wprowadzenie dodatkowych mechanizmów umożliwiających dochodzenie przez wfośigw należności bezpośrednio od nierzetelnych wykonawców

Proponuje się wprowadzenie dodatkowych mechanizmów umożliwiających dochodzenie przez wfośigw należności bezpośrednio od nierzetelnych wykonawców. Co do zasady nie przewiduje się jednak dodatkowych wydatków w tym zakresie, gdyż środki wydatkowane w ramach przedsięwzięć objętych postępowaniami karnymi zostaną wyłączone z certyfikacji w ramach FEnIKS oraz KPO. Tym samym zostaną wprowadzone mechanizmy pomocy beneficjentom, którzy zostali oszukani przez nieuczciwych wykonawców lub osoby trzecie. Będzie to wyraz pomocniczości państwa dla osób będących w bardzo trudnej sytuacji, która powstała bez ich winy.

3. Wzmocnienie uprawnień procesowych wfośigw

Projektowana ustawa wprowadza możliwość dochodzenia roszczeń od wykonawców przez wfośigw, a także udział właściwych funduszy w postępowaniach karnych w charakterze pokrzywdzonego. Ma to na celu zwiększenie skuteczności takich postępowań, efektywności dochodzenia należności oraz lepszą ochronę środków publicznych, które w pierwszej kolejności powinny zostać odzyskane od nieuczciwych wykonawców.

4. Umożliwienie wfośigw udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych

Z uwagi na brak odpowiednich przepisów proponuje się uwzględnienie w projektowanej ustawie przepisów umożliwiających udzielanie przez wfośigw beneficjentom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej ulg w spłacie należności o charakterze cywilnoprawnym wynikających z umów o dofinansowanie. Przewidywane formy ulg nawiązują do regulacji przyjętych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych i polegają na możliwości umarzania należności w całości albo w części, odraczania ich spłaty lub rozkładania ich spłaty na raty.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak adekwatnych do porównania rozwiązań w innych krajach.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej	16	Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska	Zabezpieczenie interesu prawnego w związku z obsługą środków europejskich. Zwiększenie liczby spraw w przedmiocie udzielania ulg i zawieszenia obowiązku dochodzenia

			środków. Zmniejszenie liczby spraw windykacyjnych względem poszkodowanych beneficjentów.
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	1	Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska	Przejęcie odpowiedzialności finansowej za ustanowione mechanizmy pomocy beneficjentom (osobom fizycznym), którzy zostali oszukani na skutek czynów niedozwolonych.
Beneficjenci (i ich spadkobiercy), w tym: osoby fizyczne będące beneficjentami dofinansowania na podstawie umów z wfośigw	40 000 20 000	Baza danych NFOŚiGW i wfośigw	Możliwość skorzystania z pomocy w przypadkach i na zasadach określonych w projektowanej ustawie.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404) projekt ustawy z chwilą przekazania go do uzgodnień z członkami Rady Ministrów oraz konsultacji publicznych został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny (www.rcl.gov.pl), w celu umożliwienia zgłaszania opinii przez wszystkie zainteresowane podmioty.

Termin przeprowadzenia konsultacji publicznych – luty/marzec 2026 r. Konsultacje publiczne zostały skrócone z uwagi na konieczność pilnego rozwiązania problemów regulowanych projektem.

Projekt ustawy został skierowany do następujących podmiotów (z terminem zgłaszania uwag 14 dni):

- 1) Federacja Konsumentów;
- 2) Polskie Towarzystwo Ekonomiki Gospodarstwa Domowego;
- 3) Forum Odpowiedzialnego Biznesu;
- 4) Fundacja na Rzecz Bezpiecznego Obrotu Prawnego;
- 5) Stowarzyszenie Rzeczników Konsumentów;
- 6) Stowarzyszenie Czystego Powietrza i Energii;
- 7) Związek Pracodawców Programu Czyste Powietrze „Pracodawcy Czyste Powietrze”.

Projekt ustawy został przekazany do zaopiniowania przez:

- 1) NFOŚiGW,
- 2) wfośigw,
- 3) Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- 4) Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych,
- 5) Rzecznika Praw Obywatelskich,
- 6) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej,
- 7) Konfederację „Lewiatan”,
- 8) Związek Rzemiosła Polskiego,
- 9) Związek Pracodawców Business Centre Club,
- 10) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców,
- 11) Federacja Przedsiębiorców Polskich,
- 12) Polskie Towarzystwo Gospodarcze

– z terminem zgłaszania uwag przez podmioty, o których mowa w pkt 1–5 – 14 dni, a w pkt 6–12 – 21 dni.

Projekt ustawy nie dotyczy spraw, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucji dialogu społecznego (Dz. U. z 2026 r. poz. 836), wobec czego nie wymaga opiniowania przez Radę Dialogu Społecznego.

Z uwagi na zakres projektu, który nie dotyczy zadań związków zawodowych, projekt nie podlegał opiniowaniu przez reprezentatywne związki zawodowe.

Projekt nie podlegał opiniowaniu przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, gdyż nie dotyczy spraw związanych z samorządem terytorialnym, o których mowa w ustawie z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 949).

Projekt nie dotyczy ograniczeń obowiązków administracyjnych wobec przedsiębiorców, o których mowa w art. 68 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.).

Projekt nie podlegał także opiniowaniu, konsultacjom ani uzgodnieniom z organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym z Europejskim Bankiem Centralnym.

Wyniki przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania zostały omówione w raporcie z konsultacji publicznych i udostępnione na stronie Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2025 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	0	-68	-101	-113	-51	-48	-26	-24	-23	-21	-20	-495
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NFOŚiGW	0	-68	-101	-113	-51	-48	-26	-24	-23	-21	-20	-495
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NFOŚiGW	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	-68	-101	-113	-51	-48	-26	-24	-23	-21	-20	-495
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NFOŚiGW	0	-68	-101	-113	-51	-48	-26	-24	-23	-21	-20	-495

Źródła finansowania	Środki będące w dyspozycji NFOŚiGW – co do zasady jednak, ponieważ wydatki ponoszone w ramach przedsięwzięć, w których dochodziło do nieprawidłowości, nie będą przedstawiane do certyfikacji, nie przewiduje się dodatkowych wydatków po stronie NFOŚiGW. Co więcej, jako że środki wydatkowane w ramach Programu mają charakter dotacyjny, nie przewidywano ich zwrotu, lecz jedynie realizację konkretnych efektów ekologicznych. W obecnej sytuacji jedynym skutkiem projektowanej ustawy będzie obniżona realizacja skutków ekologicznych. W przypadku projektów realizowanych w ramach programów finansowanych ze środków UE: – w FEnIKS mechanizm finansowania opiera się na potwierdzaniu kwalifikowalności wydatków przedstawianych do rozliczenia oraz ich dalszej certyfikacji do KE, – w KPO rozliczenie z KE opiera się na osiągniętych wskaźnikach, czyli przedsięwzięciach zakończonych. Wydatki (w przypadku FEnIKS) lub osiągnięte wskaźniki (w przypadku KPO), które nie spełniają zasad danego programu, nie są przedstawiane do rozliczenia z KE. W ich miejsce są deklarowane prawidłowe wydatki/zrealizowane przedsięwzięcia, co ma na celu uniknięcie utraty alokacji na Program. Taki mechanizm praktycznie uniemożliwia powstanie obowiązku zwrotu środków do Komisji Europejskiej. Projektowane umorzenia dotyczą wyłącznie relacji krajowej pomiędzy beneficjentem a właściwym funduszem i nie stanowią umorzenia zobowiązań wobec KE. Wydatki albo wskaźniki, które nie spełniają zasad właściwego programu, nie będą przedstawiane do rozliczenia z KE. W ich miejsce, w celu uniknięcia utraty alokacji środków UE, będą przedstawiane prawidłowe wydatki albo prawidłowo zrealizowane przedsięwzięcia, zgodnie z zasadami danego programu, finansowane ze środków krajowych NFOŚiGW. W zależności od rzeczywistej skali zastosowania mechanizmów pomocy może wystąpić potrzeba bieżącego dostosowywania planu finansowego NFOŚiGW (w tym ewentualnych przesunięć między zadaniami) przy zachowaniu priorytetów realizowanych programów.

	Ewentualne dostosowanie planu finansowego NFOŚiGW będzie dokonywane w ramach środków pozostających w dyspozycji NFOŚiGW i nie będzie skutkować zwiększeniem wydatków ujmowanych w Stabilizującej Regule Wydatkowej. Dostosowanie to może polegać w szczególności na przesunięciach między zadaniami ujętymi w planie finansowym NFOŚiGW, bez zwiększania łącznej kwoty wydatków objętych tym planem. Skala wpływu będzie zależała od liczby spraw oraz wartości należności objętych rozwiązaniami przewidzianymi w ustawie.							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Jeżeli wfośigw zaangażowany we wdrażanie środków europejskich (FEnIKS i KPO) dokona umorzenia należności beneficjentom na podstawie projektowanych przepisów, nie będzie zobowiązany do zwrotu do NFOŚiGW równowartości umorzonych środków. Szacowany koszt odsetek (ok. 210 mln zł) obejmuje zarówno odsetki już naliczone, jak i odsetki, które mogą być naliczane w przyszłości. Informacyjnie wskazuje się, że łączna wartość zwolnienia z PIT związana z umorzeniami przewidzianymi w projekcie wynosi ok. 35 mln zł w horyzoncie 10 lat.							
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2025 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	71	108	122	105	124	530
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projektowana ustawa dotyczy osób fizycznych, nie ma wpływu na duże przedsiębiorstwa.						
	sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw	Projektowana ustawa dotyczy osób fizycznych, nie ma wpływu na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projektowana ustawa wpłynie pozytywnie na życie społeczne (rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe) m.in. z uwagi na: – wprowadzenie możliwości udzielania przez wfośigw ulg w spłacie należności cywilnoprawnych beneficjentom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej (w chwili obecnej nie jest możliwe oszacowanie wysokości i rodzaju ulg w zakresie dotyczącym wfośigw), – odstąpienie od windykacji przez wfośigw w przypadkach stwierdzenia oszukania przez nieuczciwych wykonawców lub osoby trzecie (szacuje się, że obejmie około 8 tys. podmiotów w łącznej kwocie 530 mln zł).						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Należy spodziewać się wzrostu efektywności w dochodzeniu roszczeń przez wfośigw w zakresie projektów w PPCP.							
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☒ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy				
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
–		
9. Wpływ na rynek pracy		
Nie dotyczy. Regulacje prawne zaproponowane w ustawie nie będą miały wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Wejście w życie projektowanych regulacji powinno w znacznym stopniu ograniczyć liczbę spraw o spłatę należności wytaczanych przez wfośigw wobec beneficjentów, a jednocześnie będzie skutkować tym, że roszczenia o zwrot należności zostaną uwzględnione w ramach postępowań na linii wfośigw – wykonawcy. Wzrost liczby spraw jednego rodzaju zostanie więc skompensowany zmniejszeniem liczby innych spraw. Tym samym nie przewiduje się, aby wejście projektowanej ustawy w życie skutkowało zmianą obciążenia sądów w tym zakresie.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Nie jest możliwe określenie przybliżonego terminu wykonania przepisów projektowanej ustawy. Będzie ono uzależnione m.in. od przebiegu postępowań sądowych.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Ewaluacja efektów funkcjonowania projektowanej ustawy będzie przebiegać na podstawie ilości spraw prowadzonych przez wfośigw i NFOŚiGW w zakresie dochodzenia należności. Niezależnie od bieżącego monitoringu opartego o dane operacyjne, możliwe będzie rozważenie w przyszłości szerszej ewaluacji funkcjonowania rozwiązań, po zgromadzeniu adekwatnego materiału danych i doświadczeń z praktyki stosowania projektowanej ustawy.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak.		

RAPORT Z KONSULTACJI

projektu ustawy o pomocy beneficjentom – osobom fizycznym poszkodowanym w związku z realizacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” (UD346)

1. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania

Projekt nie był przedmiotem pre-konsultacji.

Projekt, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936) i § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404), został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt został przekazany do konsultacji publicznych 12 lutego 2026 r. z 14-dniowym terminem zgłaszania uwag do następujących podmiotów:

- 1) Federacji Konsumentów;
- 2) Polskiego Towarzystwa Ekonomiki Gospodarstwa Domowego;
- 3) Forum Odpowiedzialnego Biznesu;
- 4) Fundacji na Rzecz Bezpiecznego Obrotu Prawnego;
- 5) Stowarzyszenia Rzeczników Konsumentów;
- 6) Stowarzyszenia Czystego Powietrza i Energii;
- 7) Związku Pracodawców Programu Czyste Powietrze „Pracodawcy Czyste Powietrze”.

Projekt został przekazany do zaopiniowania 12 lutego 2026 r. z 14-dniowym terminem zgłaszania uwag następującym podmiotom:

- 1) Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW);
- 2) wojewódzkim funduszom ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw);
- 3) Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- 4) Prezesowi Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
- 5) Rzecznikowi Praw Obywatelskich.

Z uwagi na zakres projektu, który nie dotyczy zadań związków zawodowych, projekt nie podlegał opiniowaniu przez reprezentatywne związki zawodowe.

Z uwagi na zakres projektu, który dotyczy praw i interesów pracodawców, projekt podlegał opiniowaniu przez reprezentatywne organizacje pracodawców. Projekt został przekazany do zaopiniowania 12 lutego 2026 r. z 21-dniowym terminem na zgłoszenie uwag następującym reprezentatywnym organizacjom pracodawców:

- 1) Pracodawcy RP;
- 2) Konfederacja Lewiatan;
- 3) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 4) Związek Pracodawców Business Centre Club;
- 5) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
- 6) Federacja Przedsiębiorców Polskich;
- 7) Polskie Towarzystwo Gospodarcze.

Projekt nie podlegał opiniowaniu przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, gdyż nie dotyczy spraw związanych z samorządem terytorialnym, o których mowa w ustawie z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 949).

Projekt nie dotyczy spraw, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2026 r. poz. 836), wobec czego nie został przekazany do opiniowania przez Radę Dialogu Społecznego.

Uwagi do projektu w ramach konsultacji publicznych zgłosiły następujące podmioty:

- 1) Związek Pracodawców Programu Czyste Powietrze „Pracodawcy Czyste Powietrze”;
- 2) Fundacja Frank Bold;
- 3) Europejska Fundacja Energetycznej Transformacji;
- 4) Stowarzyszenie Czystego Powietrza i Energii.

Uwagi do projektu w ramach opiniowania zgłosiły następujące podmioty:

- 1) NFOŚiGW;
- 2) wfośigw;
- 3) Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
- 4) Rzecznik Praw Obywatelskich.

Szczegółowe uwagi ww. podmiotów oraz stanowisko organu wnioskującego do uwag stanowią załączniki do niniejszego raportu.

2. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

3. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbiningowej w procesie stanowienia prawa, wraz ze wskazaniem kolejności dokonania zgłoszeń albo informacja o ich braku

Nie odnotowano zgłoszeń zainteresowanych podmiotów w trybie przepisów o działalności lobbiningowej w procesie stanowienia prawa.

Załączniki:

- 1) tabela uwag z konsultacji publicznych wraz ze stanowiskiem organu wnioskującego;
- 2) tabela uwag z opiniowania wraz ze stanowiskiem organu wnioskującego.

Uwagi z konsultacji publicznych
projektu ustawy o pomocy beneficjentom – osobom fizycznym poszkodowanym w związku z realizacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”
(nr UD346 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów)

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
1	Stowarzyszenie Czystego Powietrza i Energii (SCP i E)		SCP i E pozytywnie ocenia intencję projektodawcy polegającą na zapewnieniu ochrony beneficjentom Programu „Czyste Powietrze” (PPCP), którzy zostali faktycznie pokrzywdzeni przez nierzetelnych wykonawców. Wprowadzenie mechanizmów umożliwiających zawieszenie obowiązku zwrotu środków oraz przeniesienie ciężaru dochodzenia roszczeń na fundusze należy uznać za krok we właściwym kierunku. Jednocześnie wskazujemy, że projekt ustawy - w obecnym brzmieniu - nie uwzględnia pełnego kontekstu systemowego realizacji PPCP i może prowadzić do powstania istotnych nierówności pomiędzy stronami stosunków prawnych, w szczególności poprzez: • brak symetrycznej odpowiedzialności instytucjonalnej funduszy, • ryzyko instrumentalnego wykorzystywania postępowań karnych, • brak rozróżnienia pomiędzy wykonawcą nierzetelnym a wykonawcą działającym w dobrej wierze, • brak jednoznacznego wykluczenia retroaktywnego stosowania zmian regulaminowych. W ocenie Stowarzyszenia projekt wymaga doprecyzowania w celu zapewnienia zgodności z zasadami proporcjonalności, ochrony praw nabytych oraz zaufania obywatela do państwa.		Uwaga uwzględniona częściowo. Projekt został zmodyfikowany w zakresie odpowiedzialności wykonawców, zmodyfikowane zostały również przesłanki korzystania przez beneficjentów z form pomocy określonych w projekcie ustawy. W szczególności powiązано możliwość zawieszenia spłaty należności przez beneficjenta jedynie z wszczęciem postępowania karnego, a nie, jak pierwotnie, także z zawiadomieniem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Takie rozwiązanie ograniczy możliwość ewentualnego nadużywania zawiadomień o popełnieniu przestępstwa dla zapewnienia ochrony w przypadkach nieuzasadnionych okolicznościami. Jednocześnie zwracamy uwagę, że projektowana ustawa nie dotyczy zasad realizacji PPCP ani beneficjentów obecnie uzyskujących dofinansowanie.
2	SCP i E		1. Konstrukcja oparta na założeniu asymetrii stron		Uwaga nieuwzględniona.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			Projekt ustawy przyjmuje model, w którym: • beneficjent jest potencjalną ofiarą, • wykonawca jest potencjalnym sprawcą. Nie uwzględnia on sytuacji trzeciej kategorii podmiotów - wykonawców, którzy realizowali inwestycje zgodnie z zatwierdzonym zakresem i kosztami, lecz zostali dotknięci skutkami opóźnień płatniczych lub zmian interpretacyjnych po stronie instytucji. Brak takiego rozróżnienia może prowadzić do stygmatyzacji podmiotów działających w dobrej wierze oraz naruszać zasadę domniemania niewinności.		Projekt odnosi się jedynie do wykonawców, którzy popełnili czyny zabronione, co zostało stwierdzone w wyniku prawomocnych rozstrzygnięć sądów. Pozostałe spory z wykonawcami będą rozstrzygane w drodze cywilnoprawnej.
3	SCPiE		Projekt przewiduje istotne konsekwencje finansowe i organizacyjne związane ze złożeniem zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W praktyce może to prowadzić do sytuacji, w której złożenie zawiadomienia stanie się mechanizmem ochronnym dla beneficjenta niezależnie od faktycznego charakteru sporu (np. spór o zakres robót, interpretację techniczną, różnice kosztowe). Brak obowiązkowej uprzedniej weryfikacji technicznej zwiększa ryzyko nadużyć i może prowadzić do destabilizacji rynku.		Uwaga uwzględniona. W projekcie zastąpiono zawiadomienia postanowieniami o wszczęciu postępowania karnego jako przesłanką możliwości zawieszenia spłaty należności.
4	SCPiE i ZPPCP (Związek Pracodawców Programu	Przepisy ogólne / Przesłanki winy wykonawcy i	Stowarzyszenie zwraca uwagę, że obok przypadków oczywistych nadużyć istnieje liczna grupa wykonawców, którzy: • realizowali przedsięwzięcia zgodnie z decyzjami o dofinansowaniu,	Dodanie przepisu: „Wykonawca nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej, regresowej	Uwaga nieuwzględniona. Projekt odnosi się jedynie do wykonawców, którzy popełnili czyny zabronione stwierdzone w wyniku prawomocnych rozstrzygnięć sądów.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
	Czyste Powietrze „Pracodawcy Czyste Powietrze”)	zasady regresu	• opierali się na zaakceptowanych przez fundusze kosztorysach, • finansowali realizację inwestycji w oparciu o wypłacone zaliczki, • ponosili koszty materiałów, robocizny i finansowania zewnętrznego. W sytuacji: • wielomiesięcznych opóźnień w wypłacie drugiej transzy, • odmowy wypłaty części zatwierdzonego wcześniej dofinansowania, • zmiany interpretacji warunków technicznych po zakończeniu robót, utrata płynności finansowej nie może być utożsamiana z działaniem przestępczym. Projekt ustawy nie przewiduje żadnego mechanizmu ochronnego dla tej kategorii podmiotów ani nie wprowadza odpowiedzialności instytucjonalnej za opóźnienia w wypłacie środków. Projekt zrzuca całą winę za nieterminowe zakończenie prac na wykonawców, ignorując gigantyczne zatory płatnicze wygenerowane przez państwo. Wykonawca nie jest pospolitym oszustem, jeśli musiał przerwać prace u beneficjenta, ponieważ wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw) przestał mu płacić za inne, poprawnie zrealizowane już umowy. Należy bezwzględnie wyłączyć odpowiedzialność finansową i karną wykonawcy, jeśli powodem opóźnienia robót był brak terminowych płatności z urzędu.	ani karnej wobec wfośigw i beneficjenta za niewykonanie lub nieterminowe wykonanie umowy, jeżeli wykaże, że opóźnienie lub przerwanie prac wynikało z utraty płynności finansowej spowodowanej zwłoką (powyżej 30 dni od terminu regulaminowego) w wypłacie środków przez wfośigw/Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) z tytułu jakichkolwiek umów realizowanych przez tego wykonawcę w PPCP.”	Pozostałe spory z wykonawcami będą rozstrzygane w drodze cywilnoprawnej.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
5	SCPiE	Przepisy dot. kwalifikowalności kosztów (ochrona praw nabytych)	Problemy wskazane powyżej mają charakter systemowy i znajdują odzwierciedlenie w praktyce realizacji PPCP. 1. Wprowadzenie tabel kosztów jednostkowych z dnia 31 marca 2025 r. Tabele kosztów maksymalnych są obecnie stosowane również wobec umów zawartych przed dniem ich wprowadzenia, mimo że: • decyzje o przyznaniu dotacji zostały wydane wcześniej, • koszty zostały zaakceptowane przez fundusze, • wypłacono zaliczki w wysokości 50% przyznanej kwoty. Odmowa wypłaty drugiej transzy w oparciu o nowe tabele stanowi przykład konieczności jednoznacznego uregulowania zasady nieretroaktywności. 2. Wymóg wykonania tynku elewacyjnego W 2025 r. zakomunikowano obowiązek wykonania tynku elewacyjnego jako elementu docieplenia ścian. Jednocześnie prowadzone są kontrole inwestycji z lat wcześniejszych, w których: • regulaminy nie przewidywały takiego wymogu, • elewacje zabezpieczone warstwą zbrojoną były akceptowane, • środki zostały wypłacone po kontrolach. Sytuacje te pokazują, że brak jednoznacznych przepisów przejściowych prowadzi do sporów oraz narusza zasadę ochrony praw nabytych. Powyższe przykłady nie stanowią przedmiotu samej specustawy, lecz ilustrują potrzebę wprowadzenia zabezpieczeń systemowych w projektowanej regulacji. Jednym z „grzechów głównych” administracji było nagle, retroaktywne zmienianie wytycznych PPCP, np. chaos z Listą ZUM. Wykonawcy są dziś bezprawnie wzywani do zwrotów za montaż pomp ciepła czy kotłów, które w chwili	Dodanie przepisu: „Wykonawca jest z mocy prawa zwolniony z roszczeń regresowych wfośigw, a beneficjent z obowiązku zwrotu dotacji, jeżeli zainstalowane urządzenia (np. pompy ciepła) lub materiały znajdowały się na zatwierdzonej Liście Zielonych Urządzeń i Materiałów (Liście ZUM) i spełniały wymogi PPCP w dacie zawarcia umowy cywilnoprawnej z beneficjentem. Finansowe skutki późniejszych zmian wytycznych przez dysponenta Funduszu obciążają wyłącznie NFOŚiGW.”	Uwaga nieuwzględniona. Ustawa odnosi się wyłącznie do umów o dofinansowanie zawartych na podstawie wniosków złożonych w okresie od 15 lipca 2022 r. do 28 listopada 2024 r. lub też do umów zawartych na podstawie wniosków złożonych wcześniej, które zostały dostosowane do umów zawieranych na podstawie wniosków o dofinansowanie złożonych w okresie od 15 lipca 2022 r. do 28 listopada 2024 r.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			podpisywania umowy spełniały wszystkie wymogi. Prawo nie działa wstecz. Koszty decyzyjnej niekompetencji MKiŚ musi ponosić Skarb Państwa, a nie przedsiębiorca.		
6	SCPiE i ZPPCP	Przepisy o odpowiedzialności solidarnej Instytucji (współodpowiedzialność wfośigw)	Projekt celowo pomija winę urzędników wfośigw, którzy masowo zatwierdzali wnioski „widma” i akceptowali audyty energetyczne zawierające rażące błędy. Jeśli instytucja weryfikująca dopuściła do błędu na etapie przyznawania dotacji, musi ponosić współodpowiedzialność finansową za powstałą szkodę. Administracja nie może zrzucać 100% winy na ostatnie ogniwo (wykonawcę).	1. Zasada nie retroaktywności Do umów o dofinansowanie zawartych przed dniem wejścia w życie zmian regulaminowych, wytycznych lub tabel kosztów jednostkowych stosuje się warunki obowiązujące w dniu zawarcia umowy. Dodanie artykułu: „Jeżeli szkoda beneficjenta powstała w całości lub w części w wyniku pobieżnej weryfikacji wniosku o dofinansowanie, zatwierdzenia wadliwego audytu energetycznego lub braku właściwego nadzoru przez wfośigw na początkowym etapie inwestycji, instytucja ta ponosi solidarną odpowiedzialność finansową. Sąd, orzekając o roszczeniu wobec wykonawcy, ma obowiązek miarkowania kwoty zwrotu proporcjonalnie do stopnia przyczynienia się urzędu do powstania szkody.”	Uwaga nieuwzględniona. Zasada nieretroaktywności wynika z ogólnych zasad prawa. Zasada przyczynienia się jest jedną z podstawowych zasad odpowiedzialności odszkodowawczej uregulowanej w prawie cywilnym.
7	SCPiE			2. Ochrona praw nabytych	Uwaga nieuwzględniona.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				Zmiana regulaminów, wytycznych lub tabel kosztów jednostkowych nie może wpływać na wysokość ani zakres dofinansowania przyznanego decyzją wydaną przed dniem wejścia w życie tych zmian.	Ochrona praw nabytych jest jedną z podstawowych zasad prawa publicznego. Poza zakresem regulacji projektu.
8	SCPiE i ZPPCP	Nowy artykuł: Zatrzymanie działań windykacyjnych i Komisje Arbitrażowe	Ustawodawca chce pozwolić, by wfośigw był sędzią we własnej sprawie, wrzucając uczciwe firmy na „czarne listy” i nasyłając na nie windykację na podstawie samych oświadczeń beneficjentów. To zniszczy tysiące małych i średnich przedsiębiorstw. Zanim wfośigw sięgnie po aparat egzekucyjny, sprawę musi zbadać niezależne gremium, by oddzielić oszustwa od paraliżu spowodowanego błędami systemu.	3. Ograniczenie sankcji Dodanie artykułu: „1. Wszczęcie windykacji wobec wykonawców Wykluczenie wykonawcy z udziału w programie może nastąpić wyłącznie na podstawie prawomocnego wyroku skazującego wymaga uprzedniego przeprowadzenia obowiązkowej mediacji. 2. Powołuje się Wojewódzkie Komisje Arbitrażowe (w składzie: przedstawiciel wfośigw, Rzecznik Praw Konsumenta oraz przedstawiciel Związków Pracodawców ds. Czystego Powietrza). Celem Komisji jest zbadanie, czy niezrealizowanie	Uwaga uwzględniona. Z projektu usunięto przepisy dotyczące wykluczania wykonawców.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				inwestycji nie było efektem zatorów płatniczych, błędu audytora lub niekompetencji po stronie administracji publicznej.”	
9	SCPiE			4. Obowiązek uprzedniej opinii technicznej Złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wymaga uprzedniej opinii niezależnego biegłego potwierdzającej istnienie przesłanek wskazujących na nienależyte wykonanie robót.	Uwaga nieuwzględniona. Ewentualne opinie niezależnych biegłych może zlecać organ prowadzący śledztwo/dochodzenie na podstawie istniejących przepisów.
10	SCPiE i ZPPCP	Nowy artykuł: Kary i sankcje finansowe dla urzędów (Zatory)	Skoro ustawa UD346 wprowadza drakońskie kary dla wykonawców, musi wprowadzić symetryczne sankcje dla niekompetentnej dyrekcji wfośigw/NFOŚiGW za przetrzymywanie środków. Obecnie to wykonawcy i beneficjenci darmowo kredytują państwo. Brak odpowiedzialności majątkowej urzędników to główna przyczyna obecnego kryzysu.	5. Odpowiedzialność za opóźnienia instytucjonalne W przypadku przekroczenia terminu wypłaty środków o więcej niż 60 dni wykonawcy przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie. Dodanie artykułu: „Za każdy dzień zwłoki w rozpatrzeniu wniosku o płatność lub wypłacie transzy prefinansowania na rzecz wykonawcy, przekraczający termin 30 dni, właściwy wfośigw z urzędu wypłaca wykonawcy odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach	Uwaga nieuwzględniona. Celem projektu nie jest wprowadzenie kar dla wykonawców, a pomoc poszkodowanym beneficjentom. Odpowiedzialność majątkowa funkcjonariuszy publicznych została unormowana w ustawie z dnia 20 stycznia 2011 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				handlowych. Środki na pokrycie odsetek karnych nie mogą pochodzić z puli dotacyjnej PPCP, lecz z budżetu operacyjnego własnego wfośigw.”	
11	SCPiE i ZPPCP	Przepisy przejściowe i końcowe: Abolicja systemowa	Stowarzyszenie Czystego Powietrza i Energii podkreśla, że PPCP jest jednym z kluczowych instrumentów polityki publicznej w zakresie poprawy jakości powietrza i efektywności energetycznej budynków mieszkalnych. Jego skuteczność zależy nie tylko od wysokości środków finansowych, lecz przede wszystkim od stabilności, przewidywalności i transparentności zasad jego realizacji. Projektowana ustawa powinna wzmacniać zaufanie obywateli do instytucji publicznych oraz zapewniać równowagę pomiędzy ochroną beneficjentów a poszanowaniem praw podmiotów realizujących inwestycje w dobrej wierze. Mechanizmy eliminujące patologie są konieczne, jednak nie mogą prowadzić do wprowadzenia rozwiązań o charakterze represyjnym, automatycznym lub pozbawionym gwarancji proceduralnych. W naszej ocenie kluczowe znaczenie mają: • jednoznaczne wykluczenie retroaktywnego stosowania nowych zasad do umów zawartych wcześniej, • zagwarantowanie, że wykluczenie wykonawcy z programu może nastąpić wyłącznie na podstawie prawomocnego rozstrzygnięcia, • wprowadzenie mechanizmów weryfikacji technicznej przed użyciem instrumentów karnych, • zapewnienie proporcjonalności sankcji oraz symetrii odpowiedzialności systemowej. Program nie może funkcjonować w warunkach niepewności prawnej ani w oparciu o domniemanie winy jednej ze stron. Stabilność regulacyjna, ochrona praw	6. Ochrona wykonawcy działającego w dobrej wierze Wobec wykonawcy realizującego przedsięwzięcie zgodnie z zatwierdzonym zakresem i kosztami nie stosuje się sankcji do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy. Dodanie artykułu: „Zwalnia się z roszczeń zwrotnych, kar umownych oraz odsetek wykonawców, którzy ze względu na wstrzymanie wypłat z NFOŚiGW oraz zmiany regulacyjne w okresie 2024-2026 nie zdążyli dokończyć inwestycji w pierwotnym terminie. Czas na realizację tych umów zostaje ustawowo wydłużony o 6 miesięcy, pod warunkiem natychmiastowego uregulowania przez WFOŚiGW wszelkich zaległych płatności (powyżej	Uwaga nieuwzględniona. Projekt przewiduje jedynie pomoc dla poszkodowanych beneficjentów, której zakres zależny jest od rozstrzygnięć sądów w sprawach karnych. Wobec wykonawców, przeciwko którym nie doszło do rozstrzygnięć karnych, nie będą stosowane żadne sankcje. Wszelkie roszczenia będą dochodzone w trybie cywilnym. Pozostałe zagadnienia pozostają poza przedmiotem projektu.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			nabytych oraz jasne procedury są warunkiem utrzymania zaufania do państwa oraz dalszego zaangażowania uczciwych wykonawców w realizację celów środowiskowych. Stowarzyszenie deklaruje gotowość do dalszych prac merytorycznych nad projektem oraz udziału w konsultacjach eksperckich mających na celu wypracowanie rozwiązań zapewniających rzeczywistą ochronę beneficjentów przy jednoczesnym poszanowaniu zasad państwa prawa. Ustawa nie zauważa przedsiębiorców wykrwawiających się dziś na strajkach. W latach 2024-2026 program był wielokrotnie wstrzymywany, zamrażany, a wytyczne zmieniano w chaosie. Zamiast szukać winnych wśród instalatorów, należy wprowadzić abolicję za opóźnienia powstałe w tym okresie i natychmiastowo odblokować zaległe środki.	45 dni) na rzecz danego wykonawcy.”	

Uwagi z opiniowania
projektu ustawy o pomocy beneficjentom – osobom fizycznym poszkodowanym w związku z realizacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”
(nr UD346 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów)

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
1	Rzecznik Praw Obywatelskich (RPO)	Art. 1 ust. 1	Określony w projektowanym art. 1 ust. 1 zakres przedmiotowy ustawy jest nieprecyzyjny, a w zestawieniu z dalszymi regulacjami projektu może budzić wątpliwości co do tego, czy uprawnionymi do uzyskania wsparcia na jej podstawie są wyłącznie beneficjenci pokrzywdzeni przestępstwem, czy też krąg uprawnionych jest szerszy. Wskazana w art. 1 ust. 1 przesłanka, jaką są przyczyny leżące po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy (na skutek to których beneficjenci nie wykonali zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie przedsięwzięć lub zadań lub wykonali je nienależycie i z tego tytułu są zobowiązani do zwrotu należności wynikających z tych umów) jest z istoty swojej pojemna, niedookreślona a tym samym nierównoznaczna z przestępczym działaniem wykonawcy przedsięwzięcia. Przyczyny niewywiązania się wykonawcy z umowy na realizację przedsięwzięcia w ramach Programu – nawet przy niewątpliwym stwierdzeniu, że leżą po jego stronie - mogą mieć rozmaity charakter, niekoniecznie przez niego zawiniony w rozumieniu przepisów prawa karnego oraz niekoniecznie wypełniający znamiona danego typu czynu zabronionego. Przyczyny te przykładowo mogą być natomiast zakwalifikowane jako niewykonanie lub nienależyte wykonanie		Uwaga uwzględniona częściowo. Ustawa określa formy i zasady pomocy beneficjentom, którym udzielono dotacji albo grantu na realizację przedsięwzięć lub zadań w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” (Program), a którzy z przyczyn niezależnych od siebie, a w szczególności z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub beneficjenta, nie wykonali zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie lub wykonali je nienależycie i z tego tytułu są zobowiązani do zwrotu należności wynikających z tych umów. Projekt przewiduje wyłączenie odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy z winy wykonawcy w pełnym zakresie wyłącznie w przypadku uzyskania prawomocnego rozstrzygnięcia sądu karnego. W pozostałych przypadkach otwarta jest droga indywidualnych rozstrzygnięć w zakresie udzielania ulg na wniosek beneficjenta lub jego spadkodawcy z uwagi na trudną sytuację życiową beneficjenta.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			zobowiązania na gruncie prawa cywilnego, pociągające za sobą odpowiedzialność odszkodowawczą ex contractu o jakiej mowa w art. 471 Kodeksu cywilnego. Mogą być też skutkiem niezamierzonego błędu, omyłki czy w końcu – pogorszenia sytuacji finansowej wykonawcy (wynikającego nie tylko z ewentualnej niegospodarności ale także z okoliczności, na które wykonawca nie miał wpływu). W uzasadnieniu projektu ustawy wskazuje się głównie na przestępczy charakter przyczyn leżących po stronie wykonawcy (kwalifikowanych jako oszustwo, wyłudzenie, podrobienie lub przerobienie dokumentu, poświadczenie nieprawdy oraz posłużenie się dokumentem potwierdzającym nieprawdę.) Tymczasem sam projekt ustawy nie wskazuje wprost na taki charakter – jego przepisy nie precyzują owych przyczyn. Równocześnie przeważająca część przewidzianych w projekcie form pomocy odwołuje się właśnie do ww. przestępczego charakteru działań wykonawcy, opierając się na fakcie zaangażowania w sprawę organów ścigania. Zawieszenie spłaty należności o jakim mowa w art. 4 projektu uzależnione jest bowiem od złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez beneficjenta lub też od wszczęcia postępowania w tym przedmiocie z urzędu, z kolei całkowite wyłączenie odpowiedzialności beneficjenta – od skazania wykonawcy. Pojawia się zatem pytanie, czy udzielenie przewidzianych w projekcie form wsparcia dla beneficjentów obciążonych należnością ograniczone jest do okoliczności przestępczego		

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			charakteru działań wykonawcy, czy do wszelkich okoliczności leżących po stronie wykonawcy, z zastrzeżeniem braku winy beneficjenta w zakresie niewykonania lub nieprawidłowego wykonania przedsięwzięcia.		
2	RPO	Art. 3 ust. 1	Art. 3 ust. 1 wymienia 4 formy pomocy: 1) zawieszenie spłaty należności; 2) wyłączenie odpowiedzialności za spłatę należności; 3) upoważnienie właściwego funduszu przez beneficjenta do dochodzenia w jego imieniu zwrotu należności od wykonawcy; 4) umorzenie należności w całości lub w części, rozłożenie płatności całości lub części należności na raty lub odroczenie terminu spłaty całości lub części należności. Jakkolwiek w uzasadnieniu projektu wskazano, że: „Rozwiązania te mają charakter zindywidualizowany i pozwalają na dopasowanie formy pomocy do realnej sytuacji poszkodowanego.”, to na podstawie przepisów projektowanej regulacji trudno stwierdzić bez żadnych wątpliwości, czy formy te są od siebie niezależne, czy też komplementarne, a także – jak już wyżej zostało zauważone – czy wchodzi w grę tylko i wyłącznie w przypadku podejrzenia (a w końcu orzeczenia) o przestępczym charakterze „przyczyn leżących po stronie wykonawcy”. Projektodawca uzależnia zawieszenie spłaty należności a dalej wyłączenie odpowiedzialności za należność (odpowiednio punkt 1 i 2 art. 3 ust.1 projektu) od przypadku „przestępczego”, wiążąc zastosowanie tej formy pomocy od faktu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa złożonego przez		Uwaga uwzględniona częściowo. Uwaga stała się w części bezprzedmiotowa – zmodyfikowano przepisy projektu. Jednocześnie należy wskazać, że przywoływane formy pomocy mają charakter niezależny. Ponadto, najistotniejsze znaczenie dla beneficjentów ma wyłączenie odpowiedzialności za spłatę należności. W przypadku uzyskania rozstrzygnięcia sądu karnego ustawa przewiduje zaistnienie takiego skutku z mocy prawa. W pozostałym zakresie sprawy będą rozstrzygane w drodze indywidualnych ulg.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			beneficjenta bądź uruchomienia postępowania karnego. Skuteczne złożenie wniosku o zawieszenie wymaga z kolei udzielenia przez beneficjenta właściwemu funduszowi upoważnienia do dochodzenia w jego imieniu zwrotu należności od wykonawcy (art. 4 ust. 4 pkt 3 projektu).		
3	RPO	Art. 8	Równocześnie jednak, upoważnienie znajduje odrębną regulację w art. 8 projektu ustawy. Uregulowanie upoważnienia w osobnej jednostce redakcyjnej – art. 8 projektu, przy braku sprecyzowania w ustawie przyczyn leżących po stronie wykonawcy, a także użycie przez projektodawcę w ust. 1 tego przepisu zwrotu również od wykonawcy sugeruje, że może ono stanowić odrębną formę pomocy beneficjentom, niezależną od faktu ewentualnego „złożenia” sprawy karnej (czyli złożenia zawiadomienia i wszczęcia postępowania karnego) i znajdować zastosowanie do innych (poza przestępczymi) przyczyn powstania należności. Niezależnie od tego wydaje się, że doprecyzowania (rozwinięcia) wymaga istota i zakres upoważnienia. Omawiana regulacja odczytywana samoistnie sugeruje, że chodzi wyłącznie o scedowanie na właściwy fundusz dochodzenia na rzecz i w imieniu beneficjenta roszczeń jakie przysługiwać by miały beneficjentowi względem wykonawcy. Tym niemniej, projektowany art. 8 ust. 1 ustawy odwołuje się do dochodzenia „należności”, definiowanych w projektowanym art. 2 pkt 2 jako kwoty pieniężne, „do których zwrotu zobowiązany jest beneficjent”. Tak definiowanych „należności” beneficjent (a tym samym fundusz działający na		Uwaga uwzględniona Zmodyfikowano przepis – zrezygnowano z upoważnienia beneficjenta dla wfośigw, zmodyfikowano brzmienie art. 8 na następujące: „Art. 8. Niezależnie od pomocy udzielonej beneficjentowi albo spadkobiercy oraz jej formy, właściwy fundusz jest uprawniony do dochodzenia spłaty kwoty odpowiadającej kwocie należności od wykonawcy w zakresie obejmującym kwotę wypłaconą przez ten fundusz bezpośrednio wykonawcy, wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, naliczanymi począwszy od dnia następującego po dniu otrzymania tej kwoty przez wykonawcę.”

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			jego rzecz) dochodzić od wykonawcy, jak się wydaje, nie może. Odwołanie się w projektowanym art. 8 ust. 1 do pojęcia „należności” może też być odczytywane jako rozszerzenie, z mocy ustawy, odpowiedzialności z tytułu umowy jaką beneficjent zawierał z właściwym funduszem na wykonawcę. O ile taka jest rzeczywista intencja projektodawcy, regulacje dotyczące upoważnienia wymagają uzupełnienia przede wszystkim o jednoznaczne określenie zasad takiej odpowiedzialności i skutków jakie się z tym wiążą dla beneficjenta.		
4	RPO Wfośigw w Łodzi Wfośigw w Poznaniu Wfośigw w Zielonej Górze	Art. 4 ust. 8	Zgodnie z projektowanym art. 4 ust. 8, zawieszenie okresu spłaty należności kończy się z upływem 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku w tym przedmiocie, chyba że do tego dnia zostało wszczęte postępowanie karne w sprawie objętej zawiadomieniem. Projektowany przepis nie uwzględnia ewentualnych opóźnień ze strony organów ścigania w zakresie formalnego wszczęcia postępowania. Opóźnienia te mogą być przykładowo skutkiem wpływu dużej ilości zawiadomień lub też trudności organów ścigania w odpowiednim zakwalifikowaniu przyczyn niewywiązania się wykonawcy z umowy z beneficjentem (jako karnoprawnych lub cywilnoprawnych). W takiej sytuacji beneficjent może zostać pozbawiony pomocy w formie zawieszenia spłaty należności w związku z upływem terminu, którego biegu nie mógł zatrzymać, a którego przerwanie zależy tylko i wyłącznie od sprawności wykonywania zadań przez organy ścigania.		Uwaga uwzględniona. Powiązano możliwość zawieszenia spłaty należności z wszczęciem postępowania karnego. Doprecyzowano, że zawieszenie spłaty należności nie wyłącza naliczania odsetek za okres zawieszenia (art. 4 ust. 7 zdanie drugie).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			Omawiany art. 4 projektu ustawy nie precyzuje ponadto wystarczająco skutków zawieszenia spłaty należności. Z perspektywy beneficjenta fundamentalne znaczenie wydaje się mieć to, czy za okres zawieszenia spłaty, od należności naliczane będą odsetki.		
5	RPO		Projekt uzależnia udzielenie poszczególnych form pomocy od zgody wszystkich spadkobierców beneficjenta (w razie ich mnogości). W wielu przypadkach, uzyskanie przez spadkobiercę ubiegającego się o pomoc stosownego oświadczenia pozostałych spadkobierców może być jednak trudne lub wręcz niemożliwe (np. w związku z brakiem kontaktu, niemożnością ustalenia danych adresowych itp.). Przewidziane w projekcie ustawy formy wsparcia ze swej natury nie prowadzą zaś do uszczuplenia masy spadkowej, a wręcz do jej zachowania. Stąd wymóg przedłożenia takiego oświadczenia wydaje się nieuzasadniony (nie został uzasadniony także przez projektodawcę). Kwestią problematyczną jest tu również zakres odniesienia skutków zastosowania którejkolwiek z form pomocy do pozostałych spadkobierców. Projekt nie wyjaśnia, czy złożenie przez jednego spadkobiercę wniosku o pomoc a następnie jego uwzględnienie, znajdzie zastosowanie do wszystkich spadkobierców. Uregulowanie art. 3 ust. 3 sugeruje, że odniesie się tylko do tego spadkobiercy, który zwrócił się o udzielenie pomocy. Wniosek taki nie wydaje się jednak słuszny, jeśli zważyć na określony w art. 1 ust. 1 cel ustawy, jakim ma być wsparcie beneficjentów, którzy zostali zobowiązani do zwrotu dofinansowania z przyczyn przez siebie		Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z przywoływanego brzmienia przepisu.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			niezawinionych a leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w jego imieniu lub na jego rzecz. Potwierdza to dodatkowo brzmienie art. 5 ust. 1 projektu, stanowiącego o wyłączeniu z mocy prawa odpowiedzialności beneficjenta oraz jego spadkobiercy względem właściwego funduszu za spłatę należności w przypadku prawomocnego skazania wykonawcy.		
6	RPO	Art. 3 ust. 3	Zgodnie z projektowanym art. 3 ust. 3, z form pomocy, o których mowa w ust. 1 tego przepisu może skorzystać również spadkobierca beneficjenta, o ile w dniu otwarcia spadku należał do kręgu spadkobierców ustawowych beneficjenta. Projekt wyklucza więc z możliwości skorzystania z przewidzianych form wsparcia spadkobierców pozaustawowych, których prawo do dziedziczenia wynika ze sporządzonego przez beneficjenta testamentu. Wykluczenie to nie jest zrozumiałe, nie zostało także w żaden sposób uzasadnione przez projektodawcę.		Uwaga uwzględniona. Wprowadzono takie same uprawnienia dla wszystkich spadkobierców.
7	RPO	Art. 1 ust. 2	Projektowany art. 1 w ust. 2 zawęża zastosowanie ustawy do beneficjentów, którym udzielono dofinansowania w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” na podstawie wniosków złożonych od dnia 15 lipca 2022 r. do dnia 28 listopada 2024 r. Uzasadniono to wprowadzonym wówczas mechanizmem prefinansowania zakładającym przelew środków na konto wykonawcy i możliwość działania beneficjenta przez pełnomocnika. Wypłata dofinansowania w ramach Programu bezpośrednio na konto wykonawcy była jednak także możliwa przed wprowadzeniem mechanizmu prefinansowania. Weryfikacja przedsięwzięcia a co		Uwaga uwzględniona Wcześniejsze wypłaty przebiegały na innych warunkach. Wcześniej możliwa była wypłata dotacji (całości lub części) na konto wykonawcy, ale po złożeniu przez beneficjenta wniosku o płatność – potwierdzającego zrealizowanie przedsięwzięcia (faktury, protokoły) i po weryfikacji dokumentów / wizytacji / kontroli przez właściwy wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw). Niemniej jednak wychodząc naprzeciw postulatowi oraz biorąc pod uwagę istniejącą

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			za tym idzie nałożenie obowiązku zwrotu dofinansowania na beneficjenta możliwe jest natomiast w ciągu 5 lat od zakończenia jego realizacji. Obciążeni należnością w rozumieniu projektu mogą być zatem także beneficjenci sprzed ww. daty. Uzasadnienie projektu nie wyjaśnia, dlaczego mają oni zostać wykluczeni z przewidzianego wsparcia.		praktykę w odniesieniu do wcześniejszych wniosków, zmodyfikowano przepis. Przepisy ustawy będą miały zastosowanie również do umów o dofinansowanie zawartych na podstawie wniosków o udzielenie dofinansowania w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” złożonych przed 15 lipca 2022 r., o ile zgodnie z tymi umowami stosowano do nich, w zakresie dokonywania wypłat dofinansowania przez właściwy fundusz bezpośrednio wykonawcy, zasady finansowania przedsięwzięć lub zadań takie jak dla umów o dofinansowanie zawartych na podstawie wniosków o udzielenie dofinansowania złożonych od 15 lipca 2022 r. do 28 listopada 2024 r.
8	WFOŚiGW w Łodzi	Całość	Brak jednoznacznego i klarownego określenia roli WFOŚiGW w dochodzeniu należności od wykonawców i beneficjentów. Projekt zawiera wiele rozbieżnych rozwiązań, z których nie wynika, czy Fundusz powinien być traktowany jako pokrzywdzony w procesach karnych, czy tylko jako bliżej nieokreślony uczestnik, a brak jednoznaczności w tym zakresie może powodować chaos przy odzyskiwaniu należności	Wprowadzenie regulacji, z której wprost będzie wynikało, że WFOŚiGW mają w postępowaniach objętych ustawą status pokrzywdzonego, pozostawiając określenie ewentualnej wysokości szkody i zasad jej obliczania właściwym sądom	Uwaga uwzględniona. W postępowaniach karnych, o których mowa w projekcie ustawy, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego.
9		Art. 2 pkt 1	Błędna definicja beneficjenta, ponieważ ustawa dotyczy wszystkich beneficjentów PPCP (w określonym w niej przedziale czasowym), a nie wyłącznie tych oszukanych przez wykonawców (regulacja zawiera również możliwość umorzenia lub rozłożenia na raty należności w przypadku trudnej sytuacji życiowej), a w definicji wpisano: „która z przyczyn leżących po stronie wykonawcy	Beneficjentem powinna być osoba fizyczna, z którą właściwy Fundusz zawarł umowę o dofinansowanie zadania w ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze na podstawie wniosków złożonych w	Uwaga nieuwzględniona. Na potrzeby projektowanej ustawy definicja beneficjenta została sformułowana w sposób adekwatny do celu ustawy. Przepisy ustawy nie stoją na przeszkodzie temu, by beneficjenci dochodzili swoich praw na drodze cywilnej i karnej.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy nie wykonała zobowiązań wynikających z tej umowy lub wykonała je nienależycie i z tego tytułu jest zobowiązana do zwrotu należności”	okresie od dnia 15 lipca 2022 r. do dnia 28 listopada 2024 r.	
10		Art. 2 pkt 2	Definicja należności powoduje, że ustawą objęte są wyłącznie osoby, którym Fundusz wypowiedział umowę o dofinansowanie w ramach PPCP (a więc tak w praktyce to byli beneficjenci), bowiem bez wypowiedzenia umowy nie powstanie należność	Brak jest wprowadzania konieczności zmian w ustawie, jeśli wzięto pod uwagę jej skutki wizerunkowe i fakt, że w wyniku jej wejścia w życie Fundusze najprawdopodobniej będą zmuszone do wypowiedzenia wielu umów, co może zostać odebrane jako mało probeneficjenckie, bowiem bez wypowiedzenia umowy nie można skorzystać z rozwiązań pomocowych w niej zawartych	Uwaga nieuwzględniona. Z postanowień umów o dofinansowanie i regulacji Programu wynika konieczność rozliczenia zaliczki w określonym terminie. Brak rozliczenia zaliczki lub refundacji powoduje obowiązek ich zwrotu (nawet bez konieczności wypowiedzenia umowy) i powstanie należności.
11		Art. 2 pkt 2	Definicja należności obejmująca wyłącznie roszczenia przysługujące funduszom, a nie wszystkie roszczenia wynikłe z niewłaściwego wykonania umowy w ramach PPCP może być myląca i krzywdząca dla Beneficjentów, ponieważ będą oni przekonani, że „należności” obejmują również ich należności przysługujące im od wykonawców, w szczególności w kontekście „pomocy prawnej” i upoważnień które ustawa przewiduje	Nie ma konieczności zmian, jeśli zrezygnujemy z upoważnień uregulowanych w art. 8, których potrzeba wprowadzenia wydaje się wątpliwa ze względów opisanych w dalszej części tabeli	Uwaga nieuwzględniona. Definicja należności jest klarowna i została sformułowana w sposób adekwatny do celu ustawy, którym jest pomoc beneficjentom, którzy z przyczyn niezależnych od siebie, a w szczególności z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub beneficjenta, nie wykonali zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie zawartych z wfośigw lub wykonali je nienależycie i z tego tytułu są zobowiązani do

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
					zwrotu należności wynikających z tych umów. Celem ustawy nie jest natomiast regulowanie kwestii ewentualnych roszczeń beneficjentów wobec wykonawców.
12		Art. 4 ust. 4 pkt 3)	Uzależnianie zawieszenia spłaty należności od udzielenia Funduszu upoważnienia do dochodzenia należności w imieniu Beneficjenta narusza prawo beneficjenta do pomocy świadczonej przez profesjonalnego pełnomocnika z wyboru, a więc pośrednio narusza prawo do sądu Beneficjent ma prawo powierzyć prowadzenie swoich spraw i reprezentację przed sądem profesjonalnemu pełnomocnikowi którego wybierze samodzielnie i nie powinien być zmuszany do upoważnienia Funduszu wbrew własnej woli pod rygorem odmowy udzielenia wsparcia	Rezygnacja z upoważnienia Funduszu do działania w imieniu Beneficjenta w jakimkolwiek zakresie	Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z upoważnienia od beneficjenta dla wfośigw, zmodyfikowano brzmienie art. 8 na następujące: „Art. 8. Niezależnie od pomocy udzielonej beneficjentowi albo spadkobiercy oraz jej formy, właściwy fundusz jest uprawniony do dochodzenia spłaty kwoty odpowiadającej kwocie należności od wykonawcy w zakresie obejmującym kwotę wypłaconą przez ten fundusz bezpośrednio wykonawcy, wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, naliczanymi począwszy od dnia następującego po dniu otrzymania tej kwoty przez wykonawcę.”
13		Art. 4 ust. 6	Obowiązek przedłożenia do Funduszu dokumentu potwierdzającego złożenie zawiadomienia w danej sprawie, może sprowadzić się do przedłożenia przez Beneficjenta kopii złożonego w organach ścigania zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa, co może stanowić naruszenie tajemnicy postępowania karnego i narażać beneficjentów na odpowiedzialność karną ze	Wprowadzenie odrębnego obowiązku ciążącego na organach ścigania do powiadomienia Funduszu jako pokrzywdzonego o prowadzonych postępowaniach dotyczących PPCP.	Uwaga uwzględniona. W postępowaniach karnych, o których mowa w projekcie ustawy, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego. Ponadto projekt przewiduje przedłożenie wraz z wnioskiem o zawieszenie spłaty należności

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			względu na niejednolite podejście organów ścigania do tego zagadnienia		dokumentu potwierdzającego wszczęcie postępowania karnego (art. 4 ust. 6).
14		Art. 5 ust. 2	Podobnie jak sam wyrok skazujący, tak tym bardziej warunkowe umorzenie, a z pewnością umorzenie postępowania karnego i odmowa jego wszczęcia nie będą umożliwiały dochodzenia roszczeń od sprawcy	Rozważenie zmiany regulacji poprzez odstąpienie od zwolnienia Beneficjenta z odpowiedzialności względem Funduszu na rzecz subrogacji – wstąpienia Funduszu w miejsce beneficjenta z mocy prawa i przejęcia zobowiązań przysługujących dotychczas beneficjentowi od wykonawcy (na wzór 828 k.c.) lub cesji roszczeń od Beneficjenta na rzecz Funduszu.	Uwaga uwzględniona częściowo. Projektowana ustawa przewiduje, że: „ Art. 8. Niezależnie od pomocy udzielonej beneficjentowi albo spadkobiercy oraz jej formy, właściwy fundusz jest uprawniony do dochodzenia spłaty kwoty odpowiadającej kwocie należności od wykonawcy w zakresie obejmującym kwotę wypłaconą przez ten fundusz bezpośrednio wykonawcy, wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, naliczanymi począwszy od dnia następującego po dniu otrzymania tej kwoty przez wykonawcę.”.
15		Art. 5 ust. 2	prawomocne orzeczenie o odmowie wszczęcia postępowania karnego lub jego umorzenia na podstawie art. 17 § 1 pkt 5, 6 i 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego Jako skutkujące zwolnieniem z odpowiedzialności beneficjenta powoduje, że pomimo braku ustalenia faktu popełnienia przestępstwa beneficjent zostaje zwolniony z odpowiedzialności (nawet jeśli to sam beneficjent oszukał lub zawinił) Rozpatrując na przykładzie – przesłanką do umorzenia postępowania lub odmowy wszczęcia jest śmierć podejrzanego, pomijając już społeczny wydźwięk regulacji, zgodnie z którą część beneficjentów zostanie zwolniona z odpowiedzialności finansowej w przypadku śmierci wykonawcy (bez względu na jakkolwiek jego	Zweryfikować tę część regulacji i umożliwić Funduszom indywidualną ocenę takich sytuacji	Uwaga uwzględniona. Projekt w obecnym brzmieniu wiąże możliwość zawieszenia spłaty należności ze wszczęciem postępowania karnego.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			winę) to trzeba zauważyć, że niektórzy wykonawcy już w chwili obecnej zmarli - co powstrzyma beneficjentów od złożenia fikcyjnych zawiadomień o popełnieniu przestępstwa przeciwko tym zmarłym wykonawcom celem uzyskania odmowy wszczęcia postępowania karnego, skoro ma to ich zwolnić z odpowiedzialności		
16		Art. 5 ust. 2	Całkowicie pominięto tutaj przesłankę znikomej społecznej szkodliwości czynu Tzn. organy ścigania dojdą do wniosku, że czyn wypełnia znamiona przestępstwa, ale społeczna szkodliwość była znikoma, czyli wykonawca oszukał ale za mało – z doświadczenia wiemy, że taka argumentacja pojawia się nawet przy usiłowaniach wyłudzenia na kwoty 100 tys. zł i więcej, dlatego wówczas beneficjent powinien nadal odpowiadać	Wprowadzenie umorzenia postępowania lub uniewinnienia wykonawcy ze względu na znikomą społeczną szkodliwość czynu jako przesłankę umożliwiającą zwolnienie beneficjenta z odpowiedzialności	Uwaga nieuwzględniona. W projekcie przewidziano skutki prawne powiązane z prawomocnym rozstrzygnięciem sądów karnych. W pozostałych przypadkach beneficjentom pozostaje możliwość wnioskowania o udzielenie przez wfośigw ulgi w spłacie należności.
17		Art. 6	Wprowadzenie Funduszu, jako „uczestnika” postępowania o bliżej nieokreślonym charakterze, który miałby mieć szereg uprawnień, ale bez wyraźnego powiązania z interesami Funduszu i do tego status, którego możemy zostać z łatwością pozbawieni skoro na postanowienie sądu nie przysługuje zażalenie	Znacznie lepiej jest wprowadzić regulację, zgodnie z którą w takich postępowaniach Funduszowi będzie z mocy ustawy przysługiwał status pokrzywdzonego	Uwaga uwzględniona. W postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego.
18		Art. 7 ust. 2	Jest to jakaś forma wywłaszczenia beneficjentów z ich roszczeń bo stwierdzamy mniej więcej tak – jest zidentyfikowany pokrzywdzony, on ma szkodę, Sąd ją stwierdza i zamiast zasądzić na rzecz pokrzywdzonego, to zasądza dla Funduszu włącznie z własnymi roszczeniami Beneficjenta które mogą mu przysługiwać (np. opłacony VAT albo wkład własny)	Do rozważenia objęcie tym przepisem wyłącznie należności Funduszu (choć one powinny być zasądzone bezpośrednio na rzecz Funduszu wyrokiem karnym, jeśli ponieśliśmy szkodę) – natomiast należy pamiętać, że inną wysokość może mieć szkoda określona przez sąd w postępowaniu	Uwaga uwzględniona. Przepis w pierwotnym brzmieniu został usunięty.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				karnym a inną wartość należności w rozumieniu analizowanej ustawy – w szczególności szkoda może nie obejmować odsetek jak od zaległości podatkowych, które by się nam należały od beneficjenta. Alternatywnie rozwiązanie zbliżone do subrogacji z art. 828 k.c.	
19		Art. 8	Cała koncepcja upoważniania Funduszu do dochodzenia w imieniu beneficjenta należności z tytułu zwrotu zaliczki bezpośrednio od wykonawcy wydaje się bardzo wątpliwa i generuje bardzo dużo problemów Po pierwsze wyjaśnienia wymaga zagadnienie podstaw prawnych, na jakich fundusz miałby dochodzić w cudzym imieniu jego należności (jako pełnomocnik procesowy?) ale rozumiem, że miałoby to być w imieniu i na rzecz beneficjenta – jak to się wpisuje w zadania Funduszu. Po drugie miałoby to dotyczyć wyłącznie należności Funduszu, a więc zupełnie pomijamy roszczenia własne Beneficjenta, co może wprowadzać go w błąd. Natomiast w zakresie dochodzenia roszczeń możemy mieć zasadniczo trzy scenariusze: 1. Mamy do czynienia z przestępstwem i w przypadku skazania Fundusz występuje, jako pokrzywdzony w zakresie wypłaconej zaliczki i może we własnym imieniu żądać naprawienia	Na pierwszy rzut oka bardziej adekwatna wydaje się warunkowa cesja (np. pod warunkiem uzyskania konkretnego rozstrzygnięcia karnego oraz z zagrożeniem wygaśnięcia cesji w przypadku odmiennego wyroku i konieczności uregulowania należności przez samego beneficjenta), chociaż tutaj też Fundusz może mieć własne roszczenia z tytułu naprawienia szkody i nie będzie zachodziła konieczność uzyskiwania cesji, wszystko zależy od okoliczności faktycznych danej sprawy. Dodatkowo warto rozważyć rozwiązanie analogiczne do	Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z upoważnienia beneficjenta dla wfośigw, zmodyfikowano brzmienie art. 8 na następujące: „Art. 8. Niezależnie od pomocy udzielonej beneficjentowi albo spadkobiercy oraz jej formy, właściwy fundusz jest uprawniony do dochodzenia spłaty kwoty odpowiadającej kwocie należności od wykonawcy w zakresie obejmującym kwotę wypłaconą przez ten fundusz bezpośrednio wykonawcy, wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, naliczanymi począwszy od dnia następującego po dniu otrzymania tej kwoty przez wykonawcę.”.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			szkody w postępowaniu karnym lub odszkodowania na podstawie art. 415 k.c. 2. Mamy do czynienia z przestępstwem ale Fundusz nie zostaje uznany za pokrzywdzonego i wówczas naprawienie szkody orzekane jest na rzecz beneficjenta – ale wówczas lepszym zabezpieczeniem jest cesja niż upoważnienie (które np. może zostać cofnięte w dniu wydania orzeczenia, aby uniemożliwić Funduszowi dochodzenie roszczeń) 3. Nie mamy do czynienia z przestępstwem i wówczas Fundusz nie jest pokrzywdzonym, można doszukiwać się jakiejś wątpliwej podstawy prawnej w kodeksie cywilnym dla roszczeń Funduszu lub uznać, że w tym zakresie ewentualnym poszkodowanym jest Beneficjent – przy czym tak czy inaczej, jeśli będziemy czekać na zakończenie postępowania karnego to ryzykujemy przedawnienie roszczeń cywilnych, a jeśli chcielibyśmy wszcząć wcześniej postępowanie cywilne to niespecjalnie możemy to robić w imieniu beneficjenta, bo na tym etapie nie wiemy czy jest pokrzywdzony czy może sam jest winny zaistniałej sytuacji Ponadto wyjaśnienia wymaga, jacy pracownicy Funduszu mieliby świadczyć taką pomoc prawną i dochodzić czegokolwiek w imieniu i na rzecz Beneficjentów, ponieważ w przypadku radców prawnych i adwokatów powstanie problem ewidentnego konfliktu interesów, w szczególności w sytuacji, w której ostatecznie dochodzić jednak będziemy roszczeń od beneficjenta, którego reprezentowaliśmy w postępowaniu karnym, bo wykonawca zostanie ostatecznie uniewinniony.	subrogacji ustawowej uregulowanej w art. 828 k.c. lub 518 k.c. przy czym tutaj warunkiem nie powinna być zapłata lecz fakt skazania i przypisania odpowiedzialności sprawcy, który będzie zobowiązany naprawić szkodę Beneficjenta.	

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
20		Art. 9 ust. 1	Wprowadzona zostaje odpowiedzialność wykonawcy za przestępstwo popełnione przez osoby trzecie – jest to rozszerzenie odpowiedzialności za skutki przestępstwa na podmioty trzecie (wykonawców) niekoniecznie objętych postępowaniem karnym. Wykonawca ma podlegać wykluczeniu z PPCP, jeśli osoba trzecia została skazana za przestępstwo, bez względu na to czy ustalono, że wykonawca miał z tym coś wspólnego. Przykładowo – część wykonawców korzystająca z usług przedsiębiorców trudniących się sprzedażą – pośredników handlowych, którzy mogli oszukiwać zarówno beneficjentów jak i samych wykonawców w celu wyłudzenia prowizji za zawarte umowy i w przypadku takiego nieuczciwego pośrednika wykluczeni z programu mają zostać wszyscy wykonawcy którzy skorzystali z jego usług	W ocenie opiniującego jest to niedopuszczalne rozszerzenie konsekwencji skazującego wyroku karnego na podmioty, które w ogóle mogły nie mieć nic wspólnego z popełnianym przestępstwem (choć jest to rzeczywiście mało prawdopodobne)	Uwaga uwzględniona częściowo. Możliwość dochodzenia przez wfośigw roszczeń od wykonawców uzasadniona jest tym, że to bezpośrednio wykonawcy otrzymywali środki w związku z realizacją umów o dofinansowanie. Z projektu usunięto przepisy przewidujące wykluczenie z możliwości występowania w charakterze wykonawcy w ramach Programu, a także z możliwości otrzymania środków z tytułu dofinansowania udzielanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) lub wfośigw.
21		Art. 9 ust. 1	Kto miałby prowadzić taki rejestr i na jakiej podstawie Fundusze mają przetwarzać dane osobowe osób skazanych	Brak regulacji umożliwiającej wyegzekwowanie i stosowanie wprowadzonego przepisu ponieważ nie wiadomo skąd Fundusze miałyby czerpać informacje o wykluczonych wykonawcach i kto miałby być odpowiedzialny za prowadzenie takiego rejestru – oczywiście wymagana jest wyraźna regulacja również w zakresie RODO przetwarzamy bowiem	Uwaga uwzględniona. Z projektu usunięto przepisy przewidujące wykluczenie z możliwości występowania w charakterze wykonawcy w ramach Programu, a także z możliwości otrzymania środków z tytułu dofinansowania udzielanego przez NFOŚiGW lub wfośigw.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				bardzo wrażliwe dane osobowe Dodatkowo doprecyzowania wymaga, iż Wykonawca nie może otrzymać środków od Funduszu w ramach prefinansowania lub zaliczek, bowiem w innym wypadku pokrzywdzimy beneficjentów (lub będą oni musieli mieć dostęp do listy wykluczonych wykonawców), którzy nieświadomie powierzyli wykonanie zadania objętego dofinansowaniem wykonawcy, który trafił na taką listę.	
22		Art. 9 ust 2	art. 17 § 1 pkt 5, 6 i 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego Analogiczna uwaga jak poprzednio – co miałoby powstrzymać innych wykonawców albo osoby trzecie od składania fikcyjnych zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa przez osoby zmarłe a powiązane z wykonawcą tylko po to żeby uzyskać odmowę wszczęcia postępowania i wykluczyć wykonawcę z PPCP pozbywając się w ten sposób konkurencji Tak sformułowany przepis może prowadzić do licznych patologii, w szczególności w odniesieniu do przesłanki umorzenia postępowania ze względu na śmierć osób trzecich działających na rzecz Wykonawcy.	Usunąć	Uwaga uwzględniona. Z projektu usunięto przepisy przewidujące wykluczenie z możliwości występowania w charakterze wykonawcy w ramach Programu, a także z możliwości otrzymania środków z tytułu dofinansowania udzielanego przez NFOŚiGW lub wfośigw.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
23		Art. 10	Przepis wymaga konsultacji z prezesem PUODO, brak jest definicji trudnej sytuacji życiowej, opis jest bardzo nieprecyzyjny co może skutkować rozbieżną interpretacją oraz gromadzeniem bardzo dużej ilości wrażliwych danych osobowych które beneficjenci będą składać celem wykazania swojej sytuacji osobistej		Uwaga uwzględniona. Projekt został zaopiniowany przez PUODO. Przepis został zmodyfikowany. Dodano przepis wskazujący, że wfośigw są administratorami danych osobowych przetwarzanych w celu realizacji zadań określonych w ustawie.
24		Art. 10 ust. 1 i 2	Należy zauważyć, że większość beneficjentów jest właścicielami nieruchomości gruntowych zabudowanych domami jednorodzinnymi w związku z czym raczej oczywiste jest że są oni zdolni do spłaty należności – wystarczy przeprowadzić egzekucję z nieruchomości – jak w takiej sytuacji mamy zgodzić się na umorzenie mając z tyłu głowy dyscyplinę finansów publicznych		Uwaga uwzględniona. Projekt stanowi <i>lex specialis</i> w stosunku do ogólnych regulacji dotyczących dochodzenia roszczeń oraz udzielania ulg w spłacie należności
25	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)	art. 1 ust. 1	Użyte w propozycji sformułowanie „i z tego tytułu są zobowiązani” sugeruje – mając na uwadze treść i mechanizmy zawarte w umowie, że przepis będzie miał zastosowanie wyłącznie do osób, którym wypowiedziano umowę, co w praktyce w niektórych przypadkach może być penalizujące dla beneficjentów.	1. Ustawa określa formy i zasady pomocy beneficjentom, którym udzielono dotacji albo grantu na realizację przedsięwzięć lub zadań w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, a którzy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz tego wykonawcy nie wykonali zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie tych przedsięwzięć lub zadań lub wykonali je nienależycie.”.	Uwaga nieuwzględniona. Wypowiedzenie umowy nie jest warunkiem powstania należności.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
26	NFOŚiGW	art. 2 pkt 2	Proponuje się wykreślenie wyrazów „i odsetek” występujących po wyrazie „kwot”. Użyte w drugiej części definicji (po przecinku) pojęcie „kwoty” dotyczy wymienionych w pierwszej części „kwot wypłaconych w ramach umowy o dofinansowanie” oraz „należnych odsetek”.	“2) należność – kwotę wypłaconej w ramach umowy o dofinansowanie refundacji lub zaliczki, do zwrotu której zobowiązany jest beneficjent, wraz z należnymi odsetkami wynikającymi z tej umowy oraz wszelkimi kosztami dochodzenia tych kwot;”	Uwaga uwzględniona. Zmieniono brzmienie przepisu poprzez zastąpienie użytego w jego końcowej części określenia „tych kwot i odsetek” określeniem „tej kwoty i odsetek”.
27	NFOŚiGW	art. 2 pkt 4 lit. a	Usunięcie w omawianym przepisie odesłania do ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 i 1846) może budzić wątpliwości co do poprawności opisanie tych umów i sugerować, że projektowane rozwiązania dotyczą wyłącznie umów o dofinansowanie ze środków krajowych, a nie umów zawieranych w ramach KPO.	"a) o której mowa w art. 411 ust. 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 2021 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, 1080, 1812 i 1863 oraz z 2026 r. poz. 176), zawartą w ramach zaangażowania w realizację inwestycji w rozumieniu art. 141a pkt 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 i 1846), na podstawie, której właściwy fundusz udzielił beneficjentowi dotacji na realizację przedsięwzięcia,".	Uwaga nieuwzględniona. Ponieważ udzielając dofinansowania na realizację przedsięwzięć, o których mowa w projektowanej ustawie, wfośigw działały na podstawie ustawy – Prawo ochrony środowiska, odesłanie do tej ustawy jest zdaniem projektodawcy wystarczające.
28	NFOŚiGW	art. 2 pkt 4 lit. a	Przepis należy uzupełnić o wskazanie publikatora ustawy z dnia 27 kwietnia 2021 r. – Prawo ochrony środowiska. Po uzupełnieniu proponuje się wykreślenie publikatora z art. 2 pkt 5.	“a) o której mowa w art. 411 ust. 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 2021 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, 1080, 1812 i 1863 oraz z 2026 r.	Uwaga uwzględniona.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				poz. 1763), na podstawie, której właściwy fundusz udzielił beneficjentowi dotacji na realizację przedsięwzięcia”	
29	NFOŚiGW	art. 2 pkt 6	Użyte w przepisie pojęcie „grupa takich podmiotów” wymaga doprecyzowania w kontekście charakteru powiązań (osobowych, kapitałowych, organizacyjnych) o które chodziło w tym przepisie. Najbardziej uniwersalnym i najczęściej stosowanym określeniem dla grupy podmiotów gospodarczych jest „grupa kapitałowa”, rozumiana jako zespół przedsiębiorców powiązanych przez kontrolę dominującego podmiotu (ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej).	6) wykonawca – osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną, lub grupę kapitałową, z którą beneficjent zawarł umowę na wykonanie usług, dostaw lub robót budowlanych, objętych odpowiednio dotacją albo grantem udzielonych beneficjentowi przez właściwy fundusz	Uwaga nieuwzględniona. Uwzględnienie uwagi stanowiłoby nieuzasadnione w opinii projektodawcy zawężenie definicji wykonawcy. Zdaniem projektodawcy można przyjąć, że grupy podmiotów, o których mowa w definicji wykonawcy w obecnym brzmieniu, mogły występować również w innej formie niż grupa kapitałowa. Interpretacja tego przepisu odbywać się będzie w odniesieniu do innych ustaw w systemie prawa.
30	NFOŚiGW	art. 2 pkt 6	Proponuje się wykreślić wyrazy „wskazaną w umowie o dofinansowanie” użyte po wyrazach „beneficjentowi przez właściwy fundusz”. W ocenie NFOŚiGW wykonawca nie jest wskazywany w umowie o dofinansowanie zdefiniowanej w art. 2 pkt 4 projektu.	6) wykonawca – osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną, lub grupę kapitałową, z którą beneficjent zawarł umowę na wykonanie usług, dostaw lub robót budowlanych, objętych odpowiednio dotacją albo grantem udzielonych	Uwaga uwzględniona. Zmieniono brzmienie przepisu.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				beneficjentowi przez właściwy fundusz.	
31	NFOŚiGW	art. 3 ust. 2	Proponuje się wykreślić wyrazy „o ile w dniu otwarcia spadku należał do kręgu spadkobierców ustawowych beneficjenta”. Pozostawienie tego rodzaju doprecyzowania skutkuje wątpliwością, czy z form pomocy określonych w projekcie będą mogli skorzystać również spadkobiercy powołani w testamencie. Wykluczenie tego kręgu podmiotów rodzi ryzyko zarzutu nierówności projektowanych rozwiązań.		Uwaga uwzględniona. Wykreślono – projektowany przepis uwzględnia wszelkich spadkobierców, zarówno ustawowych, jak i pozaustawowych.
32	NFOŚiGW	art. 3 ust. 3	Wyrazy „jednego spadkobiercę” proponuje się zastąpić wyrazami „jeden spadkobierca”.		Uwaga uwzględniona. Przepis usunięto.
33	NFOŚiGW	art. 4 ust. 5		„5. W przypadku, gdy wniosek o zawieszenie spłaty należności składa spadkobierca załącza do niego również prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia i dokumenty potwierdzające przynależność do kręgu spadkobierców ustawowych beneficjenta, a także oświadczenie, o którym mowa w art. 3 ust. 3.	Uwaga uwzględniona w zmodyfikowany sposób. Zmieniono brzmienie przepisu.
34	NFOŚiGW	Art. 4 ust. 6	Wyrazy „wszczęciu postępowania” proponuje się zastąpić wyrazami „wszczęcie postępowania”.	6. Do wniosku o zawieszenie spłaty należności dołącza się dokument potwierdzający złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia	Uwaga uwzględniona w zmodyfikowany sposób.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				przestępstwa albo wszczęcie postępowania karnego z urzędu, chyba że właściwy fundusz posiada już taki dokument albo składał takie zawiadomienie samodzielnie lub zostało ono złożone przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.	Zmieniono brzmienie przepisu – możliwość zawieszenia spłaty należności powiązано z wszczęciem postępowania karnego.
35	NFOŚiGW	Art. 5 ust. 2	Wyrazy „jego umorzenia” proponuje się zastąpić wyrazami „jego umorzeniu”.	2. Na równi ze skazaniem, o którym mowa w ust. 1, traktuje się prawomocne orzeczenie wobec wykonawcy, osoby upoważnionej do reprezentowania wykonawcy lub prowadzenia jego spraw, lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy, o warunkowym umorzeniu postępowania karnego albo prawomocne orzeczenie o odmowie wszczęcia postępowania karnego lub jego umorzeniu na podstawie art. 17 § 1 pkt 5, 6 i 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 46, 304, 1178, 1420 i 1872) albo z przyczyny, o której mowa w art. 31 § 1 ustawy z dnia 6	Uwaga uwzględniona w zmodyfikowany sposób. Zmieniono brzmienie przepisu.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383, 1818 i 1872).	
36	NFOŚiGW	art. 6 ust. 4	Z uwagi na organizację Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, strukturę zarządczą tych funduszy oraz procesy delegowania uprawnień, proponuje się uzupełnienie przepisu art. 6 ust. 4 o dodatkowe uprawnienie upoważnionego przedstawiciela właściwego funduszu dopuszczonego do udziału w postępowaniu. Zasadnym jest dodanie uprawnienia dla przedstawiciela właściwego funduszu do składania w imieniu tego funduszu wniosku o nałożenie obowiązku naprawienia szkody, o którym mowa w art. 46 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.	„5) składania wniosku, o którym mowa w art. 7.”	Uwaga uwzględniona w zmodyfikowany sposób Projekt przewiduje, że w postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego.
37	NFOŚiGW	Art. 7	Przepis umożliwia wojewódzkim funduszom złożenie wniosku o nałożenie obowiązku naprawienia szkody na rzecz właściwego wojewódzkiego funduszu, w trybie Kodeksu karnego, a sąd może na rzecz tego funduszu zasądzić naprawienie szkody. Pomimo tego w projekcie nie ma żadnych przepisów regulujących zwrot zasądzonych kwot przez wojewódzki fundusz do NFOŚiGW, jak również obligatoryjnego obowiązku uwzględnienia zasądzonych kwot przy badaniu przesłanek do udzielania umorzeń względem beneficjenta. Powyższe jest konieczne do uregulowania, gdyż koszty finansowe umorzeń mają ostatecznie obciążać NFOŚiGW. Konieczne jest również oszacowanie, jaka może być liczba takich spraw oraz skala finansowa takich wyroków w sprawie naprawienia szkody.	Systemowe uregulowanie sprawy zasądzanych kwot względem WFOŚiGW z obowiązkiem ich zwrotu do WFOŚiGW, również i ich odniesienie do przepisów art. 10, jak i art. 11.	Uwaga uwzględniona w zmodyfikowany sposób. Projekt przewiduje, że w postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
38	NFOŚiGW	art. 8 ust. 5 uwaga ogólna	Zgodnie z projektowanym przepisem koszty dochodzenia określonych należności od wykonawcy będą pokrywane z NFOŚiGW. Należy zauważyć, że proces dochodzenia tych należności może być długotrwały i kosztochłonny (wykonawcy mogą być reprezentowani przez profesjonalnych pełnomocników). Te zwiększone koszty powinny zostać oszacowane w OSR projektu, a NFOŚiGW powinien zostać wyposażony w dodatkowe środki finansowe. Brakuje wyjaśnienia, dlaczego koszty dochodzenia nie będą pokrywane przez właściwy wojewódzki fundusz, którym projektowana ustawa umożliwia dochodzenia spłaty należności od wykonawcy. Dlatego zasadne jest usunięcie ust. 5	Proponuje się usunięcie ust. 5: 5. Koszty dochodzenia należności, o których mowa w ust. 1, są pokrywane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.	Uwaga uwzględniona. Usunięto przepis.
39	NFOŚiGW	art. 9 ust. 2	Wyrazy „jego umorzenia” proponuje się zastąpić wyrazami „jego umorzeniu”.	2. Przepis ust. 1 stosuje się także w przypadku prawomocnego orzeczenia wobec wykonawcy, osoby upoważnionej do reprezentowania wykonawcy lub prowadzenia jego spraw, lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy, o warunkowym umorzeniu postępowania karnego albo prawomocnego orzeczenia o odmowie wszczęcia postępowania karnego lub jego umorzeniu na podstawie art. 17 § 1 pkt 5, 6 i 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks	Uwaga uwzględniona. Dotychczasowy art. 9 został usunięty z projektu.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				postępowania karnego albo z przyczyny, o której mowa w art. 31 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.	
40	NFOŚiGW	art. 9 ust. 3	Przepis wymaga doprecyzowania w kontekście użytego po wyrazach „uprawomocnienia się orzeczenia” odwołania do niedookreślonych przepisów.		Uwaga uwzględniona. Dotychczasowy art. 9 został usunięty z projektu.
41	NFOŚiGW	art. 10 uwaga ogólna	Przepis art. 10 nie uzależnia umorzenia od wykazania zawinienia wykonawcy, lecz wyłącznie od sytuacji życiowej beneficjenta. Powoduje to oderwanie umorzenia od głównego celu ustawy, jakim jest ochrona beneficjentów przed skutkami działań wykonawców. Beneficjent w trudnej sytuacji życiowej może uzyskać umorzenie, nawet jeśli jego należność nie wynika z winy wykonawcy. Z kolei beneficjent, którego problemy wynikają wyłącznie z nierzetelności wykonawcy, ale nie znajduje się w „wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej”, może nie uzyskać umorzenia z art. 10, mimo że cel ustawy sugerowałby odwrotny priorytet. Projekt, przy braku określenia specyficznych przesłanek dla beneficjentów Programu Czyste powietrze będących podstawą ulgi, generuje ryzyko zarzutów nierówności wobec prawa kierując do wybranej grupy beneficjentów Programu, określone uprawnienia, pomijając innych. Dodatkowo system wdrażania PPCP przewiduje obowiązkową kontrolę dokumentów, kontrolę na miejscu. Wprowadzenie możliwości umorzeń na podstawie przesłanek socjalnych powoduje ryzyko, że	Art. 10. 1. Na wniosek beneficjenta albo jego spadkobiercy znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, wynikającej z działania lub zaniechania wykonawcy, właściwy fundusz może odroczyć termin spłaty należności lub rozłożyć płatność całości lub części należności na raty. 2. W przypadku zaistnienia przesłanek o, których mowa w art. 9 ust. 1 na wniosek beneficjenta lub jego spadkobiercy znajdujących się w wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej, wynikającej z działania lub zaniechania wykonawcy właściwy fundusz może umorzyć należność w całości albo w części. Przez wyjątkowo trudną sytuację życiową	Uwaga co do zasady nieuwzględniona. Postulat uzależnienia możliwości udzielania przez wfośigw ulg w spłacie należności wyłącznie od przesłanek wskazanych w dotychczasowym art. 10 projektu, tj.: prawomocnego skazania albo prawomocnego warunkowego umorzenia postępowania karnego wobec wykonawcy, osoby upoważnionej do reprezentowania wykonawcy lub prowadzenia jego spraw, lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy, albo orzeczenia wobec wykonawcy środków określonych w ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary nie w pełni odpowiada zakresowi pomocy, jakiej udzielenie powinna zdaniem projektodawcy umożliwiać ustawa. Takie ograniczenie wykluczałoby możliwość udzielenia wsparcia w innych uzasadnionych sytuacjach beneficjenta sytuacjach, niż te wskazane w uwadze. Zwracamy jednocześnie uwagę, że projektowana ustawa nie zakłada udzielania ulg w spłacie należności z mocy prawa, lecz

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			procedury kontrolne staną się wtórne wobec decyzji o umorzeniu, zmniejszy się motywacja WFOŚiGW do pełnej egzekucji umów, skoro umorzenie przenosi koszt na NF. Beneficjent zaś może pozostawać w przeświadczeniu, że nastąpi umorzenie niezależnie od jakości dokumentacji. Jest to sprzeczne z zasadą pełnej weryfikacji, kontroli w ramach programu i zasad rozliczenia środków KPO/Feniks. Dlatego proponuje się uzależnienie możliwości udzielania ulg określonych w art. 10 ust. 2 tj. umorzenia należności wyłącznie od przesłanek wskazanych w art. 9, tj.: prawomocnego skazania albo prawomocnego warunkowego umorzenia postępowania karnego wykonawcy, osoby upoważnionej do reprezentowania wykonawcy lub prowadzenia jego spraw, lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy, lub orzeczenia wobec wykonawcy środków określonych w ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary, za przestępstwo objęte zawiadomieniem, o którym mowa w art. 4 ust. 2, albo postępowaniem karnym wszczętym z urzędu. Ponadto kluczowe jest odniesienie się do skutków finansowych wyroków w sprawie naprawienia szkody, o których mowa w ust. 7. Ponadto kluczowe jest uregulowanie w odrębnych artykułach przepisów dotyczących odraczania i rozkładania na raty, a w innym artykule przepisów dotyczących umarzania należności, gdyż powyższe instrumenty będą one oparte na całkowicie innych	rozumie się taką osobistą sytuację beneficjenta albo jego spadkobiercy, która w oczywisty sposób wskazuje, że jest on trwale niezdolny do dokonania spłaty należności.	wymaga wystąpienia do wfośigw z uzasadnionym wnioskiem spełniającym określone warunki, a rozstrzygnięcie o sposobie uwzględnienia wniosku pozostawia wfośigw (zarządowi wfośigw).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			przesłankach, a ich udzielanie będzie odbywać się w innym trybie i czasie.		
42	NFOŚiGW	art. 10 ust. 8	Bardzo poważne wątpliwości budzi możliwość określania przez RN NFOŚiGW "zasad...." dla odrębnych podmiotów jakimi są wojewódzkie fundusze. Rozwiązanie to nie jest zgodne z art. 40 KC, art 400q POS ale także zasadami nadzoru nad WF wynikającymi z POŚ, a także celem projektowanej ustawy. Proponuje się, aby szczegółowe zasady, sposób i tryb umarzania, rozkładania na raty oraz odraczania terminu spłaty należności, a także wzory formularzy wniosków, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 2 projektu zostały określone przez Ministra Klimatu i Środowiska w drodze rozporządzenia. Państwowe osoby prawne nie mogą kształtować systemowych zasad w zakresie określania sposobu wykonania prawa przez samorządowe osoby prawne, których rezultatem będzie skutek finansowy.		Uwaga uwzględniona. Przepis usunięto z projektu.
43	NFOŚiGW	art. 11 ust. 3	Koszty finansowe umorzeń mają ostatecznie obciążać NFOŚiGW, podczas gdy wojewódzkie fundusze nie poniosą skutków ekonomicznych podjętych decyzji o umorzeniu. Taka konstrukcja może prowadzić do zjawiska, w którym WFOŚiGW, nie mając finansowej odpowiedzialności za skutki własnych decyzji i dysponując jednocześnie wyłączną kompetencją do oceny przesłanek umorzenia w indywidualnych postępowaniach, będą skłonne częściej sięgać po instrument umorzenia jako narzędzie „oczyszczania” portfela zawartych przez siebie umów.		Uwaga uwzględniona. Przepis usunięto z projektu.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			NFOŚiGW zostanie obciążony kosztami decyzji, na których treść w praktyce nie ma wpływu, poza (budzącą wątpliwości zgłaszane przez NF powyżej) możliwością określenia ogólnych zasad w uchwałach Rady Nadzorczej. Mechanizm ten prowadzi do rozdzielenia odpowiedzialności decyzyjnej od odpowiedzialności finansowej, co stoi w sprzeczności z zasadą gospodarowania środkami publicznymi, a także utrudnia utrzymanie jednolitości i przewidywalności stosowania instrumentów umorzeniowych przez fundusze. Może to również skutkować niezamierzonym zwiększeniem obciążeń finansowych NFOŚ które będą wynikały nie tyle z przesłanek merytorycznych określonych w ustawie, ile z różnic w praktyce stosowania prawa w poszczególnych wojewódzkich funduszach. Należy podkreślić, że NFOŚiGW nie będzie uczestniczyć w takich postępowaniach, jak również nie posiada żadnych kompetencji władczych względem WFOŚiGW w przypadku kiedy podejmowane działania byłyby niezgodne z przepisami.		
44	NFOŚiGW	OSR, pkt 2	Konieczne jest usunięcie zdania w pkt 2 informującego w sposób nieuprawniony, że finansowanie skutków projektowanej ustawy będzie „ <u>pochodzić w szczególności ze zbycia przez NFOŚiGW skarbowych papierów wartościowych nieodpłatnie przekazanych NFOŚiGW przez Ministra Finansów na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 lub z refundacji wydatków poniesionych przez NFOŚiGW w związku z realizacją KPO.</u> ”. Zgodnie z obowiązującymi przepisami brak jest podstaw do takiego działania,	2. „Przewiduje się, że środki na ten cel będą pochodzić w szczególności ze zbycia przez NFOŚiGW skarbowych papierów wartościowych nieodpłatnie przekazanych NFOŚiGW przez Ministra Finansów na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 lub z refundacji	Uwaga uwzględniona częściowo. Usunięto wskazany zapis w OSR. W zakresie dotyczącym pkt 4 uwaga nie została uwzględniona z powodów wskazanych w wyjaśnieniu do uwagi nr 45.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			dlatego zapis ten należy bezwzględnie usunąć. Ponadto w pkt 4 należy zmodyfikować ostatnie zdanie: „Przewidywane formy ulg polegają na możliwości umarzania należności w całości albo w części, odraczania ich spłaty lub rozkładania ich spłaty na raty.”.	wydatków poniesionych przez NFOŚiGW w związku z realizacją KPO.” 4. „W przypadku zaistnienia przesłanek, w tym stwierdzenia w odrębnym postępowaniu winy nieuczciwego wykonawcy wyrokiem WFOŚiGW będą miały możliwość umarzania należności w całości albo w części. Po stwierdzeniu innych przesłanek będzie możliwe odraczania spłaty należności lub rozkładania ich spłaty na raty.”.	
45	NFOŚiGW	OSR, pkt 6	Tabela w zakresie skutków dla NFOŚiGW jest nieprawidłowo przygotowana i wymaga wprowadzania istotnych korekt. W odniesieniu do skutków finansowych dla NFOŚiGW wprowadzanych przepisów będą one miały miejsce wyłącznie po stronie wydatków (a nie ujemnych przychodów). NFOŚiGW nie powinien odpowiadać również za zwroty odsetek, których bieg będzie zawieszany na mocy ustawy dla beneficjentów i których skutek finansowy będzie dotyczyć budżetu państwa. Należy na nowo dokonać szczegółowych wyliczeń i ustalić w sposób prawidłowy skutek finansowy w zakresie całego systemu jednostek sektora finansów publicznych, na których oddziaływane projektowana ustawa. Ponadto analogicznie jak w przypadku uwagi nr 20, konieczne jest usunięcie pod tabelą (w części	W tabeli w pkt 6 należy: 1) po stronie dochodów NFOŚiGW - wykazać w kwotę 0 zł w każdym roku, ponadto 2) po stronie dochodów budżetu państwa oprócz ujemnych kwot utraconych przychodów z uwagi na zwolnienie z opłat sądowych w sprawie dochodzenia należności należy dodać skutki finansowe zawieszenia odsetek dla beneficjentów (również ujemne kwoty),	Uwaga uwzględniona Uwaga została uwzględniona przez usunięcie art. 11 z projektu, w związku z tym wyliczenia w OSR w tym zakresie stały się bezprzedmiotowe. Uwaga dotycząca usunięcia z OSR zapisu na temat finansowania kosztów ustawy ze środków pochodzących ze zbycia przez NFOŚiGW skarbowych papierów wartościowych została uwzględniona.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			dotyczącej źródeł finansowania) opisu wskazującego w sposób nieuprawniony, że finansowanie skutków projektowanej ustawy będzie się odbywać: „...w szczególności uzyskane ze zbycia przez NFOŚiGW skarbowych papierów wartościowych nieodpłatnie przekazanych NFOŚiGW przez Ministra Finansów na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 lub z refundacji wydatków poniesionych przez NFOŚiGW w związku z realizacją KPO.”. Zgodnie z obowiązującymi przepisami brak jest podstaw do takiego działania, dlatego wskazany zapis należy bezwzględnie usunąć.	3) w konsekwencji należy poprawić wykazywaną kwotę dochodów ogółem, 4) po stronie wydatków NFOŚiGW należy wykazać wyłącznie równowartości kwot wynikających zwrotu netto (bez odsetek), o którym mowa w art. 11 ust. 3 (jeżeli nie zostanie wprowadzana jego zmiana), z uwzględnieniem konieczności uwzględnienia zwracanych kwot przez właściwy fundusz do NFOŚiGW zasądzonych kwot z art. 7, 5) w konsekwencji należy również poprawić wykazywaną kwotę wydatków ogółem. Pod tabelą w pkt 6 należy wprowadzić następujące zmiany: 1) wprowadzić zapis: Środki budżetu państwa (w części dotyczącej utraconych przychodów)	

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				oraz środki będące w dyspozycji NFOŚiGW (w części dotyczącej wydatków), Usunąć zapis: –w szczególności uzyskane ze zbycia przez NFOŚiGW skarbowych papierów wartościowych nieodpłatnie przekazanych NFOŚiGW przez Ministra Finansów na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 lub z refundacji wydatków poniesionych przez NFOŚiGW w związku z realizacją KPO.	
46	NFOŚiGW	OSR, pkt 7	Należy usunąć zdanie wskazane w części: Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń.	„Należy spodziewać się wzrostu efektywności działania NFOŚiGW i wfośigw w zakresie rozliczania projektów w PPCP.”	Uwaga uwzględniona.
47	WFOŚiGW w Krakowie WFOŚiGW w Warszawie WFOŚiGW we Wrocławiu WFOŚiGW w Łodzi	Art. 1	Brak wskazania w projektowanej regulacji kto jest administratorem danych osobowych, które mają być pozyskiwane. Jest to niezbędne dla dostosowania projektu ustawy do przepisów RODO. Brak wskazania w projektowanej regulacji, że administrator przetwarza dane osobowe na potrzeby	Dodanie zapisu: Art. 1 ust 3. Administratorem danych osobowych osób, które złożyły wnioski o dofinansowanie zadań jest wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Wojewódzki fundusz przy realizacji	Uwaga uwzględniona częściowo. Wskazano, że wfośigw będą administratorami danych osobowych przetwarzanych w celu realizacji zadań określonych w ustawie.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			realizacji zadań. Jest to niezbędne dla dostosowania projektu ustawy do przepisów RODO.	ustawowych zadań przetwarza dane osobowe, w tym dane osobowe osób fizycznych poszkodowanych w związku z realizacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”. Art. 1 ust 4. W ramach realizacji zadań, o których mowa w art. 1, ust 3, wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej udostępnia dane Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, ministrowi ds. klimatu i środowiska oraz w przypadku realizacji zadań ze środków unijnych - ministrowi właściwemu ds. rozwoju regionalnego, na ich żądanie. Różne inne propozycje brzmienia przepisu.	
48	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 1	Brak wskazania w projektowanej regulacji, że administrator przetwarza dane osobowe na potrzeby realizacji zadań. Jest to niezbędne dla dostosowania projektu ustawy do przepisów RODO.	Dodanie zapisu: Art. 1 ust 4. W ramach realizacji zadań, o których mowa w art. 1, ust 3, wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej udostępnia dane Narodowemu Funduszowi	Uwaga uwzględniona w zmodyfikowany sposób. Wskazano, że wfośigw będą administratorami danych osobowych przetwarzanych w celu realizacji zadań określonych w ustawie oraz dodano przepis odnoszący się do udostępniania danych osobowych przez wfośigw.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, ministrowi ds. klimatu i środowiska oraz w przypadku realizacji zadań ze środków unijnych - ministrowi właściwemu ds. rozwoju regionalnego, na ich żądanie.	
49	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 1 ust. 1	Należy uzupełnić dyspozycję o sformułowanie „lub osoby trzeciej działającej w charakterze pełnomocnika beneficjenta” ewentualnie „lub pełnomocnika bądź ”. Istotnym jest że pełnomocnik beneficjenta nie jest oficjalnie powiązany z Wykonawcą. Zostało to przeoczone w projekcie ustawy.	Ustawa określa formy i zasady pomocy beneficjentom, którym udzielono dotacji albo grantu na realizację przedsięwzięć lub zadań w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, a którzy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w charakterze pełnomocnika beneficjenta, nie wykonali zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie tych przedsięwzięć lub zadań lub wykonali je nienależycie i z tego tytułu są zobowiązani do zwrotu należności wynikających z tych umów	Uwaga uwzględniona. Obecne brzmienie przepisu obejmuje swoim zakresem pełnomocnika.
50	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 1 ust. 2	Należy uzupełnić dyspozycję w zakresie gdy wniosek był niekompletny, nieprawidłowy bądź	Przepisy ustawy mają zastosowanie do umów o	Uwaga nieuwzględniona.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			zawierał inne braki lub nie spełniał warunków formalnych i został uzupełniony lub poprawiony po terminie. Dodatkowo należy rozważyć wydłużenie okresu składania wniosku o aktualny nabór (od 31.03.2025 r.) – do wykreślenia data końcowa (do dnia 28 listopada 2024 r.).	dofinansowanie zawartych na podstawie wniosków beneficjentów o udzielenie dofinansowania w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” złożonych od dnia 15 lipca 2022 r. do dnia 28 listopada 2024 r. Ww. terminy uważa się za zachowane gdy wniosek był niekompletny, nieprawidłowy bądź zawierał inne braki lub nie spełniał warunków formalnych i został uzupełniony lub poprawiony po terminie (wniosek wywołuje skutki od daty jego pierwotnego wniesienia).	Zakres temporalny ustawy został określony w odniesieniu do regulacji PPCP zidentyfikowanych jako sprzyjające nieprawidłowościom. Ponadto proponowane uzupełnienie jest zdaniem projektodawcy zbędne skoro w projekcie wskazano, że przepisy ustawy mają zastosowanie do umów o dofinansowanie zawartych na podstawie wniosków o udzielenie dofinansowania w ramach PPCP złożonych w określonym przedziale czasowym. Przyjmujemy, że jeżeli umowa o dofinansowanie została zawarta, to wcześniej zostały usunięte/uzupełnione ewentualne wady/braki wniosku o dofinansowanie.
51	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 2 pkt 1)	Należy uzupełnić dyspozycję w zakresie: - uwagi lp. 1 jw. -stosownie do art. 411 ust.11 „Środki powierzone Narodowemu Funduszowi i wojewódzkim funduszom, pochodzące z pomocy zagranicznej, są wykorzystywane na dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej zgodnie z umowami, na podstawie których środki te przekazano, oraz zgodnie z procedurami obowiązującymi w tych funduszach”.	beneficjent – osobę fizyczną, z którą właściwy fundusz zawarł umowę o dofinansowanie i która z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w charakterze pełnomocnika beneficjenta, nie wykonała zobowiązań wynikających z tej umowy, lub procedur obowiązujących we właściwym funduszu lub	Uwaga nieuwzględniona (druga część). Podstawą odpowiedzialności jest niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie implikujące obowiązek zwrotu należności wynikających z tej umowy.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				wykonała je nienależycie i z tego tytułu jest zobowiązana do zwrotu należności	
52	WFOŚiGW w Krakowie	art. 3 ust. 1 pkt 3)	3) upoważnienie właściwego funduszu przez beneficjenta do dochodzenia w jego imieniu zwrotu należności od wykonawcy – DO USUNIĘCIA	Wfośigw nie ma podmiotowości jako organ do występowania w imieniu beneficjenta w procesie i dochodzenia w jego imieniu zwrotu należności od wykonawcy, wfośigw nie jest w żaden sposób powiązany z wykonawcami, gdyż umowy te zawierają beneficjenci Programu - DO USUNIĘCIA zapis będzie martwy, gdyż radcom prawnym zatrudnianym na etacie w wfośigw NIE WOLNO świadczyć obsługi prawnej na rzecz podmiotów innych, niż te które ich zatrudniają!	Uwaga uwzględniona. Przepis usunięto z projektu.
53	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 3 ust. 2	Należy dyspozycję uzupełnić również o spadkobierców testamentowych, nie uzasadniono ich wyłączenia z kręgu uprawnionych do skorzystania z form pomocy	Z form pomocy, o których mowa w ust. 1, może skorzystać również spadkobierca beneficjenta, zwany dalej „spadkobiercą”.	Uwaga uwzględniona. Projekt w obecnym brzmieniu nie różnicuje sytuacji spadkobierców ze względu na podstawę dziedziczenia.
54	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 3 ust. 3	Należy tę dyspozycję wykreślić z projektu. Ten warunek będzie ograniczać zastosowanie całej instytucji. To uprawnienie powinno odbywać się na zasadzie czynności zachowawczej. W interesie wszystkich spadkobierców jest aby ograniczyć długi masy spadkowej. W sytuacji gdy współwłaścicielem będzie np. osoba małoletnia czy		Uwaga uwzględniona. Zmieniono brzmienie przepisu.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			ubezpieczeniowolniona to koniecznym będzie uzyskanie zgody sądu na dokonanie takiej czynności.		
55	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 4 ust. 2	Należy uzupełnić dyspozycję w zakresie: - uwagi lp. 1 jw., - dyspozycję należy uzupełnić o przesłankę, iż przestępstwo może zostać również popełnione na szkodę właściwego funduszu.	Zawieszenie spłaty należności przysługuje w przypadku, gdy beneficjent, jego spadkobierca, właściwy fundusz lub Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej złożyli zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa związanego z realizacją umowy o dofinansowanie na szkodę tego beneficjenta albo jego spadkobiercy albo właściwego funduszu, przez wykonawcę lub osobę trzecią działającą w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub osobę trzecią działającą w charakterze pełnomocnika beneficjenta, albo gdy postępowanie karne w tej sprawie zostało wszczęte z urzędu.	Uwaga uwzględniona częściowo. Projekt ustawy w obecnym brzmieniu przewiduje, że zawieszenie spłaty należności przysługuje w przypadku wszczęcia postępowania karnego w sprawie o popełnienie przestępstwa związanego z realizacją umowy o dofinansowanie na szkodę beneficjenta albo spadkobiercy przez wykonawcę lub osobę trzecią działającą w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub tego beneficjenta. Celem ustawy jest zapewnienie pomocy beneficjentom, stąd popełnienie przestępstwa wyłącznie na szkodę wfośigw nie może być samoistną podstawą jej stosowania.
56	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 4 ust. 5	Należy wykreślić sformułowanie „i dokumenty potwierdzające przynależność do kręgu spadkobierców ustawowych beneficjenta” z projektu ustawy, jak już poczyniono wyżej uwagę, zakres zastosowania ustawy nie powinien się odnosić jedynie do spadkobierców ustawowych, nadto status spadkobiercy ustala się w oparciu o		Uwaga uwzględniona. Zmieniono brzmienie przepisu.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			APD czy postanowienie sądu w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku, nie zaś np. w oparciu o np. oświadczenie o przyjęciu spadku		
57	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 4 ust. 8 pkt 3	Należy ten zapis wykreślić z projektu ustawy, upoważnienie (pełnomocnictwo) powinno być nieodwoływalne – art. 101 § 1 k.c.		Uwaga uwzględniona. Przepis usunięto z projektu.
58	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 4 ust. 9	Należy zmienić dyspozycję przepisu, zawieszenie spłaty należności winno powodować nie tyle zawieszenie biegu przedawnienia, co będzie implikować znaczne trudności w liczeniu terminów, co przerwanie biegu terminów przedawnienia roszczeń przysługujących właściwemu funduszowi. Dodatkowo Fundusze już wytaczają postępowania sądowe względem beneficjentów. W sytuacji jeżeli postępowanie sądowe jest w toku niezasadnym pozostaje dalsze jego prowadzenie i ponoszenie dalszych kosztów w tym zaangażowania pracowników. Koniecznym jest wprowadzenie normy regulującej tą sytuację (w drodze odrębnej jednostki redakcyjnej). Propozycja zapisów została wskazana w zdaniu drugim.	Zawieszenie spłaty należności powoduje przerwanie biegu terminu przedawnienia roszczeń przysługujących właściwemu funduszowi z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przez beneficjenta umowy o dofinansowanie. W razie gdy postępowanie sądowe którego przedmiotem jest dochodzenie należności o której mowa w ust.1 jest w toku, właściwy sąd dokonuje jego zawieszenia na wniosek właściwego funduszu. Nie umarza się postępowania do czasu aż Sąd na wniosek właściwego funduszu podejmie postępowanie po zakończeniu okresu spłaty należności stosownie do postanowień ust.8. W przypadku całkowitego lub częściowego cofnięcia przez właściwy fundusz pozwu wraz ze zrzeczeniem się	Uwaga nieuwzględniona. Projektowana ustawa jednoznacznie określa, kiedy rozpoczyna się i kończy okres zawieszenia spłaty należności, a tym samym, jakiego okresu nie wlicza się do okresu przedawnienia roszczeń przysługujących właściwemu funduszowi z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przez beneficjenta umowy o dofinansowanie. Zdaniem projektodawcy rozstrzygnięcia procesowe, o których mowa w uwadze, mogą być podejmowane na podstawie już obowiązujących przepisów.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				roszczenia na skutek okoliczności o których mowa w art.5 koszty sądowe właściwego funduszu, w tym koszty zastępstwa procesowego beneficjenta którymi został obciążony właściwy fundusz pokrywane są w sposób i na zasadach określonych w art.8 ust.5.	
59	WFOŚiGW w Krakowie	art. 6 ust. 2	Przedstawiciel właściwego funduszu przedkłada prokuratorowi prowadzącemu postępowanie pisemne upoważnienie do reprezentowania tego funduszu w toku prowadzonego postępowania. – ZAPIS DO USUNIĘCIA	ZAPIS DO USUNIĘCIA – w k.p.k. jest wszystko jasno opisane i uregulowane wchodzenie tą ustawą w sprawy już uregulowane jest zbędne, najwyżej można dokonać ewentualnych zmian w k.p.k.	Uwaga stała się bezprzedmiotowa. Projekt przewiduje, że w postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego.
60	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 8 ust. 3	Należy wykreślić te dyspozycję z projektu ustawy, upoważnienie (pełnomocnictwo), powinno być nieodwoływalne – art. 101 § 1 k.c.		Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z upoważnienia beneficjenta dla wfośigw.
61	WFOŚiGW w Krakowie WFOŚiGW w Kielcach WFOŚiGW w Toruniu WFOŚiGW w Warszawie	Art. 8 ust. 5	Należy sprecyzować o jakie koszty dochodzenia należności chodzi, względnie jak będą one rozliczane. Dodatkowo należy pamiętać że fundusze przed dniem wejścia w życie ustawy będą pozywać beneficjentów. W sytuacji gdy beneficjent w toku postępowania sądowego zostanie objęty ochroną wynikającą z ustawy koniecznym będzie dokonanie zwrotu środków które wydatkowały fundusze na dochodzenie roszczeń (koszty sądowe, koszty pracowników, koszty zastępstwa procesowego, koszty windykacji).	Wszelkie koszty dochodzenia należności od beneficjenta oraz koszty dochodzenia należności o których mowa w ust. 1, w tym koszty pozyskania tytułów wykonawczych, personelu, koszty sądowe, opłaty za czynności kancelaryjne, należności publicznoprawne są pokrywane ze środków Narodowego Funduszu	Uwaga uwzględniona Usunięto przepis.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			W ocenie skutków regulacji nie uwzględniono zwiększonych kosztów jakie będą musiały ponieść wfośigw celem realizacji zadań nałożonych ustawą (w tym w szczególności koszty zatrudnienia większej liczby prawników do wykonywania nałożonych ustawą czynności związanych z dochodzeniem roszczeń, pracowników do oceny zdolności finansowej, czy też rozpatrywania wniosków o stosowanie ulg (odroczenie, rozłożenie na raty, umorzenie spłaty należności) KOSZTY - konieczność zwiększenia zatrudnienia, koszty administracyjne, sądowe dodatkowa obsługa prawna.	Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w oparciu o umowę o której mowa art.411 ust.10f pkt.2) lit.a) ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.).	
62	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 8 ust. 5	Należy dodać również zwolnienie od opłaty skarbowej oraz dodać beneficjenta w rozumieniu art.2 pkt.1) czyli „osobę fizyczną, z którą właściwy fundusz zawarł umowę o dofinansowanie i która z przyczyn leżących po stronie (...) nie wykonała zobowiązań wynikających z tej umowy lub wykonała je nienależycie i z tego tytułu jest zobowiązana do zwrotu należności. Należy pamiętać że fundusze przed dniem wejścia w życie ustawy będą pozywać beneficjentów. W sytuacji gdy beneficjent w toku postępowania sądowego zostanie objęty ochroną wynikającą z ustawy koniecznym będzie dokonanie zwrotu środków które wydatkowały fundusze na dochodzenie roszczeń. Przepis powinien dodatkowo zawierać normę intertemporalną dotyczącą stosowania go do postępowań wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy.	Postępowanie sądowe w sprawie dochodzenia należności, o którym mowa w ust. 1, jak również od beneficjenta jest wolne od opłat sądowych, nadto złożenie dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa lub upoważnienia albo jego odpisu, wypisu lub kopii w tychże postępowaniach nie podlega opłacie skarbowej. Przepis ma zastosowanie do postępowań wszczętych a niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.	Uwaga uwzględniona Usunięto przepis.
63	WFOŚiGW w Krakowie	art. 10	DO USUNIĘCIA w art. 10 ustawy użyto pojęć "spadkobiercy znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej" -	DO USUNIĘCIA lub zmodyfikowania	Uwaga nieuwzględniona. Przepisy projektu dotyczące udzielania przez wfośigw ulg w spłacie należności zostały

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			spadkobiercy zawsze mogą odrzuć spadek, gdy są w trudnej sytuacji życiowej, aby nie dziedziczyć długów po beneficjencie - spadkodawcy, pytanie kto i według jakich kryteriów będzie dokonywał oceny tej trudnej bądź wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej i jak to się odnosi do zapisów Konstytucji RP o równości stron wobec prawa cyt.: "Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny". Już wystarczającym dobrem dla beneficjentów będzie ewentualne odroczenie spłaty, rozkładanie zapłaty na raty, czy w końcu umarzanie należności przez wfośigw, po co dodatkowa, darmowa obsługa prawna poprzez wfośigw, gdy tymczasem prawnicy są zatrudniani przez fundusze dla potrzeb organów wfośigw (zarządów, rad nadzorczych) a nie dla osób z zewnątrz. Jak ta obsługa będzie prowadzona, gdy w funduszach zatrudnia się po 2 do 4 radców prawnych? A kiedy będą realizowane zadania "statutowe" funduszy, kiedy opiniowane dokumenty, uchwały i inne sprawy, gdy prawnik stale będzie w sądzie na rozprawach, bo beneficjent będzie stale niezadowolony, że nie było np. profesjonalnego pełnomocnika na jego rozprawie. Paraliż pracy w Funduszach. Chyba, że MKiŚ wyposaży Fundusze w ogromne środki finansowe np. przywróci zabrane przez Wody Polskie dochody.		zmodyfikowane, jednak spadkobiercy pozostają nimi objęci, tak, jak w przypadku innych form pomocy przewidzianej w projektowanej ustawie. Zdaniem projektodawcy nie jest uzasadnione różnicowanie dostępu spadkobierców do wsparcia zależnie od formy wsparcia.
64	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 10 ust. 2	Należy dyspozycję przepisu sprecyzować w zakresie sformułowania która „w oczywisty	Na wniosek beneficjenta lub jego spadkobiercy	Uwaga uwzględniona.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			sposób” wskazuje, albowiem to sformułowanie może spowodować, iż przepis nie będzie mógł znaleźć zastosowania, ze względu na zbyt dużą restrykcyjność.	znajdujących się w wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej właściwy fundusz może umorzyć należność w całości albo w części. Przez wyjątkowo trudną sytuację życiową rozumie się taką osobistą sytuację beneficjenta albo jego spadkobiercy, która uprawdopodobni, że jest on trwale niezdolny do dokonania spłaty należności.	W projekcie zrezygnowano z odniesienia do wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej jako przesłanki udzielenia przez wfośigw ulgi w spłacie należności.
65	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 10	Art. 10 ze względu na zakres danych osobowych, które mogą być przetwarzane, wymaga konsultacji z Prezesem Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Zapisy art. 10 ust 2 nie precyzują definicji „wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej”. Definicja jest nieostra, wysoce nieprecyzyjna, co stwarza ryzyko jej różnorodnej interpretacji przez poszczególnych pracowników wojewódzkich funduszy. Art 10 ust 4 nie wskazuje jakie dokumenty beneficjent/spadkobierca ma złożyć, pozostawiając mu całkowitą dowolność w tym zakresie. Występuje ryzyko gromadzenia danych szczególnych kategorii w przekazanych dokumentach przez beneficjenta/spadkobiercę oraz ryzyko pozyskiwania innych nadmiarowych danych, co stanowi naruszenie art. 5 ust. 1 lit c) RODO – zasada minimalizacji. Proponowane	Dodanie zapisu: Art. 10 ust. 4 1) Wojewódzki Fundusz realizując zadania, o których mowa w art. 10 może w zakresie niezbędnym do oceny sytuacji życiowej przetwarzać dane osobowe, o których mowa w art. 9 rozporządzenia ogólnego o ochronie danych osobowych. 2) Decyzja o przydatności dokumentów złożonych przez beneficjenta/ spadkobiercę należy do Wojewódzkiego Funduszu, przy czym dokumenty nadmiarowe, niemające znaczenia dla sprawy podlegają zwrotowi	Uwaga uwzględniona częściowo. Projekt został zaopiniowany przez PUODO. Do projektu wprowadzono przepisy dotyczące przetwarzania danych osobowych w celu realizacji zadań określonych w ustawie, wskazując wfośigw jako administratorów tych danych. Zrezygnowano w projekcie z odwołania do pojęcia wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej jako przesłanki udzielenia przez wfośigw ulgi w spłacie należności.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			zapisy dadzą podstawę prawną Wojewódzkiemu Funduszowi do gromadzenia dokumentów mających znaczenie dla sprawy, jednocześnie wskazując sposób postępowania z dokumentacją nadmiarową.	bądź w przypadku kopii zniszczeniu.	
66	WFOŚiGW w Krakowie	Art.10 ust.8	Regulacja art.10 ust.8 nie daje Radzie Nadzorczej NFOŚiGW podstaw do określenia przesłanek do umarzania, rozkładania na raty oraz odraczania terminu spłaty należności. Istnieje jedynie przesłanka do umorzenia wskazana w art.10 ust.2. Na marginesie wydaje się że przesłanki w pozostałym zakresie powinny zostać określone w drodze ustawy analogicznie jak w art.56-57 ufp. Czy też w art.10 ust.2 projektowanej ustawy lub względnie konsekwentnie w całości przesłanki umorzenia powinny zostać oddane w ręce NFOŚiGW.	Rada Nadzorcza Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej określi szczegółowe przesłanki , zasady, sposób i tryb umarzania, rozkładania na raty oraz odraczania terminu spłaty należności, a także wzory formularzy wniosków, o których mowa w ust. 1 i 2, mając na uwadze podmiot, który składa wniosek, oraz zakres informacji, których umieszczenie we wnioskach jest niezbędne	Wyjaśnienie: usunięto przepis. Przesłanki, sposób i tryb stosowania ulg w spłacie należności zostały określone w projektowanej ustawie.
67	WFOŚiGW w Krakowie WFOŚiGW we Wrocławiu WFOŚiGW w Poznaniu WFOŚiGW w Łodzi	Art. 11 ust. 1	Koncepcja zobowiązania naturalnego (zobowiązanie nie jest dochodzone, ale nadal istnieje) będzie problemem do ujęcia księgowego, albowiem nadal będzie widniało w księgach, jest to podobna konstrukcja do zobowiązania przedawnionego. Właściwsze byłoby zastosowanie instytucji umorzenia z mocy prawa. Należy pamiętać że przy stosowaniu art.207 w zw. z art.184 ufp względem funduszu nie musi zaistnieć proces dochodzenia środków gdyż zwrot środków może zostać dokonany przez pomniejszenie kolejnej płatności na rzecz beneficjenta o kwotę podlegającą zwrotowi.	Od właściwego funduszu nie dochodzi się kwoty należności niezwróconej przez beneficjenta i nieodzyskanej od wykonawcy. Należności o których mowa w zdaniu pierwszym podlegają umorzeniu z mocy prawa. Do środków o których mowa w zdaniu pierwszym nie ma zastosowania art.207 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o	Uwaga uwzględniona w zmodyfikowanej formie. Przewidziane w projektowanej ustawie w przypadku wystąpienia określonych przesłanek wyłączenie z mocy prawa odpowiedzialności beneficjenta oraz spadkobiercy za spłatę należności względem właściwego funduszu jest w swoim skutku równoznaczne z umorzeniem należności z mocy prawa. Wyłączenie odpowiedzialności następuje w zakresie, w jakim beneficjent lub spadkobierca nie odzyskali kwoty

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			Proponuję zrezygnować z fakultatywności. Skoro skazanie rodzi skutek z art. 5 ust. 1, czyli wyłączenie odpowiedzialności beneficjenta, to Sąd w takim zakresie, w jakim Beneficjent został zwolniony z tej odpowiedzialności, powinien orzec o naprawieniu szkody na rzecz funduszu. Przy aktualnym brzmieniu przepisu może dojść do sytuacji, że nastąpi wyłączenie odpowiedzialności Beneficjenta (bo skazanie), a Sąd na zasadzie fakultatywności orzeknie naprawienie szkody jednak na rzecz Beneficjenta.	finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1483 z późn. zm.).	odpowiadającej kwocie należności od wykonawcy, i nie wyłącza uprawnienia właściwego funduszu do dochodzenia należności od wykonawcy, w zakresie określonym w projektowanej ustawie. Jednocześnie dotychczasowy art. 11 został usunięty z projektu ustawy.
68	WFOŚiGW w Krakowie	Art.11 ust.2	Analogicznie jak wyżej.	W przypadku gdy właściwy fundusz, pełniąc rolę beneficjenta projektu grantowego lub w zakresie, w jakim jest zaangażowany w realizację inwestycji w rozumieniu art. 141a pkt 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 i 1846), umorzy należność od beneficjenta, nie jest zobowiązany do zwrotu równowartości umorzonych środków. Do środków o których mowa w zdaniu pierwszym nie ma zastosowania art.207 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j.	Uwaga uwzględniona. Dotychczasowy art. 11 usunięto z projektu ustawy.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				Dz. U. z 2025 r. poz. 1483 z późn. zm.).	
69	WFOŚiGW w Krakowie	Art.11 ust.3	Właściwe Fundusze mają zawarte stosowne umowy o udostępnienie środków finansowane z różnych środków. Sam zapis dotyczący zwrotu należności ze środków NFOŚiGW pozostaje bez wpływu dla dotychczas zawartych umów w tym w zakresie ewentualnego regresu NFOŚiGW względem właściwych funduszy.	W przypadku konieczności zwrotu środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1 i 5d ustawy z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, 1844 i 1846), nieodzyskanych od beneficjenta lub wykonawcy, z uwzględnieniem zapisów ust.1-2 zwrot ten jest dokonywany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.	Uwaga uwzględniona. Dotychczasowy art. 11 usunięto z projektu ustawy.
70	WFOŚiGW w Krakowie	Art.4 ust.6	Ustawa powinna w sposób jednoznaczny określać że o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia z urzędu (analogicznie na wniosek) prokurator informuje właściwy fundusz analogicznie do art.305§ 4 k.p.k. „O wszczęciu, odmowie wszczęcia albo o umorzeniu śledztwa zawiadamia się osobę lub instytucję państwową, samorządową lub społeczną, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, oraz ujawnionego pokrzywdzonego, a o umorzeniu także podejrzanego - z pouczeniem o przysługujących im uprawnieniach”. Fundusz niekoniecznie jest pokrzywdzonym. Inaczej skąd właściwy fundusz będzie wiedzieć o wszczęciu postępowania z urzędu. Dodatkowo należy doprecyzować że Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze	Do wniosku o zawieszenie spłaty należności dołącza się dokument potwierdzający złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa albo wszczęciu postępowania karnego z urzędu, chyba że właściwy fundusz posiada już taki dokument albo składał takie zawiadomienie samodzielnie lub zostało ono złożone przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, albo został zawiadomiony o wszczęciu postępowania w związku z	Uwaga stała się bezprzedmiotowa. Zgodnie z projektem w obecnym brzmieniu wfośigw będą mieć status pokrzywdzonego w postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, a jednocześnie możliwość zawieszenia spłaty należności powiązано ze wszczęciem postępowania karnego.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			wymieniają się informacjami dotyczącymi składania zawiadomień.	przyznanym mu statusem pokrzywdzonego, o którym mowa w art. 6 ust. 1. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze wymieniają się informacjami dotyczącymi składanych przez siebie zawiadomień o których mowa w zdaniu pierwszym oraz dokumentacją stanowiącą podstawę do ich złożenia.	
71	WFOŚiGW w Krakowie	Art.6 ust.1	Zapis należy doprecyzować. Fundusz w postępowaniu karnym bądź to na etapie postępowania przygotowawczego bądź to na etapie postępowania sądowego musi mieć jakiś status i nie może to być w oderwaniu od przepisów k.p.k. W postępowaniu przygotowawczym jeżeli fundusz występuje w roli poszkodowanego to zapis nic nie zmienia, niemniej nie oznacza to że z mocy samego prawa będzie stroną w postępowaniu sądowym (oskarżyciel posiłkowy, naprawienie szkody, zadośćuczynienie). W tym przypadku poszkodowanym jest beneficjent więc należy określić rolę funduszu w postępowaniu karnym np. Jako pokrzywdzonego albo w drodze analogii na zasadach określonych w art.90 kpk.	W przypadku wszczęcia postępowania karnego w sprawie objętej zawiadomieniem, o którym mowa w art. 4 ust. 2, każdorazowo za pokrzywdzonego uważa się także właściwy fundusz lub Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zgodnie z projektem w obecnym brzmieniu wfośigw będą mieć w postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, status pokrzywdzonego.
72	WFOŚiGW w Krakowie	Art.6 ust.3	J/w . Jeżeli rola funduszu nie jest doprecyzowana stosownie do art.6 ust.1 a w szczególności przesłanki w oparciu o które ma dojść do wstąpienia do postępowania to jak będzie wyglądało zażalenie? Właściwy fundusz nie będzie		Uwaga uwzględniona. Zgodnie z projektem w obecnym brzmieniu wfośigw będą mieć w postępowaniach

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			miał podstaw prawnych do wskazania naruszenia przepisu aby zaskarżyć postanowienie. W przypadku uwzględnienia proponowanego zapisu art. 6 ust. 1, przepis ustępu 3 jest bezprzedmiotowy		karnych, o których mowa w ustawie, status pokrzywdzonego.
73	WFOŚiGW w Krakowie	Art.7	Regulacja nie może pozostawać w oderwaniu od art. 415 k.p.k. Stosownie do jego dyspozycji: „§ 1. W razie skazania oskarżonego lub warunkowego umorzenia postępowania w wypadkach wskazanych w ustawie sąd orzeka nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, obowiązek naprawienia, w całości lub w części, szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Nawiązki na rzecz pokrzywdzonego, obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę nie orzeka się, jeżeli roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono ”. „§ 2. Jeżeli orzeczony obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę albo nawiązka orzeczona na rzecz pokrzywdzonego nie pokrywają całej szkody lub nie stanowią pełnego zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, pokrzywdzony może dochodzić dodatkowych roszczeń w postępowaniu cywilnym ”. Jednocześnie należałoby konkretnie wskazać kiedy Sąd orzeka obowiązek naprawienia szkody, o którym mowa w art. 46 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, na rzecz właściwego funduszu zamiast na rzecz pokrzywdzonego. Regulacja powinna bezpośrednio odnosić się do art.415 k.p.k.	W przypadku uzyskania przez właściwy fundusz lub NFOŚiGW statusu pokrzywdzonego stosownie do art.6 ust.1, nie będzie konieczności wprowadzania tego rodzaju zapisu, gdyż to uprawnienie wynikać będzie bezpośrednio z przepisów kpk	Uwaga uwzględniona. Dotychczasowy art. 7 usunięto z projektu. Zgodnie z projektem w obecnym brzmieniu wfośigw będą mieć w postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, status pokrzywdzonego.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
74	WFOŚiGW w Krakowie		Użyta w projekcie ustawy definicja „wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej” nakłada na pracowników Funduszu dodatkowe obowiązki dotyczące oceny sytuacji życiowej, prywatnej, majątkowej, rodzinnej beneficjenta/spadkobiercy i jego rodziny. Ze względu na brak sprecyzowania ocena będzie obciążona dużym ryzykiem subiektywności, co może spowodować nierówne traktowanie beneficjentów.		Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano w projekcie z przesłanki wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej jako podstawy udzielania przez wfośigw ulg w spłacie należności.
75	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 10 ust. 4	Art. 10. ust. 4 narusza zasadę minimalizacji (art. 5 ust. 1 lit c RODO), tj. zbierane dane osobowe mają być adekwatne, stosowne, ograniczone do tego, co niezbędne dla celów w których są przetwarzane. Beneficjent/spadkobierca do wniosku ma dołączyć dokumenty potwierdzające jego trudną albo wyjątkowo trudną sytuację życiową. Przy braku wskazania jakie konkretnie powinny to być dokumenty beneficjent/spadkobierca będzie dostarczał wszystko, co w jego ocenie będzie obrazowało jego sytuację, co stwarza ryzyko, że będzie dostarczał dokumenty nadmiarowe, zawierające dane osobowe, o których mowa w art. 9 RODO, czyli dane szczególnych kategorii. Wojewódzki Fundusz będzie musiał dokonywać kwalifikacji, które z dostarczonych dokumentów mają znaczenie w sprawie, a które nie, nadmiarowe dokumenty Fundusz będzie musiał odsyłać, co generuje koszty i ryzyko ich niewłaściwego doręczenia. Ze względu na ryzyko przetwarzania danych cechujących się dużym stopniem nadmiarowości i wrażliwości postulowana jest konsultacja projektowanej ustawy z Urzędem Ochrony Danych Osobowych.		Uwaga uwzględniona częściowo. Projekt był konsultowany z PUODO. Do projektu wprowadzono przepisy wskazujące, że wfośigw są administratorami danych osobowych przetwarzanych w celu realizacji zadań określonych w ustawie.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
76	WFOŚiGW w Lublinie Zespół Radców Prawnych	Art. 3 ust. 1, pkt 3	To propozycja świadczenia pomocy prawnej dla beneficjentów, sprzeczna z celami działania Funduszy zgodnie z ustawą prawo ochrony środowiska		Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z instytucji upoważnienia beneficjenta dla wfośigw.
77	WFOŚiGW w Lublinie Zespół Radców Prawnych	Art. 3 ust. 2	Co ze spadkobiercami testamentowymi? Dlaczego zostali wyłączeni?		Uwaga uwzględniona. Projekt w obecnym brzmieniu odnosi się do wszystkich spadkobierców.
78	WFOŚiGW w Lublinie Zespół Radców Prawnych	Art. 4 ust. 1	Wskazanie, w jakim terminie miałyby wpłynąć taki wnioski		Uwaga nieuwzględniona. W ocenie projektodawcy nie jest potrzebne określanie terminu, w jakim wniosek o zawieszenie należności miałyby być złożony. O skorzystaniu z możliwości złożenia wniosku i terminie jego złożenia będzie decydował beneficjent.
79	WFOŚiGW w Lublinie Zespół Radców Prawnych	Art. 4 ust. 8	Brak informacji, co w sytuacji, gdy zawieszenie się zakończy, czy w czasie zawieszenia naliczają się odsetki, czy też nie. Brak również informacji, co w sytuacji umorzenia postępowania czy uniewinnienia wykonawcy i niepotwierdzenia przestępstwa		Uwaga uwzględniona. Uzupełniono przepis (art. 4 ust. 7) poprzez wskazanie, że zawieszenie spłaty należności nie wyłącza naliczania odsetek za okres zawieszenia.
80	WFOŚiGW w Lublinie Zespół Radców Prawnych	Art. 5 ust. 2	Traktowanie na równi ze skazaniem sytuacji umorzenia postępowania wobec przedawnienia czy śmierci podejrzanego/oskarżonego – te fakty nie powinny być w ten sposób ocenione, jako skazanie		Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano brzmienie przepisu – usunięto odesłanie do wskazanych przypadków.
81	WFOŚiGW w Lublinie	Art. 6	Brak instytucji uczestnika w postępowaniu karnym, sugerujemy zastąpienie tego określenia „pokrzywdzonym”		Uwaga uwzględniona.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
	Zespół Radców Prawnych				W postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego.
82	WFOŚiGW w Lublinie Zespół Radców Prawnych	Art. 8	Instytucja nie może pełnić funkcji pełnomocnika. W jaki sposób miałyby być rozliczane koszty dochodzenia należności?		Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z instytucji upoważnienia beneficjenta dla wfośigw.
83	WFOŚiGW w Lublinie Zespół Radców Prawnych	Art. 10	Nałożenie na Fundusze obowiązku weryfikowania sytuacji Beneficjentów, co z podstawą do przetwarzania takich danych osobowych, informacji wrażliwych, na przykład dokumentów medycznych dotyczących sytuacji życiowej, zbyt nieostre sformułowania, rodzące ryzyko różnej interpretacji w różnych funduszach		Uwaga uwzględniona. Do projektu wprowadzono przepisy dotyczące przetwarzania danych osobowych w celu realizacji zadań określonych w ustawie, wskazując wfośigw jako administratorów tych danych.
84	WFOŚiGW w Kielcach	Art. 3 ust. 3 i art. 8	Przewidziana w tym przepisie forma pomocy beneficjentom zakłada świadczenie przez wfośigw pomocy prawnej na rzecz beneficjentów. Powyższe stoi w sprzeczności z celami działania wojewódzkich funduszy, określonymi w art. 400b ustawy Prawo ochrony środowiska. Dodatkowo znacznie obciąży finansowo Fundusze (w związku z koniecznością zwiększenia zatrudnienia w działach prawnych), spowoduje ingerencję w rynek usług prawnych, gdyż prowadzić będzie do ograniczenia realnych możliwości zarobkowych kancelarii (brak ograniczenia tej formy pomocy do osób najuboższych). Nadto wskazać należy, że powyższe rozwiązanie całkowicie pomija funkcjonujący w Polsce system nieodpłatnej pomocy prawnej (z której mogą korzystać osoby o niskich dochodach). Dodatkowo prowadzenie przez Fundusz spraw w imieniu beneficjenta przeciwko wykonawcy w toku procesu może rodzić istnienie	Wykreślenie z ustawy tej formy pomocy bądź też jej ograniczenie do osób najuboższych, przy jednoczesnym powierzeniu realizacji tego zadania prawnikom świadczącym pomoc w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej	Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z instytucji upoważnienia przez beneficjenta dla wfośigw.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			konfliktu interesu w przypadku gdy Wykonawca będzie podnosił zarzuty w stosunku do funduszu w zakresie nieprawidłowego realizowania postanowień umownych. Zwrócić należy również uwagę, że obecnie powyższa rola może być pomocniczo realizowana przez przyłączenie się Funduszu w roli interwenienta ubocznego.		
85		Art. 4 ust. 3	Brak wskazania terminu do złożenia wniosku o zawieszenie spłaty należności	Należy doprecyzować wskazując termin	Uwaga nieuwzględniona. W ocenie projektodawcy nie jest potrzebne określanie terminu, w jakim wniosek o zawieszenie należności miałby być złożony. O skorzystaniu z możliwości złożenia wniosku i terminie jego złożenia będzie decydował beneficjent.
86		art. 4 ust 7	Brak wskazania formy, w jakiej Beneficjent będzie informowany	Należy doprecyzować wskazując, że Beneficjent będzie informowany na piśmie, przy jednoczesnym określeniu w jaki sposób będzie dopuszczalne doręczenie korespondencji (celem ograniczenia kosztów zasadne jest dopuszczenie również drogi mailowej)	Uwaga nieuwzględniona. Wfośigw ma swobodę wyboru najszybszej i najmniej kosztownej formy informowania beneficjentów zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
87		Art. 6	Przewidziana tym zapisie regulacja zakłada przystąpienie Funduszu jako uczestnika postępowania. Obowiązki uczestnika pokrywają się z uprawnieniami oskarżyciela posiłkowego w sprawie. Dodatkowo zapis ten zawiera obligatoryjne przystąpienie do sprawy.	Należy rozważyć wykreślenie zapisu bowiem uprawnienia te wynikają wprost z kpk – jakie przypisane są pokrzywdzonemu a kolejno po złożeniu oświadczenia oskarżycielowi posiłkowemu. Względnie proponuje się pozostawienie § 6 w następującej treści 1. W przypadku powzięcia przez właściwy fundusz wiedzy o wszczęciu postępowania karnego w sprawie objętej zawiadomieniem, o którym mowa w art. 4 ust. 2, właściwy fundusz składa wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu przygotowawczym jako pokrzywdzony a kolejno oskarżyciel posiłkowy. 2. Przedstawiciel właściwego funduszu przedkłada prokuratorowi prowadzącemu postępowanie pisemne upoważnienie do reprezentowania tego funduszu w toku prowadzonego postępowania.	Uwaga uwzględniona. W postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego.
88		Art. 9 ust. 1	Niezbędne będzie prowadzenie rejestru skazanych wykonawców. Brak wskazania kto będzie taki	Powyższe kwestie wymagają uregulowania	Uwaga uwzględniona.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			rejestr prowadził, czy też w jaki inny sposób wfośigw będą weryfikować czy dany wykonawca nie podlega wykluczeniu		Z projektu usunięto dotychczasowy art. 9.
89		Art. 10	Nakłada na wfośigw kolejny obowiązek w postaci badania zdolności finansowej osób ubiegających się o odroczenie spłaty, rozłożenie na raty lub umorzenie		Uwaga nieuwzględniona. Co do zasady badanie tego rodzaju było już przeprowadzane przez wfośigw na etapie ubiegania się o dofinansowanie w ramach Programu.
90	Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (Prezes UODO)	Art. 4 ust. 1	W art. 4 ust. 1 projektu ustawy przewidziano możliwość zawieszenia spłaty należności przez właściwy fundusz na wniosek beneficjenta albo jego spadkobiercy. W art. 4 ust. 4 projektu ustawy wskazano jakie elementy powinien zawierać wniosek o zawieszenie spłaty. Katalog otwarty danych osobowych zawarty w projektowanym przepisie oznacza niezastosowanie przez projektodawcę zasady minimalizacji danych (art. 5 ust. 1 lit c) rozporządzenia 2016/679), tj. ryzyko zbierania przez fundusz szerszego zakresu danych wnioskodawcy niż niezbędne dla rozpatrzenia żądania. Dodatkowo, w świetle zasady ograniczenia celu powtórnej analizy wymaga celowość (art. 5 ust. 1 lit b) rozporządzenia 2016/679) uzyskiwania od beneficjenta danych w postaci adresu zamieszkania czy numeru PESEL, skoro takie dane są w posiadaniu właściwego funduszu w związku z wcześniejszym udzieleniem beneficjentowi dotacji w ramach programu ³ i dane te są możliwe do ustalenia na podstawie wskazywanego we wniosku „oznaczenia umowy o dofinansowanie”.	Zasadne jest doprecyzowanie powyższych przepisów i wprowadzenie ograniczonego do jedynie niezbędnych i zamkniętego katalogu danych osobowych zbieranych w związku z realizacją wniosku o zawieszenie spłaty należności.	Uwaga uwzględniona. Doprecyzowano katalog danych osobowych zbieranych w związku ze złożeniem wniosku o zawieszenie spłaty należności i ograniczono go do danych niezbędnych w celu rozpatrzenia wniosku.
91	Prezes UODO	Art. 4 ust. 5	Na mocy art. 4 ust. 5 projektu ustawy beneficjent powinien załączyć do wniosku o zawieszenie spłaty należności „postanowienie o stwierdzeniu nabycia	Wydaje się, że dla ustalenia statusu danej osoby jako spadkobiercy wystarczające	Uwaga uwzględniona.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			spadku” albo „zarejestrowane poświadczenie dziedziczenia” i „dokumenty potwierdzające przynależność do kręgu spadkobierców ustawowych beneficjenta”. Przedmiotowe dokumenty obejmują nie tylko dane osobowe spadkobiercy beneficjenta, lecz także informacje dotyczące innych osób należących do kręgu spadkobierców. Tym samym projektowany przepis przyznaje funduszowi uprawnienie do pozyskiwania danych o charakterze nadmiarowym. Projektodawca nie wskazał ponadto celu, w jakim dane te i dokumenty miałyby być przetwarzane.	byłoby złożenie przez nią stosownego oświadczenia albo okazanie funduszowi do wglądu dokumentu potwierdzającego nabycie spadku.	Przepis skorygowano poprzez wskazanie w nim oświadczenia o nabyciu spadku, oraz – przedstawianych do wglądu w przypadku wystąpienia z takim żądaniem przez wfośigw – wyłącznie prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia.
92	Prezes UODO	Art. 4 ust. 6	Projektowany art. 4 ust. 6 stanowi, że do wniosku o zawieszenie spłaty należności dołącza się dokument potwierdzający złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa albo wszczęciu postępowania karnego z urzędu, chyba że właściwy fundusz posiada już taki dokument albo składał takie zawiadomienie samodzielnie lub zostało ono złożone przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Pozyskiwanie i przetwarzanie tego rodzaju informacji, w szczególności w odniesieniu do wykonawców będących osobami fizycznymi, powoduje istotne wątpliwości w kontekście art. 10 rozporządzenia 2016/679, zgodnie z którym przetwarzanie danych dotyczących wyroków skazujących, czynów zabronionych lub powiązanych środków bezpieczeństwa jest dopuszczalne wyłącznie pod nadzorem władz publicznych bądź na podstawie prawa Unii lub prawa państwa członkowskiego przewidującego odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą.		Uwaga uwzględniona. Do projektu wprowadzono przepisy wskazujące, że wfośigw są administratorami danych osobowych i przetwarzają te dane w celu realizacji zadań określonych w ustawie. W ocenie projektodawcy zakres danych osobowych zbieranych na podstawie ustawy jest adekwatny i niezbędny do osiągnięcia celów regulacji, w szczególności zważywszy na powiązanie możliwości skorzystania z pomocy w postaci zawieszenia spłaty należności ze wszczęciem postępowania karnego (zrezygnowano ze złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa jako podstawy udzielenia pomocy w tej formie). Ponadto dookreślono rolę wfośigw w postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie – wfośigw będą mieć status pokrzywdzonego.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			Projektowanie regulacji w tym zakresie wymaga ponadto uprzedniego przeprowadzenia testu prywatności, w tym oceny skutków dla ochrony danych, do czego zobowiązują art. 35, w tym w szczególności art. 35 ust. 10, a także art. 25 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2016/679. Przeprowadzenie oceny skutków stanowi istotny instrument zapewnienia oraz wykazania zgodności projektowanych rozwiązań z zasadami przetwarzania danych osobowych określonymi w art. 5 rozporządzenia 2016/679, a także z warunkami legalności przetwarzania wynikającymi z art. 6 ust. 3, art. 9 ust. 2 i 3 oraz art. 10 tego rozporządzenia. Ocena ta umożliwia zweryfikowanie, czy projektowane regulacje przewidują adekwatne i proporcjonalne zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą. W szczególności pozwala ona ocenić charakter danych, sposób ich przetwarzania – zwłaszcza przy wykorzystaniu nowych technologii – a także zakres, kontekst i cele przetwarzania, z uwzględnieniem prawdopodobieństwa oraz wagi ryzyka naruszenia praw lub wolności osób fizycznych. Jeżeli charakter przetwarzania, jak w projektowanym przepisie, może z dużym prawdopodobieństwem powodować wysokie ryzyko takiego naruszenia, obowiązek dokonania rzetelnej i pogłębionej analizy staje się szczególnie ważny. W tym kontekście kluczowa jest rola projektodawcy, który już na etapie oceny skutków regulacji – w związku z przyjęciem określonej podstawy prawnej przetwarzania – powinien dokonać identyfikacji potencjalnych zagrożeń oraz zaprojektować mechanizmy minimalizujące ryzyko,		

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			zapewniając zgodność projektowanych przepisów z wymogami ochrony danych osobowych oraz zasadą proporcjonalności. Dodatkowo – w kontekście zasad niezbędności i ograniczania celu – wskazać trzeba, że treść projektowanego art. 4 ust. 6 ustawy może budzić zastrzeżenia w świetle art. 51 ust. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którym władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym.		
93	Prezes UODO	Art. 10 ust. 1 i 2	W projektowanym art. 10 ust. 1 i 2 przewidziano uprawnienie dla beneficjenta albo jego spadkobiercy znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej do złożenia wniosku do właściwego funduszu o odroczenie terminu spłaty należności lub rozłożenia płatności całości lub części należności na raty lub umorzenie należności w całości lub części. W art. 10 ust. 3 wskazano jakie elementy powinien zawierać taki wniosek. Projektodawca wskazuje, że beneficjent winien podać dane w postaci: numer PESEL, miejsca zamieszkania i adresu, podczas gdy dane te są w posiadaniu funduszu i są możliwe do ustalenia na podstawie oznaczenia we wniosku umowy o dofinansowanie ⁴ . Aktualna jest zatem wyżej wskazana wątpliwość dotycząca celowości powtórnego podawania przez beneficjenta takich danych. Dodatkowo beneficjent lub jego spadkobierca zostają zobligowani do podania szczegółowych danych dotyczących posiadanego majątku i uzyskiwanych przychodów (art. 10 ust. 3 pkt. 4 i 5), co również budzi wątpliwości w kontekście zasady		Uwaga uwzględniona częściowo. Do projektu wprowadzono przepisy określające, że wfośigw są administratorami danych osobowych przetwarzanych w celu realizacji zadań określonych w ustawie. Brzmienie dotychczasowego art. 10 (obecnie art. 7) zostało zmienione, m.in. zrezygnowano z wymogu przedłożenia wykazu majątku z szacunkową wyceną jego składników. W ocenie projektodawcy aktualny zakres danych uwzględnianych we wniosku o udzielenie ulgi w spłacie należności jest adekwatny i niezbędny do osiągnięcia celów regulacji, w szczególności umożliwienia wfośigw zweryfikowania/dokonania oceny wystąpienia przesłanki udzielenia ulgi w postaci trudnej sytuacji życiowej beneficjenta albo spadkobiercy.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			minimalizacji danych i powoduje ryzyko pozyskiwania przez fundusz danych nadmiarowych. Ponadto projektowane przepisy nakładają na wnioskodawców obowiązek dołączania do wniosku dokumentów potwierdzających trudną albo wyjątkowo trudną sytuację życiową. Projektodawca nie precyzuje jednak, jakie konkretnie dokumenty miałyby spełniać ten wymóg, co może prowadzić do wątpliwości interpretacyjnych oraz skutkować pozyskiwaniem przez fundusz szerszego niż niezbędny zakresu danych dotyczących beneficjenta		
94	Prezes UODO		W kontekście wszystkich danych zbieranych na potrzeby rozpoznania wniosku w przedmiocie spłaty należności oraz pozyskiwanych na mocy projektowanego art. 10 projektodawca nie określił retencji danych, tj. okresu ich przechowywania, w tym przechowywania dokumentów je potwierdzających (art. 5 ust. 1 lit e) rozporządzenia 2016/679). Nie wiadomo zatem przez jaki czas dane te i dokumenty je obejmujące będą przez fundusz przechowywane.		Uwaga uwzględniona. W projekcie dodano przepis wskazujący okres przechowywania danych osobowych (dokumentacji zawierającej dane osobowe) przez wfośigw.
95	Prezes UODO	Art. 6 ust. 1	W art. 6 ust. 1 projektu ustawy przewidziano uprawnienie dla właściwego funduszu do złożenia wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu przygotowawczym jako uczestnik postępowania w przypadku wszczęcia postępowania karnego w sprawie objętej zawiadomieniem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa związanego z realizacją umowy o dofinansowanie na szkodę beneficjenta albo jego spadkobiercy przez wykonawcę lub osobę trzecią działającą w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub		Uwaga uwzględniona. W zmodyfikowanym projekcie przewidziano, że w postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą mieć status pokrzywdzonego.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			wszczęcia takiej sprawy z urzędu. Dodatkowo upoważniony przedstawiciel właściwego funduszu (uczestnika postępowania) uzyskuje prawo do: przeglądania akt i sporządzania z nich odpisów, z zastrzeżeniem art. 156 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego; składania oświadczeń na piśmie; składania wniosków dowodowych; zaskarżania postanowień i zarządzeń prokuratora (projektowany art. 6 ust. 4). Stosownie do treści art. 6 ust. 5 uprawnienia te przysługują funduszowi również w postępowaniu sądowym. Kodeks postępowania karnego⁵ wyczerpująco określa zaś strony tego postępowania⁶. Dodatkowo, uczestnikiem postępowania (lecz nie stroną) w postępowaniu karnym są świadek, biegły, tłumacz, specjalista, kurator, a zatem osoby, które dysponują wiedzą niezbędną w zakresie przeprowadzenia czynności dowodowych. W Kodeksie postępowania karnego przewidziano uprawnienia dla organów czy innych instytucji do dopuszczenia ich do udziału w postępowaniu w charakterze uczestnika postępowania. W postępowaniu sądowym udział w postępowaniu może zgłosić organizacja społeczna, jeżeli zachodzi potrzeba ochrony interesu społecznego lub interesu indywidualnego, objętego zadaniami statutowymi tej organizacji, w szczególności ochrony wolności i praw człowieka⁷. Natomiast projektodawca, z pominięciem nowelizacji przepisów kodeksu postępowania karnego, wprowadza dla funduszu nową kategorię – uczestnika postępowania i dodatkowo wyposaża go w uprawnienia przewidziane dla stron postępowania karnego. Takie rozwiązanie budzi wątpliwości w kontekście art. 2 i 7 Konstytucji RP		

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			(zasada demokratycznego państwa prawnego oraz zasada legalizmu).		
96	WFOŚiGW w Toruniu	Art. 3	art 3 - formy pomocy prawnej określone w art. 3 ustawy (świadczenie pomocy prawnej dla beneficjentów) są sprzeczne z celami działania funduszy określonymi w POŚ. Dodatkowo w mojej ocenie w jakiej relacji jest możliwość umorzenia należności w całości do obowiązków wynikających z ustawy o finansach publicznych?		Uwaga nieuwzględniona. Projektowana ustawa ma charakter szczególny i wprost przyznaje wfośigw kompetencje do udzielania pomocy przewidzianej w ustawie, w tym pomocy prawnej oraz ulg w spłacie należności. Rozwiązania te stanowią zatem samodzielną podstawę prawną działania funduszy i nie pozostają w sprzeczności z przepisami określającymi ich zadania ani z zasadami gospodarowania środkami publicznymi.
97	WFOŚiGW w Toruniu	Art. 3	jest to też sprzeczne z kodeksem etyki radców prawnych czyli występuje swoisty konflikt interesów jeśli na rzecz funduszu działa jeden radca i jednocześnie na rzecz beneficjentów. Analogicznie dziwne jest rozwiązanie gdyby było dwóch radców jeden do WF drugi do Beneficjenta, ale posiadający jednakowe źródło finansowania. Wówczas w mojej ocenie materializuje się zarzut do Zarządu działalności na szkodę Funduszu i finansów publicznych.		Uwaga uwzględniona częściowo. Zmieniono brzmienie przepisu – zrezygnowano z instytucji upoważnienia od beneficjenta dla wfośigw.
98	WFOŚiGW w Toruniu	Art. 3	w art 3 pominięto spadkobierców testamentowych - na pewno ten problem wypłynie to też jest duża grupa spadkobierców 4. art.4 brak wskazania terminu na złożenie wniosku o zawieszenie spłaty należności 5. art. 6 - "uczestnik postępowania" instytucja nieznana. Ustawa nie precyzuje kto jest uczestnikiem.		Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowany projekt odnosi się do wszystkich spadkobierców, bez względu na podstawę dziedziczenia. W postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego.
99	WFOŚiGW w Toruniu	Art. 8	upoważnienie " 3. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 2, wygasa z dniem:		Uwaga uwzględniona.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			1) jego cofnięcia przez beneficjenta albo jego spadkobiercę; 2) odzyskania przez właściwy fundusz należności od wykonawcy." - zapis jest sprzeczny z art 96 Kpc który stanowi: "W razie śmierci strony albo utraty przez nią zdolności sądowej pełnomocnictwo wygasa. Jednakże pełnomocnik procesowy działa aż do czasu zawieszenia postępowania		Zrezygnowano z upoważnienia od beneficjenta dla wfośigw.
100	WFOŚiGW w Toruniu	Art. 9	wymóg prowadzenia rejestru skazanych wykonawców :) JAK? skąd mamy wiedzieć, że dany wykonawca ma wyrok? Brak doprecyzowania kto będzie taki rejestr prowadził lub w jaki inny sposób jeśli zobowiązany do tego nie będzie fundusz będziemy mogli takie dane pozyskiwać. Na dzień dzisiejszy możemy korzystać RDN rejestru dłużników niewypłacalnych i to wszystko. Na dzień dzisiejszy zapis jest martwy.		Uwaga uwzględniona. Dotychczasowy art. 9 został usunięty z projektu.
101	WFOŚiGW w Toruniu	Art. 10	trudna sytuacja życiowa beneficjenta - przepis jest bardzo nieostry stwarza możliwość do nadinterpretacji i nadużyć		Uwaga uwzględniona częściowo. Doprecyzowano brzmienie przepisu.
102	WFOŚiGW w Toruniu	Art. 10	kolejny obowiązek nałożony na fundusz - badanie zdolności finansowej beneficjenta.		Uwaga nieuwzględniona. Co do swojego charakteru, to nie jest to nowy obowiązek – wfośigw co do zasady badały zdolność finansową beneficjenta przy określaniu poziomu dofinansowania na etapie umowy o dofinansowanie.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
103	WFOŚiGW w Warszawie	art. 1	Konieczność uzupełnienia treści przepisu.	Art. 1 ust 4. W ramach realizacji zadań, o których mowa w art. 1, ust 3, wojewódzki fundusz udostępnia dane Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, ministrowi ds. klimatu i środowiska oraz w przypadku realizacji zadań ze środków unijnych - ministrowi właściwemu ds. rozwoju regionalnego, na ich żądanie.	Uwaga uwzględniona w zmodyfikowany sposób. Wprowadzono przepis odnoszący się do udostępniania danych osobowych przez wfośigw.
104	WFOŚiGW w Warszawie	art. 3 ust. 1 pkt 3 i ust. 2	W projekcie określono, że formą pomocy, która przysługuje beneficjentowi/spadkobiercy jest upoważnienie właściwego funduszu przez beneficjenta/spadkobiercę do dochodzenia w ich imieniu zwrotu należności od wykonawcy. W art. 8 ust. 1 i 2 wskazano, że właściwy fundusz może dochodzić spłaty należności od wykonawcy w imieniu beneficjenta/spadkobiercy na podstawie upoważnienia. Tym samym WFOŚiGW prowadziłby na rzecz Beneficjentów/spadkobierców działanie z zakresu pomocy prawnej/windykacji, co jest sprzeczne z ustawowymi celami działania WFOŚiGW określonymi w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Orzecznictwo SN wskazuje, że pełnomocnictwo udzielone osobie prawnej jest skuteczne tylko, gdy mocodawcę i pełnomocnika łączy stały stosunek zlecenia (wyrok		Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z upoważnienia dla wfośigw.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			SN z 13.06.2017 r., III SK 50/16). Taki stosunek nie łączy WFOŚiGW i Beneficjentów PP CP.		
105	WFOŚiGW w Warszawie	art. 3 ust. 2 i art. 4 ust. 5	Pominięto spadkobierców testamentowych Beneficjenta. (Sprzeczność z art. 32 Konstytucji RP i przepisami powszechnie obowiązującymi dot. następstwa prawnego).		Uwaga uwzględniona. Projekt odnosi się obecnie do wszystkich spadkobierców, bez względu na podstawę dziedziczenia.
106	WFOŚiGW w Warszawie	art. 4 ust. 1	Brak wskazania terminu na złożenie wniosku oraz ewentualnej możliwości na jego przywrócenie.		Uwaga nieuwzględniona. W ocenie projektodawcy nie jest potrzebne określanie terminu, w jakim wniosek o zawieszenie należności miałby być złożony. O skorzystaniu z możliwości złożenia wniosku i terminie jego złożenia będzie decydował beneficjent.
107	WFOŚiGW w Warszawie	art. 6 ust. 1	„uczestnik postępowania” – nie występuje w procedurze karnej. Wg jakich kryteriów prokurator będzie decydował o dopuszczeniu Funduszu do udziału w postępowaniu, jeżeli wskażemy nowy podmiot nieznany procedurze karnej.	strona postępowania/ pokrzywdzony	Uwaga uwzględniona. W postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego.
108	WFOŚiGW w Warszawie	art. 8 ust. 4	„upoważnienie, o którym mowa w ust. 2 nie wygasa wraz ze śmiercią beneficjenta albo jego spadkobiercy” jest sprzeczny z art. 96 kodeksu postępowania cywilnego, w myśl którego „w razie śmierci strony albo utraty przez nią zdolności sądowej pełnomocnictwo wygasa. Jednakże pełnomocnik procesowy działa aż do czasu zawieszenia postępowania”.		Uwaga uwzględniona. W projekcie zrezygnowano z upoważnienia beneficjenta dla wfośigw.
109	WFOŚiGW w Warszawie	art. 10	Art. 10 wymaga konsultacji z Prezesem Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Występuje ryzyko gromadzenia danych szczególnych kategorii w przekazanych dokumentach przez beneficjenta/spadkobiercę oraz		Uwaga uwzględniona. Projekt został zaopiniowany przez PUODO.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			ryzyko pozyskiwania innych nadmiarowych danych, co stanowi naruszenie art. 5 ust. 1 lit c) RODO – zasada minimalizmu. Postanowienia art. 10 ust. 2 nie precyzują definicji „wyjątkowej trudnej sytuacji życiowej”. Definicja jest nieostra, ocenna, co stwarza ryzyko różnej interpretacji przez poszczególne fundusze. Art. 10 ust. 4 nie precyzuje, jakie dokumenty należy w związku z tym przedłożyć.		W projekcie wskazano, że wfośigw będzie administratorem danych osobowych. W projekcie zrezygnowano z odniesienia do wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej.
110	WFOŚiGW w Warszawie	art. 10 ust. 5	Oświadczenie, o którym mowa w ust. 4 pkt 6, beneficjent jego spadkobiercy (...)” brakuje „albo”	Oświadczenie, którym mowa w ust. 4 pkt 6, beneficjent albo jego spadkobiercy (...)	Uwaga uwzględniona. Doprecyzowano brzmienie przepisu.
111	WFOŚiGW w Warszawie	art. 2 pkt 4	Jest: ustawa z dnia 27 kwietnia 2021 r. – Prawo ochrony środowiska	Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska	Uwaga uwzględniona. Poprawiono omyłkę.
112	WFOŚiGW w Warszawie		Projekt przerzuca odpowiedzialność organizacyjną za systemowe nieprawidłowości w Programie na wfośigw. Projekt nie uwzględnia dodatkowych kosztów administracyjnych, konieczności zwiększenia zatrudnienia, kosztów obsługi sporów sądowych.		Uwaga nieuwzględniona. Przepis usunięto z projektu.
113	WFOŚiGW we Wrocławiu	Art. 10 ust. 2 i 4	Art. 10 wymaga konsultacji z Prezesem Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Zapis art. 10 ust 2 nie precyzuje definicji „wyjątkowej trudnej sytuacji życiowej”. Definicja jest nieostra, wysoce nieprecyzyjna, co stwarza ryzyko różnorodnej jej interpretacji przez pracowników wojewódzkich funduszy.	„Art. 10 ust. 4 a) Wojewódzki Fundusz realizując zadania, o których mowa w art. 10 może w zakresie niezbędnym do oceny sytuacji życiowej przetwarzać dane osobowe, o których mowa w art. 9 rozporządzenia ogólnego o ochronie danych osobowych.	Uwaga uwzględniona. Projekt został zaopiniowany przez PUODO. W projekcie wskazano, że wfośigw są administratorem danych osobowych przetwarzanych w celu realizacji zadań określonych w ustawie.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			Art 10 ust 4 nie wskazuje jakie dokumenty beneficjent/spadkobierca ma złożyć, pozostawiając mu całkowitą dowolność w tym zakresie Występuje ryzyko gromadzenia danych szczególnych kategorii w przekazanych dokumentach przez beneficjenta/spadkobiercę bez podstawy prawnej oraz ryzyko pozyskiwania nadmiarowych danych, co stanowi naruszenie art. 5 ust. 1 lit a i c) RODO – zasada legalizmu i minimalizmu. Propozycją zapisów da podstawę prawną wojewódzkiemu funduszowi dotyczącą gromadzenia dokumentów mających znaczenie dla sprawy, jednocześnie wskazując sposób postępowania z dokumentacją nadmiarową.	b) Decyzja o przydatności dokumentów złożonych przez beneficjenta/spadkobiercę należy do wojewódzkiego funduszu, przy czym dokumenty nadmiarowe, nie mające znaczenia dla sprawy podlegają zwrotowi bądź w przypadku kopii zniszczeniu”.	W projekcie zrezygnowano z odesłania do wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej jako przesłanki udzielenia ulgi w spłacie należności.
114	WFOŚiGW we Wrocławiu	Art. 8 ust. 2 (w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 3)	Przepis przewiduje możliwość upoważnienia właściwego funduszu do dochodzenia w imieniu beneficjenta należności od wykonawcy. W praktyce może to skutkować znacznym zwiększeniem obciążenia organizacyjnego i procesowego wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności w sytuacji masowego korzystania z tej formy pomocy. Projekt nie przewiduje mechanizmu umożliwiającego właściwemu funduszowi odmowę przyjęcia upoważnienia w przypadku braku możliwości organizacyjnych lub kadrowych, ani nie określa limitów w tym zakresie. Może to negatywnie wpłynąć na realizację bieżących zadań funduszu, w tym wdrażanie Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”.	„Beneficjent albo jego spadkobierca mogą wystąpić do właściwego funduszu z wnioskiem o udzielenie upoważnienia do dochodzenia w ich imieniu spłaty należności od wykonawcy. Właściwy fundusz może przyjąć takiego upoważnienia, mając na uwadze zasadność dochodzenia roszczenia oraz swoje możliwości organizacyjne.”	Uwaga uwzględniona częściowo. W projekcie zrezygnowano z upoważnienia beneficjenta dla wfośigw.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			Zasadne wydaje się doprecyzowanie charakteru tego uprawnienia jako fakultatywnego po stronie funduszu. Przepis w zasadzie ustanawia obowiązek świadczenia pomocy prawnej przez wojewódzki fundusz na rzecz Beneficjenta, działanie to nie mieści się w katalogu ustawowym zadań wojewódzkich funduszy. Art. 8 ust. 4 jest sprzeczny z art. 96 kpc.		
115	WFOŚiGW we Wrocławiu	Art. 4 ust. 7 (w zw. z art. 2 pkt 2)	Projekt przewiduje zawieszenie spłaty należności, jednak nie określa wprost, czy zawieszenie obejmuje również naliczanie odsetek w okresie zawieszenia. Z uwagi na definicję „należności” obejmującą również odsetki, brak jednoznacznego wskazania może prowadzić do rozbieżności interpretacyjnych i sporów praktycznych. W przypadku dalszego naliczania odsetek instytucja zawieszenia mogłaby utracić swój ochronny charakter. Zasadne jest jednoznaczne uregulowanie skutków zawieszenia w zakresie odsetek.	Proponuje się dodanie w art. 4 ust. 10 w brzmieniu: „W okresie zawieszenia spłaty należności nie nalicza się odsetek od należności objętej zawieszeniem.”	Przepis został doprecyzowany w zakresie odsetek – dodano, że zawieszenie spłaty należności nie wyłącza naliczania odsetek za okres zawieszenia Art. 4 ust. 7 zdanie 2.
116	WFOŚiGW we Wrocławiu	Art. 5 pkt 2	Czy powinniśmy na równi ze skazaniem wykonawcy traktować warunkowe umorzenie postępowania karnego oraz prawomocne orzeczenie o odmowie wszczęcia postępowania lub jego umorzenia	Wg nas tylko przy prawomocnym skazaniu powinna być możliwość występowania przez Fundusz do wykonawcy. Wg tych zapisów, każdy kto zgłosi wykonawcę – niezależnie czy ma rację będzie kwalifikował się do	Uwaga uwzględniona częściowo. Zrezygnowano ze wskazywania niektórych przesłanek równoważnych do prawomocnego skazania.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				wyłączenia odpowiedzialności.	
117	WFOŚiGW we Wrocławiu	Art. 10 ust. 1, 2, 4	Brak definicji „trudnej sytuacji życiowej” oraz „wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej”. Brak wskazania dokumentów, które należy złożyć. Brak jednoznacznych kryteriów oceny sytuacji życiowej. Brak informacji czy możliwość składania wniosków o odroczenie, rozłożenie na raty, umorzenie dotyczy beneficjentów, <u>wyłącznie</u> w przypadkach, kiedy nie zapadną prawomocne wyroki skazujące wobec wykonawców (tak wskazano w uzasadnieniu do ustawy). Aktualne brzmienie przepisów projektu prowadzi do wniosku, że rozwiązanie przewidziane w art. 10 jest rozwiązaniem konkurencyjnym (zamiennym) względem np. trybu z art. 5 lub art. 8.		Uwaga uwzględniona częściowo. Doprecyzowano przepis. Zrezygnowano z odesłania do wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej. Doprecyzowano przepisy dotyczące stosowania ulg.
118	WFOŚiGW we Wrocławiu	Art. 6 ust. 1	Czy WF będzie zobowiązany obligatoryjnie do składania wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu przygotowawczym jako uczestnik postępowania? Konieczność wzięcia pod uwagę ograniczonych zasobów kadrowych WF.		Uwaga uwzględniona. W postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego.
119	WFOŚiGW we Wrocławiu	art. 2 ust 2	art. 2 ust. 2 "... wszelkimi kosztami dochodzenia tych kwot i odsetek" zapis budzi wątpliwości.	należność – kwotę wypłaconej w ramach umowy o dofinansowanie refundacji lub zaliczki, do zwrotu której zobowiązany jest beneficjent, wraz z należnymi odsetkami wynikającymi z tej umowy oraz kosztami faktycznie	Uwaga uwzględniona częściowo. Doprecyzowano brzmienie przepis.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				poniesionymi przez właściwy fundusz lub odzyskanymi w toku egzekucji tych kwot i odsetek	
120	WFOŚiGW we Wrocławiu	art. 7 ust. 2	Proponuję zrezygnować z fakultatywności. Skoro skazanie rodzi skutek z art. 5 ust. 1, czyli wyłączenie odpowiedzialności beneficjenta, to Sąd w takim zakresie, w jakim Beneficjent został zwolniony z tej odpowiedzialności, powinien orzec o naprawieniu szkody na rzecz funduszu. Przy aktualnym brzmieniu przepisu może dojść do sytuacji, że nastąpi wyłączenie odpowiedzialności Beneficjenta (bo skazanie), a Sąd na zasadzie fakultatywności orzeknie naprawienie szkody jednak na rzecz Beneficjenta.		Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z przepisu.
121	WFOŚiGW we Wrocławiu	Art. 9	Dla skutecznego funkcjonowania tej regulacji powinien zostać ustanowiony rejestr podmiotów wykluczonych, np. prowadzony przez Ministerstwo lub NFOŚiGW oraz mechanizmy zasilania rejestru danymi, a także dostęp do tego rejestru.		Uwaga uwzględniona. Z projektu usunięto dotychczasowy art. 9.
122	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 1 ust. 1	Postuluje się doprecyzowanie czy przyczyny leżące po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy mają być wyłączne, czy dopuszcza się jakieś przyczyny leżące po stronie beneficjenta.		Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano brzmienie przepisu.
123	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 2 pkt 1	Postuluje się doprecyzowanie czy przyczyny leżące po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy mają być wyłączne, czy dopuszcza się jakieś przyczyny leżące po stronie beneficjenta.		Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano brzmienie przepisu.
124	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 2 pkt 6	Postuluje się doprecyzowanie określenia „grupa podmiotów”, które nie jest zdefiniowane w projekcie Ustawy, ani nie występuje w polskim		Uwaga nieuwzględniona.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			systemie prawnym. Nie wiadomo, czy chodzi o spółki cywilne, konsorcja etc.		Pojęcie „grupy podmiotów” zostało użyte celowo w sposób szerszy, aby objąć różne formy współdziałania podmiotów występujące w obrocie. Jego doprecyzowanie przez wskazanie zamkniętego katalogu mogłoby prowadzić do nieuzasadnionego zawężenia zakresu przepisu.
125	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 3 ust 1 pkt 3	Założenie, że właściwy Fundusz będzie w imieniu beneficjenta dochodził należności od wykonawcy budzi poważne wątpliwości, co do angażowania Funduszu w gruncie rzeczy w charakterze pełnomocnika, przy czym nie używa się tu określenia pełnomocnictwo czy pełnomocnictwo procesowe.		Uwaga uwzględniona. W projekcie zrezygnowano z upoważnienia od beneficjenta na rzecz wfośigw.
126	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 3 ust 2 i ust 3	Postuluje się doprecyzowanie tych przepisów. Jest tam mowa o spadkobiercy, który przyjął spadek choć nie bierze się pod uwagę tego, że z mocy prawa spadek jest przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza i raczej powinno się rozważać nie to czy spadkobierca przyjął spadek, ale to czy go nie odrzucił. Nadto, na odrzucenie spadku prawo spadkowe przewiduje okres 6 miesięcy, a w razie odrzucenia spadku przez spadkobierców wyższej grupy dziedziczenia, spadek przechodzi na spadkobierców niższych grup dziedziczenia, którzy także mogą odrzucić spadek. Niejednokrotnie, postępowania tego typu trwają kilka lat zanim wyjaśni się to, kto ostatecznie jest spadkobiercą. Należy również wziąć pod uwagę, że w ostateczności spadkobiercą może zostać gmina ostatniego miejsca zamieszkania zmarłego beneficjenta. Postuluje się doprecyzowanie regulacji dotyczących sytuacji w której jest więcej niż jeden spadkobierca zmarłego beneficjenta. W		Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano projekt ustawy w zakresie dotyczącym spadkobierców.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			projekcie Ustawy zaproponowano, że w takiej sytuacji pozostali spadkobiercy mają złożyć oświadczenia o wyrażeniu zgody na przyznanie pomocy tylko jednemu spadkobiercy. Rozwiązanie tego rodzaju nie jest spotykane na gruncie prawa cywilnego, a w szczególności na gruncie prawa spadkowego.		
127	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 3 ust. 1 pkt 3	Wskazuje się na potencjalne ryzyko odszkodowawcze w sytuacji niewłaściwego działania przy dochodzeniu w imieniu beneficjenta zwrotu należności od wykonawcy.		Uwaga uwzględniona. W projekcie zrezygnowano z upoważnienia od beneficjenta na rzecz wfośigw.
128	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 3	Różnego rodzaju ulgi, jakich mogą doznać beneficjenci lub ich spadkobiercy mają także swój wydźwięk fiskalny. W szczególności nie jest rozstrzygnięte, czy otrzymane ulgi będą przychodem podatkowym tych osób.		Uwaga uwzględniona. Wprowadzono przepis zmieniający ustawę o podatku dochodowym od osób fizycznych, zwalniający z opodatkowania.
129	WFOŚiGW w Poznaniu	art. 4	Wątpliwości budzi rozwiązanie przewidujące zawieszenie spłaty należności w powiązaniu ze złożeniem zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa związanego z realizacją umowy o dofinansowania. Samo w sobie złożenie takiego zawiadomienia nie musi oznaczać że jest ono uzasadnione.		Uwaga uwzględniona. W projekcie powiązано zawieszenie spłaty należności ze wszczęciem postępowania karnego.
130	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 4	Postuluje się doprecyzowanie, czy na czas zawieszenia spłaty należności naliczone są odsetki.		Uwaga uwzględniona. Doprecyzowano brzmienie przepisu - dodano, że zawieszenie spłaty należności nie wyłącza naliczania odsetek za okres zawieszenia (art. 4 ust. 7 zdanie 2).
131	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 4 ust. 4	Postuluje się doprecyzowanie – by wniosek zawierał prośbę o zawieszenie spłaty.		Uwaga nieuwzględniona. Nie ma potrzeby doprecyzowania tej kwestii, wystarczające jest samo złożenie wniosku, z

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
					którego wynika, że jest wnioskiem o zawieszenie spłaty należności
132	WFOŚiGW w Poznaniu	art. 4 ust. 8	W większości przypadków należy spodziewać się, że beneficjent będzie musiał ostatecznie zwrócić należność w jedynie odroczonym terminie. Co w sytuacji gdy postępowanie zostanie wszczęte w późniejszym terminie, zostanie umorzone lub nie zostanie w ogóle wszczęte pomimo tego, że wykonawca nie wywiąże się ze zobowiązania z przyczyn niezależnych od beneficjenta?		Uwaga uwzględniona. W sytuacji niemożności skorzystania z innych form pomocy określonej ustawą, beneficjent będzie mógł wystąpić z wnioskiem o zastosowanie ulg w spłacie należności uwagi na trudną sytuację życiową.
133	WFOŚiGW w Poznaniu WFOŚiGW w Łodzi WFOŚiGW w Zielonej Górze	Art. 4 ust 8	Przewiduje się, że okres zawieszenia spłaty kończy się z upływem 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku o zawieszenie spłaty, chyba że w tym okresie zostanie wszczęte postępowanie karne. W praktyce jest mało prawdopodobne, aby organy ścigania mogły w tak krótkim terminie rzetelnie rozpatrzyć zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, tym bardziej, że takich zawiadomień mogą być tysiące. Projekt ustawy nie odnosi się do tych zawiadomień, które zostały i zostaną złożone przed dniem wejścia w życie ustawy.		Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano brzmienie przepisu, obecnie projekt wiąże możliwość zawieszenia spłaty należności z wszczęciem postępowania karnego.
134	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 5	Przepis przewiduje, że prawomocne skazanie wykonawcy lub innych osób ponoszących odpowiedzialność ma wyłączać z mocy prawa odpowiedzialność beneficjenta oraz jego spadkobiercy względem Funduszu, w kontekście spłaty należności. Prawo cywilne nie przewiduje instytucji wyłączenia odpowiedzialności a bez precyzyjnego zdefiniowania tego zjawiska nie będzie można ulokować go na gruncie prawa cywilnego.		Uwaga nieuwzględniona. Projekt ustawy jest rozwiązaniem szczególnym w stosunku do ogólnych zasad dochodzenia odpowiedzialności.
135	WFOŚiGW w Poznaniu	art. 6	Przepis ten przewiduje, że w przypadku wszczęcia postępowania karnego, właściwy Fundusz składa wniosek o dopuszczenie do udziału w		Uwaga uwzględniona.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			postępowaniu przygotowawczym jako „uczestnik postępowania”. Termin „uczestnik postępowania” występuje w Kodeksie postępowania cywilnego w zakresie postępowań nieprocesowych. Polska procedura karna zna status świadka, pełnomocnika świadka, podejrzanego, pełnomocnika podejrzanego, oskarżonego, obrońcy oskarżonego, pokrzywdzonego i pełnomocnika pokrzywdzonego, ale nie zna instytucji „uczestnika postępowania”.		W postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego.
136	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 6 ust. 1	Postuluje się, by wfośigw był „uczestnikiem postępowania” (lub innym podmiotem dopuszczonym do udziału w postępowaniu) z urzędu.		Uwaga uwzględniona. W postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego.
137	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 7	Postuluje się obligatoryjne orzeczenie o obowiązku naprawienia szkody oraz o doprecyzowanie sytuacji, w których sąd orzeka ten środek bezpośrednio na rzecz wfośigw. Postuluje się wprowadzenie zapisu analogicznego jak w art. 46 § 2 k.k., że w przypadku trudności z orzeczeniem obowiązku naprawienia szkody, sąd orzeka nawiązkę na rzecz beneficjenta lub wfośigw.		Uwaga nieuwzględniona. Kwestie te są regulowane przez przepisy prawa karnego. W postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego
138	WFOŚiGW w Poznaniu	art. 8 ust. 1 i 2	Przepisy te, de facto mogą spowodować, że głównym obszarem kompetencji wfośigw będą działania związane z windykacją, a nie udzielaniem wsparcia finansowego.		Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano część przepisów w celu ułatwienia działań wfośigw, w tym zrezygnowano z instytucji upoważnienia od beneficjenta dla wfośigw.
139	WFOŚiGW w Poznaniu	art. 9 ust. 1	Należy doprecyzować w jaki sposób wfośigw mają pozyskiwać informacje o tym, który wykonawca podlega wykluczeniu? Zwłaszcza w sytuacji, gdy w poszczególnym wfośigw, dany podmiot nie występował wcześniej jako wykonawca, a skazanie		Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z przepisów o wykluczaniu wykonawców – usunięto dotychczasowy art. 9.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			nastąpiło w sprawie dofinansowania udzielonego przez inny wfośigw.		
140	WFOŚiGW w Poznaniu	art. 9 ust. 3	Należy doprecyzować kto i w jaki sposób miałyby kontrolować okres wykluczenia?		Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z przepisów o wykluczaniu wykonawców – usunięto dotychczasowy art. 9.
141	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 10	Jest w tym przepisie mowa o beneficjentach lub ich spadkobiercach, którzy znajdują się w trudnej sytuacji życiowej lub wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej – nie zdefiniowano pojęcia trudnej sytuacji życiowej natomiast próba określenia wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej jest nieprecyzyjna. W gruncie rzeczy, są to rozwiązania które przewidują uznaniową decyzję wfośigw.		Uwaga uwzględniona częściowo Zmodyfikowano brzmienie przepisów, w tym zrezygnowano z przesłanki wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej jako podstawy udzielenia ulgi w spłacie należności.
142	WFOŚiGW w Poznaniu	art. 10 ust. 3 pkt 4) i 5)	Należy doprecyzować w jaki sposób wfośigw miałyby oceniać takie dokumenty? Ich analiza wymagałaby odpowiednich kwalifikacji, nakładów kadrowych, finansowych i czasowych.		Uwaga uwzględniona częściowo. Zmodyfikowano brzmienie przepisów dotyczących udzielania ulg w spłacie należności. Zwracamy jednocześnie uwagę, że wfośigw oceniając wnioski o dofinansowanie składane w ramach PPCP weryfikują to, czy wnioskodawcy kwalifikują się do udzielenia wsparcia.
143	WFOŚiGW w Poznaniu	art.10 ust.2	Błędne odwołanie do ust. 4 pkt 6	Oświadczenie, o którym mowa w ust. 3 pkt 6, beneficjent jego spadkobiercy składają pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenia jest obowiązany do zawarcia w nich klauzuli następującej	Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano brzmienie przepisu.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.	
144	WFOŚiGW w Katowicach	art. 1, w art. 2 pkt 1, art. 4 ust.2, art. 5 ust. 1 i 2, art. 9 ust. 1 i ust. 2	W powołanych zapisach pojawia się pojęcie „osoby trzeciej” działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy	Pojęcie „osoby trzeciej” wymaga doprecyzowania Pojęcie „osoby trzeciej” wymaga doprecyzowania lub usunięcia.	Uwaga nieuwzględniona. Pojęcie to będzie interpretowane w ujęciu systemowym, w oparciu o przepisy ogólne prawa cywilnego. Wprowadzenie definicji zawężającej mogłoby prowadzić do nieuzasadnionego ograniczenia zakresu przepisu.
145	WFOŚiGW w Katowicach	art. 1	W przepisie pojawia się pojęcie przyczyn leżących po stronie wykonawcy	Wskazane byłoby doprecyzowanie pojęcie „przyczyn leżących po stronie wykonawcy” Pojęcie przyczyn leżących po stronie wykonawcy jest bardzo szerokie i obejmuje wszystkie sytuacje, w których Beneficjent składa zawiadomienie i nie ogranicza się do przypadków, w których została pobrana zaliczka i nie zostały wykonane prace w całości lub części; dlatego wskazane jest doprecyzowanie ww. pojęcia.	Uwaga nieuwzględniona. Pojęcie to będzie interpretowane w ujęciu systemowym, w oparciu o przepisy ogólne prawa cywilnego. Nadmierne kazuistyczne doprecyzowanie tego pojęcia mogłoby prowadzić do nieuzasadnionego zawężenia zakresu ochrony przewidzianej w ustawie.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
146	WFOŚiGW w Katowicach	art. 2 pkt 6	Definicja wykonawcy zawiera zapis „wskazaną w umowie o dofinansowanie” oznacza, że ustawa nie będzie miała zastosowania do umów bez prefinansowania	Ewentualne usunięcie zapisu „wskazaną w umowie o dofinansowanie” Definicja wykonawcy zawiera zapis „wskazaną w umowie o dofinansowanie” oznacza, że ustawa nie będzie miała zastosowania do umów bez prefinansowania.	Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano brzmienie przepisu.
147	WFOŚiGW w Katowicach	art. 3 ust. 1 pkt 1 oraz art. 4	W powołanych zapisach wskazano jako formę pomocy beneficjentom możliwość „zawieszenia spłaty należności”. Brak regulacji, co w sytuacji, gdy nie zostanie wszczęte postępowanie karne lub postępowanie karne zostanie umorzone, czy za okres zawieszenia nalicza się odsetki?	Doprecyzowanie kwestii naliczania odsetek, gdy nie zostanie wszczęte postępowanie karne lub postępowanie karne zostanie umorzone. Brak regulacji, co w sytuacji, gdy nie zostanie wszczęte postępowanie karne lub postępowanie karne zostanie umorzone, czy za okres zawieszenia nalicza się odsetki	Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano brzmienie przepisów, w tym poprzez dodanie, że zawieszenie spłaty należności nie wyłącza naliczania odsetek za okres zawieszenia (art. 4 ust. 7 zdanie 2).
148	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 3 ust. 1 pkt 3, art. 4 ust. 4 pkt 3, art. 8 ust. 2	W powołanych zapisach wskazano, że beneficjent albo jego spadkobierca mogą upoważnić w formie pisemnej właściwy fundusz do dochodzenia w ich imieniu spłaty należności od wykonawcy	Usunięcie Beneficjent jest stroną umowy zawartej z WFOŚiGW i potencjalnym dłużnikiem Funduszu. W oparciu o zapisy projektu ustawy Fundusz ma się stać pełnomocnikiem drugiej	Uwaga uwzględniona. W projekcie zrezygnowano z upoważnienia od beneficjenta dla wfośigw.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				strony umowy w zakresie dochodzenia roszczeń od wykonawcy. W istocie na fundusze nakłada się obowiązek świadczenia pomocy prawnej na rzecz beneficjentów, co jest sprzeczne z zakresem ustawowych zadań funduszy. Przepis ten jest też sprzeczny z art. 87 kpc (pełnomocnictwo procesowe). Ponadto jeśli w wyniku tych działań na wykonawcę nie zostanie nałożony obowiązek zwrotu lub będzie on niewypłacalny i równocześnie nie zajdą sytuacje wskazane w art. 5 projektu ustawy, Fundusz będzie zobowiązany dochodzić roszczeń od Beneficjenta (swojego mocodawcy). Skutkuje to konfliktem interesów - działanie WF w roli wierzyciela w stosunku do beneficjenta i jednocześnie działania z jego upoważnienia, czyli w jego interesie. Brak regulacji co do postępowań z powództwa WFOŚiGW w toku. W	

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				przypadku upadłości, restrukturyzacji czy likwidacji wykonawcy zajdzie konieczność dochodzenia roszczeń w trybie określonym tymi ustawami (krótkie terminy). Pojawia się kwestia odpowiedzialności Funduszu wobec Beneficjenta w przypadku przegrania sprawy. Nowe obowiązki powodować będą potrzebę daleko idących zmian organizacyjnych i konieczność dostosowania obsługi prawnej, windykacji. Mając na względzie potencjalnie setki takich spraw, które zostaną rozpoczęte niemal bezpośrednio po wejściu w życie ustawy, Fundusze nie są i przez długi czas nie będą przygotowane do realizacji zadań wynikających z ustawy.	
149	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 3 ust. 2	W powołanym zapisie pominięto spadkobierców testamentowych	Ewentualne uzupełnienie zapisu o spadkobierców testamentowych Wydaje się, że regulacja może dotyczyć zarówno	Uwaga uwzględniona. Projekt w obecnym brzmieniu nie różnicuje spadkobierców ze względu na podstawę dziedziczenia.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				spadkobierców ustawowych jak i testamentowych	
150	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 4 ust. 2 i 6	W powołanych zapisach wskazano, że jedną z przyczyn zawieszenia spłaty należności jest złożenie zawiadomienia przez NFOŚiGW	Konieczne jest uzupełnienie regulacji o uprawnienie do pozyskiwania przez wfośigw od NFOŚiGW informacji o złożonych zawiadomieniach Skoro jedną z przyczyn zawieszenia spłaty należności jest złożenie zawiadomienia przez NFOŚiGW, to Fundusz powinien mieć możliwość pozyskiwania informacji od NFOŚiGW o złożonych zawiadomieniach W sytuacjach, w których Beneficjent sam dochodzi należności od wykonawcy i nie udziela upoważnienia WFOŚiGW nie może ubiegać się o zawieszenie. Dodać należy, że brak rozstrzygnięcia tej kwestii może spowodować konkurencyjne działanie beneficjenta, jego ewentualnego pełnomocnika i działania WFOŚiGW, z którego nie może się wyłączyć wobec brzmienia art. 4 ust. 1 i ust. 4 oraz art. 8 ust. 2 projektowanej ustawy.	Uwaga uwzględniona. W projekcie zrezygnowano z odwołania do zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa i powiązano możliwość zawieszenia spłaty należności z wszczęciem postępowania karnego.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
151	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 4 ust. 1, ust. 4 i art. 8 ust. 2	W powołanych zapisach wskazano, że elementem wniosku o zawieszenie spłaty jest udzielenie upoważnienia WFOŚiGW.	Rozważenie uzupełnienia regulacji dotyczącej sytuacji, w której Beneficjent sam dochodzi należności od wykonawcy i nie udziela upoważnienia WFOŚiGW.	Uwaga uwzględniona. W projekcie zrezygnowano z upoważnienia udzielanego przez beneficjenta dla wfośigw.
152	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 4 ust. 8 pkt 1	W powołanym zapisie wprowadzono trzymiesięczny okres zawieszenia spłaty	Propozycja wprowadzenia możliwości przedłużenia terminu zawieszenia, na wniosek Beneficjenta, w razie przedłużenia okresu postępowania przygotowawczego W związku z możliwością przedłużenia postępowania przygotowawczego, wskazane jest wprowadzenie możliwości przedłużenia terminu zawieszenia, na wniosek Beneficjenta	Uwaga uwzględniona. W projekcie zrezygnowano z odwołania do zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa i powiązano możliwość zawieszenia spłaty należności ze wszczęciem postępowania karnego.
153	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 4 ust. 8 pkt 2	W zapisie wskazano, że okres zawieszenia kończy się z dniem prawomocnego zakończenia postępowania karnego.	Konieczność uzupełnienia zapisu o przypadki, w których prawomocne zakończenie postępowania karnego przekracza termin realizacji i rozliczenia PP CP, w szczególności części dofinansowanych w ramach FEnIKS (2029 r.). W wielu przypadkach termin prawomocnego zakończenia postępowania karnego może	Uwaga nieuwzględniona. Wydatki poniesione na realizację umów o dofinansowanie, w przypadku których stwierdzono nieprawidłowości, nie będą przedkładane do certyfikacji.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				przekraczać termin realizacji i rozliczenia PP CP.	
154	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 6, art. 7, art. 8	Zapisy projektowanej ustawy nakładają na wojewódzkie fundusze bardzo szeroki zakres obowiązków, w tym udział w charakterze uczestnika postępowania przygotowawczego, ale nie określono jego roli. KPK wyklucza udział WFOŚiGW, jako pełnomocnika, choć będzie upoważniony do działania za beneficjenta, który może mieć status pokrzywdzonego albo oskarżyciela posiłkowego, to nie będzie mógł działać jako jego pełnomocnik. Status oskarżyciela posiłkowego będzie uzależniony od konkretnego stanu faktycznego i sytuacji procesowej. Ta kwestia wymaga doprecyzowania.	Usunięcie Nowe obowiązki powodować będą potrzebę określenia roli WFOŚiGW, w jakiej będzie występować w postępowaniu karnym, a także daleko idących zmian organizacyjnych i konieczność dostosowania obsługi prawnej.	Uwaga uwzględniona. W postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego.
155	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 7 ust. 1 i 2	Wskazane zapisy przewidują możliwość składania wniosku o naprawienie szkody w trybie art. 46 kk.	Obowiązek naprawienia szkody zgodnie z art. 46 § 1 KK nie obejmuje odsetek.	Uwaga uwzględniona. Przepis został usunięty z projektu.
156	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 8 ust. 5	Powołany przepis przewiduje pokrywanie kosztów dochodzenia należności ze środków NFOŚGW	Konieczność doprecyzowania katalogu kosztów dochodzenia należności; doprecyzowania wymaga kwestia czy koszty te będzie ponosił WFOŚiGW a następnie występował do NFOŚiGW o ich pokrycie. Koszty dochodzenia należności mogą obejmować różne wydatki, stąd	Uwaga uwzględniona częściowo. Przepis został usunięty z projektu.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				konieczność doprecyzowania pojęcia.	
157	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 8 ust. 4	W zapisie wskazano, że upoważnienie nie wygasa z chwilą śmierci beneficjenta lub jego spadkobiercy	Skoro upoważnienie nie wygasa z chwilą śmierci beneficjenta lub jego spadkobiercy, to kogo reprezentuje Fundusz? Konieczność uregulowania kogo reprezentuje w tym przypadku Fundusz	Uwaga uwzględniona. W projekcie zrezygnowano z upoważnienia udzielanego przez beneficjenta dla wfośigw.
158	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 9	W zapisie wprowadzono konstrukcję wykluczenia wykonawców z PP CP.	Konieczność uzupełnienia regulacji o wskazanie kto będzie prowadził rejestr wykonawców wykluczonych oraz zapewnienie Funduszm wglądu do rejestru. Konieczność uregulowania kwestii przetwarzania danych osobowych przy prowadzeniu tego rejestru. Skoro wskazani wykonawcy nie będą mogli być wykonawcami w PP CP, konieczne jest uregulowanie kwestii prowadzenia rejestru, dostępu do niego, przetwarzania danych osobowych w tym rejestrze. Konieczność uzupełnienia regulacji o wskazanie kto będzie prowadził rejestr wykonawców wykluczonych oraz zapewnienie Funduszm	Uwaga uwzględniona. Z projektu usunięto przepisy dotyczące wykluczenia wykonawcy.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				wglądu do rejestru. Konieczność uregulowania kwestii przetwarzania danych osobowych przy prowadzeniu tego rejestru.	
159	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 10	Zapis wprowadza możliwość odroczenia terminu spłaty, rozłożenia spłaty należności na raty albo umorzenia należności	Konieczność doprecyzowania czy ten przepis dotyczy tylko beneficjentów (spadkobierców) poszkodowanych przez wykonawców w związku z realizacją PP CP? (zakres ustawy). Jeśli tak to jakich może dotyczyć sytuacji – jeśli Beneficjent zobowiązany jest do spłaty należności, to oznacza, że nie został pokrzywdzony przez wykonawcę; czy w tym przypadku taki Beneficjent mieści się w zakresie ustawy? Niezależnie od powyższego, ponieważ NFOŚiGW i wfośigw są odrębnymi podmiotami, wskazane jest by kwestie ulg regulowały przepisy - rozporządzenie wykonawcze do ustawy, a nie Rada Nadzorcza NFOŚiGW. Brak terminu do określenia szczegółowych zasad. Konieczność	Uwaga uwzględniona częściowo. Projektowana ustawa dotyczy wyraźnie zdefiniowanej grupy beneficjentów, którzy złożyli wnioski o udzielenie ulgi w spłacie należności na zasadach określonych w projekcie. Przepisy dotyczące udzielania przez wfośigw ulg w spłacie należności zostały zmodyfikowane. Przesłanki, sposób i tryb stosowania ulg w spłacie należności zostały określone w projektowanej ustawie.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				doprecyzowania czy ten przepis dotyczy tylko beneficjentów (spadkobierców) poszkodowanych przez wykonawców w związku z realizacją PP CP? (zakres ustawy) ewentualnie usunięcie.	
160	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 10 ust. 5	Błędne odwołanie do ust. 4 pkt 6	do ust. 3 pkt 6 Konieczne odwołanie do ust. 3 pkt 6	Uwaga uwzględniona. Zmieniono brzmienie przepisu.
161	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 10	Art. 21 pkt 129a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych dotyczy dotacji oraz kwot umorzonych pożyczek, ale nie dotyczy kwot umorzonych dotacji i odsetek naliczonych z tego tytułu. Z kolei mając na względzie, że takie rozwiązanie jako wyjątkowe powinno być interpretowane ściśle i zawężająco, to nie można przyjąć, że dotyczy również kwoty umorzonej dotacji oraz odsetek naliczonych z tego tytułu.	W zakresie umorzeń należy rozstrzygnąć i w razie potrzeby dokonać zmiany w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych czy zapisy art. 21 ust. 1 pkt 129 i 129a, 136, 137 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U.2025.163) stanowią wystarczającą podstawę do zwolnienia z podatku dochodowego w przypadku, gdy dotacja nie będzie wykorzystana na wykonanie inwestycji, a należność z tytułu zwrotu zostanie umorzona w oparciu o regulacje wynikające z art. 10 projektowanej ustawy. W	Uwaga uwzględniona. W projekcie ustawy wprowadzono przepis zmieniający ustawę o podatku dochodowym od osób fizycznych, zwalniający z opodatkowania.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				wypadku umorzeń zwiększy się ilość obowiązków związanych ze sporządzeniem dla beneficjentów informacji o przychodach.	
162	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 10	Art. 10 wymaga konsultacji z Prezesem Urzędu Ochrony Danych Osobowych	Występuje ryzyko gromadzenia danych szczególnych kategorii w przekazanych dokumentach przez beneficjenta/spadkobiercę bez podstawy prawnej oraz ryzyko pozyskania nadmiarowych danych, co stanowi naruszenie art. 5 ust 1 lit. a i c RODO	Uwaga uwzględniona. Projekt został zaopiniowany przez PUODO. W projekcie wskazano, że wfośigw będzie administratorem danych osobowych przetwarzanych w celu realizacji zadań określonych w ustawie.
163	WFOŚiGW Zielona Góra	art. 3 ust. 3 w zw. z art. 10 ust. 1 i 2	Status spadkobiercy ma istotne znaczenie z punktu widzenia podstaw do zastosowania pomocy, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 2 tj. „trudnej” albo „wyjątkowo trudnej” sytuacji życiowej; pozostawienie spadkobiercom wyboru tego, kto będzie wnioskować o pomoc, może prowadzić do sytuacji, w której z wnioskiem występować będzie ten spadkobierca, który będzie mógł liczyć na uzyskanie pomocy, pomimo, że pozostali spadkobiercy takich przesłanek nie spełnialiby		Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano przepisy projektowanej ustawy dotyczące spadkobierców.
164	WFOŚiGW Zielona Góra	Art. 4 ust. 4 pkt 1	Po słowie „beneficjenta”, należy dodać „albo jego spadkobiercy”		Uwaga uwzględniona. Zmieniono brzmienie przepisu.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
165	WFOŚiGW Zielona Góra	Art. 5 ust. 1	Po słowach „albo postępowaniem karnym wszczętym z urzędu” zakończonych przecinkiem, należy dodać literę „o”		Uwaga uwzględniona. Zmieniono brzmienie przepisu.
166	WFOŚiGW Zielona Góra	Art. 6 ust. 1	O ile należy przyjąć, że komunikacja pomiędzy NFOŚiGW a właściwym funduszem zapewni właściwemu funduszowi wiedzę o wszczęciu postępowania karnego z zawiadomienia NFOŚiGW, o tyle właściwy fundusz nie będzie miał wiedzy o wszczęciu postępowania karnego w sytuacjach, gdy zawiadomienie złożył beneficjent (jego spadkobierca), albo postępowanie zostało wszczęte z urzędu.		Uwaga uwzględniona. W postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego, a zatem będą miały pełnię informacji o sprawach karnych.
167	WFOŚiGW Zielona Góra	Art. 10	Brak rozstrzygnięcia relacji pomiędzy prawem do zawieszenia spłaty należności – art. 4 a pomocą, o której mowa w art. 10 oraz kolejności zastosowania tych instytucji		Uwaga uwzględniona. Zmieniono brzmienie i usytuowanie przepisów w projekcie.
168	WFOŚiGW Zielona Góra	Art. 10 ust. 1 i 2	Odmiennie niż w przypadku „wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej”, w odniesieniu do określenia „trudna sytuacja życiowa” brak wskazania, co należy przez nią rozumieć; Określenia „w oczywisty sposób” oraz „trwale niezdolny” są na tyle nieostre (nieprecyzyjne), że mogą nastroczać trudności w interpretacji i w konsekwencji w zastosowaniu		Uwaga uwzględniona częściowo. Zmodyfikowano brzmienie przepisów.
169	WFOŚiGW Zielona Góra	Art. 10 ust. 5 zdanie pierwsze	Błędne odesłanie do ust. 4 pkt 6; powinno być odesłanie do ust. 3 pkt 6		Uwaga uwzględniona. Zmieniono brzmienie przepisu.
170	WFOŚiGW Zielona Góra	Art. 10 ust. 5 zdanie pierwsze	Niezależnie od uwagi j/w zdanie pierwsze wymaga korekty	Oświadczenie, o którym mowa w ust. 3 pkt 6, beneficjent, albo jego	Uwaga uwzględniona. Zmieniono brzmienie przepisu.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				spadkobierca, składają pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.	
171	WFOŚiGW Zielona Góra	Art. 11 ust. 1	W kontekście art. 7 ust. 1 oraz art. 8 ust. 2 konieczne jest przyjęcie klarownego rozstrzygnięcia, czy właściwy fundusz skorzysta z regulacji, o której mowa w art. 11 ust. 1 niezależnie od tego, czy podjął czynności, o których mowa w art. 7 ust. 1 i/lub art. 8 ust. 2.		Uwaga uwzględniona. Przepis usunięto z projektu.

Zestawienie uwag nieuwzględnionych w opiniowaniu
projektu ustawy o pomocy beneficjentom – osobom fizycznym poszkodowanym w związku z realizacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”
(nr UD346 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów)

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
1	WFOŚiGW w Łodzi	Art. 2 pkt 1	Błędna definicja beneficjenta, ponieważ ustawa dotyczy wszystkich beneficjentów PPCP (w określonym w niej przedziale czasowym), a nie wyłącznie tych oszukanych przez wykonawców (regulacja zawiera również możliwość umorzenia lub rozłożenia na raty należności w przypadku trudnej sytuacji życiowej), a w definicji wpisano: „która z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy nie wykonała zobowiązań wynikających z tej umowy lub wykonała je nienależycie i z tego tytułu jest zobowiązana do zwrotu należności”	Beneficjentem powinna być osoba fizyczna, z którą właściwy Fundusz zawarł umowę o dofinansowanie zadania w ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze na podstawie wniosków złożonych w okresie od dnia 15 lipca 2022 r. do dnia 28 listopada 2024 r.	Uwaga nieuwzględniona. Na potrzeby projektowanej ustawy definicja beneficjenta została sformułowana w sposób adekwatny do celu ustawy. Przepisy ustawy nie stoją na przeszkodzie temu, by beneficjenci dochodzili swoich praw na drodze cywilnej i karnej.
2	WFOŚiGW w Łodzi	Art. 2 pkt 2	Definicja należności powoduje, że ustawą objęte są wyłącznie osoby, którym Fundusz wypowiedział umowę o dofinansowanie w ramach PPCP (a więc tak w praktyce to byli beneficjenci), bowiem bez wypowiedzenia umowy nie powstanie należność Definicja należności obejmująca wyłącznie roszczenia przysługujące funduszom, a nie wszystkie roszczenia wynikłe z niewłaściwego wykonania umowy w ramach PPCP może być myląca i krzywdząca dla Beneficjentów, ponieważ będą oni przekonani, że „należności” obejmują również ich należności przysługujące im od wykonawców, w szczególności w kontekście „pomocy prawnej” i upoważnień które ustawa przewiduje	Brak jest wprowadzania konieczności zmian w ustawie, jeśli wzięto pod uwagę jej skutki wizerunkowe i fakt, że w wyniku jej wejścia w życie Fundusze najprawdopodobniej będą zmuszone do wypowiedzenia wielu umów, co może zostać odebrane jako mało probeneficjenckie, bowiem bez wypowiedzenia umowy nie można skorzystać z rozwiązań pomocowych w niej zawartych. Nie ma konieczności zmian, jeśli zrezygnujemy	Uwaga nieuwzględniona. Z postanowień umów o dofinansowanie i regulacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” (PPCP) wynika konieczność rozliczenia zaliczki w określonym terminie. Brak rozliczenia zaliczki lub refundacji powoduje obowiązek ich zwrotu (nawet bez konieczności wypowiedzenia umowy) i powstanie należności. Definicja należności jest klarowna i została sformułowana w sposób adekwatny do celu ustawy, którym jest pomoc beneficjentom, którzy z przyczyn niezależnych od siebie, a w szczególności z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub beneficjenta, nie wykonali zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				z upoważnień uregulowanych w art. 8, których potrzeba wprowadzenia wydaje się wątpliwa ze względów opisanych w dalszej części tabeli	zawartych z wfośigw lub wykonali je nienależycie i z tego tytułu są zobowiązani do zwrotu należności wynikających z tych umów. Celem ustawy nie jest natomiast regulowanie kwestii ewentualnych roszczeń beneficjentów wobec wykonawców.
3	WFOŚiGW w Łodzi	Art. 5 ust. 2	Całkowicie pominięto tutaj przesłankę znikomej społecznej szkodliwości czynu Tzn. organy ścigania dojdą do wniosku, że czyn wypełnia znamiona przestępstwa, ale społeczna szkodliwość była znikoma, czyli wykonawca oszukał ale za mało – z doświadczenia wiemy, że taka argumentacja pojawia się nawet przy usiłowaniach wyłudzenia na kwoty 100 tys. zł i więcej, dlatego wówczas beneficjent powinien nadal odpowiadać	Wprowadzenie umorzenia postępowania lub uniewinnienia wykonawcy ze względu na znikomą społeczną szkodliwość czynu jako przesłankę umożliwiającą zwolnienie beneficjenta z odpowiedzialności	Uwaga nieuwzględniona. W projekcie przewidziano skutki prawne powiązane z prawomocnym rozstrzygnięciem sądów karnych. W pozostałych przypadkach beneficjentom pozostaje możliwość wnioskowania o udzielenie przez wfośigw ulgi w spłacie należności.
4	NFOŚiGW	art. 1 ust. 1	Użyte w propozycji sformułowanie „i z tego tytułu są zobowiązani” sugeruje – mając na uwadze treść i mechanizmy zawarte w umowie, że przepis będzie miał zastosowanie wyłącznie do osób, którym wypowiedziano umowę, co w praktyce w niektórych przypadkach może być penalizujące dla beneficjentów.	1. Ustawa określa formy i zasady pomocy beneficjentom, którym udzielono dotacji albo grantu na realizację przedsięwzięć lub zadań w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, a którzy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz tego wykonawcy nie wykonali zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie tych przedsięwzięć lub zadań	Uwaga nieuwzględniona. Wypowiedzenie umowy nie jest warunkiem powstania należności.

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				lub wykonali je nienależycie.”.	
5	NFOŚiGW	art. 2 pkt 4 lit. a	Usunięcie w omawianym przepisie odesłania do ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 i 1846) może budzić wątpliwości co do poprawności opisanie tych umów i sugerować, że projektowane rozwiązania dotyczą wyłącznie umów o dofinansowanie ze środków krajowych, a nie umów zawieranych w ramach KPO.	„a) o której mowa w art. 411 ust. 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 2021 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, 1080, 1812 i 1863 oraz z 2026 r. poz. 176), zawartą w ramach zaangażowania w realizację inwestycji w rozumieniu art. 141a pkt 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 i 1846), na podstawie, której właściwy fundusz udzielił beneficjentowi dotacji na realizację przedsięwzięcia,”.	Uwaga nieuwzględniona. Wfośigw, udzielając dofinansowania na realizację przedsięwzięć, o których mowa w projektowanej ustawie, działały na podstawie ustawy – Prawo ochrony środowiska. W ocenie projektodawcy odesłanie do tej ustawy jest wystarczające.
6	NFOŚiGW	art. 2 pkt 6	Użyte w przepisie pojęcie „grupa takich podmiotów” wymaga doprecyzowania w kontekście charakteru powiązań (osobowych, kapitałowych, organizacyjnych) o które chodziło w tym przepisie. Najbardziej uniwersalnym i najczęściej stosowanym określeniem dla grupy podmiotów gospodarczych jest „grupa kapitałowa”, rozumiana jako zespół przedsiębiorców powiązanych przez kontrolę dominującego podmiotu (ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej).	6) wykonawca – osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną, lub grupę kapitałową, z którą beneficjent zawarł umowę na wykonanie usług,	Uwaga nieuwzględniona. Uwzględnienie uwagi stanowiłoby nieuzasadnione w opinii projektodawcy zawężenie definicji wykonawcy. Zdaniem projektodawcy można przyjąć, że grupy podmiotów, o których mowa w definicji wykonawcy w obecnym brzmieniu, mogły występować również w innej formie niż grupa kapitałowa. Interpretacja tego przepisu odbywać się będzie w odniesieniu do innych ustaw w systemie prawa.

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				dostaw lub robót budowlanych, objętych odpowiednio dotacją albo grantem udzielonych beneficjentowi przez właściwy fundusz	
7	NFOŚiGW	art. 10 uwaga ogólna	Przepis art. 10 nie uzależnia umorzenia od wykazania zawinienia wykonawcy, lecz wyłącznie od sytuacji życiowej beneficjenta. Powoduje to oderwanie umorzenia od głównego celu ustawy, jakim jest ochrona beneficjentów przed skutkami działań wykonawców. Beneficjent w trudnej sytuacji życiowej może uzyskać umorzenie, nawet jeśli jego należność nie wynika z winy wykonawcy. Z kolei beneficjent, którego problemy wynikają wyłącznie z nierzetelności wykonawcy, ale nie znajduje się w „wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej”, może nie uzyskać umorzenia z art. 10, mimo że cel ustawy sugerowałby odwrotny priorytet. Projekt, przy braku określenia specyficznych przesłanek dla beneficjentów Programu Czyste powietrze będących podstawą ulgi, generuje ryzyko zarzutów nierówności wobec prawa kierując do wybranej grupy beneficjentów Programu, określone uprawnienia, pomijając innych. Dodatkowo system wdrażania PPCP przewiduje obowiązkową kontrolę dokumentów, kontrolę na miejscu. Wprowadzenie możliwości umorzeń na podstawie przesłanek socjalnych powoduje ryzyko, że procedury kontrolne staną się wtórne wobec decyzji o umorzeniu, zmniejszy się motywacja WFOŚiGW do pełnej egzekucji umów, skoro umorzenie przenosi koszt na NF. Beneficjent zaś może pozostawać w przeświadczeniu, że nastąpi umorzenie niezależnie od jakości dokumentacji.	Art. 10. 1. Na wniosek beneficjenta albo jego spadkobiercy znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, wynikającej z działania lub zaniechania wykonawcy, właściwy fundusz może odroczyć termin spłaty należności lub rozłożyć płatność całości lub części należności na raty. 2. W przypadku zaistnienia przesłanek, o których mowa w art. 9 ust. 1 na wniosek beneficjenta lub jego spadkobiercy znajdujących się w wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej, wynikającej z działania lub zaniechania wykonawcy właściwy fundusz może umorzyć należność w całości albo w części. Przez wyjątkowo trudną	Uwaga co do zasady nieuwzględniona. Postulat uzależnienia możliwości udzielania przez wfośigw ulg w spłacie należności wyłącznie od przesłanek wskazanych w dotychczasowym art. 10 projektu, tj.: prawomocnego skazania albo prawomocnego warunkowego umorzenia postępowania karnego wobec wykonawcy, osoby upoważnionej do reprezentowania wykonawcy lub prowadzenia jego spraw, lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy, albo orzeczenia wobec wykonawcy środków określonych w ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary nie w pełni odpowiada zakresowi pomocy, jakiej udzielenie powinna zdaniem projektodawcy umożliwiać ustawa. Takie ograniczenie wykluczałoby możliwość udzielenia wsparcia w innych uzasadnionych sytuacją beneficjenta sytuacjach niż te wskazane w uwadze. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że projektowana ustawa nie zakłada udzielania ulg w spłacie należności z mocy prawa, lecz wymaga wystąpienia do wfośigw z uzasadnionym wnioskiem spełniającym

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			Jest to sprzeczne z zasadą pełnej weryfikacji, kontroli w ramach programu i zasad rozliczenia środków KPO/Feniks. Dlatego proponuje się uzależnienie możliwości udzielania ulg określonych w art. 10 ust. 2 tj. umorzenia należności wyłącznie od przesłanek wskazanych w art. 9, tj.: prawomocnego skazania albo prawomocnego warunkowego umorzenia postępowania karnego wykonawcy, osoby upoważnionej do reprezentowania wykonawcy lub prowadzenia jego spraw, lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy, lub orzeczenia wobec wykonawcy środków określonych w ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary, za przestępstwo objęte zawiadomieniem, o którym mowa w art. 4 ust. 2, albo postępowaniem karnym wszczętym z urzędu. Ponadto kluczowe jest odniesienie się do skutków finansowych wyroków w sprawie naprawienia szkody, o których mowa w ust. 7. Ponadto kluczowe jest uregulowanie w odrębnych artykułach przepisów dotyczących odraczania i rozkładania na raty, a w innym artykule przepisów dotyczących umarzania należności, gdyż powyższe instrumenty będą one oparte na całkowicie innych przesłankach, a ich udzielanie będzie odbywać się w innym trybie i czasie.	sytuację życiową rozumie się taką osobistą sytuację beneficjenta albo jego spadkobiercy, która w oczywisty sposób wskazuje, że jest on trwale niezdolny do dokonania spłaty należności.	określone warunki, a rozstrzygnięcie o sposobie uwzględnienia wniosku pozostawia wfośigw (zarządowi wfośigw).
8	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 1 ust. 2	Należy uzupełnić dyspozycję w zakresie gdy wniosek był niekompletny, nieprawidłowy bądź zawierał inne braki lub nie spełniał warunków formalnych i został uzupełniony lub poprawiony po terminie.	Przepisy ustawy mają zastosowanie do umów o dofinansowanie zawartych na podstawie wniosków beneficjentów o udzielenie	Uwaga nieuwzględniona. Zakres temporalny ustawy został określony w odniesieniu do regulacji PPCP zidentyfikowanych jako sprzyjające nieprawidłowościom.

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			Dodatkowo należy rozważyć wydłużenie okresu składania wniosku o aktualny nabór (od 31.03.2025 r.) – do wykreślenia data końcowa (do dnia 28 listopada 2024 r.). Nie możemy wykluczyć, że w obecnym naborze, również nie będzie opisanych sytuacji dotyczących nieuczciwych wykonawców.	dofinansowania w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” złożonych od dnia 15 lipca 2022 r. do dnia 28 listopada 2024 r. Ww. terminy uważa się za zachowane gdy wniosek był niekompletny, nieprawidłowy bądź zawierał inne braki lub nie spełniał warunków formalnych i został uzupełniony lub poprawiony po terminie (wniosek wywołuje skutki od daty jego pierwotnego wniesienia).	Ponadto proponowane uzupełnienie jest zdaniem projektodawcy zbędne, skoro w projekcie wskazano, że przepisy ustawy mają zastosowanie do umów o dofinansowanie zawartych na podstawie wniosków o udzielenie dofinansowania w ramach PPCP złożonych w określonym przedziale czasowym. Należy przyjąć, że jeżeli umowa o dofinansowanie została zawarta, to wcześniej zostały usunięte/uzupełnione ewentualne wady/braki wniosku o dofinansowanie.
9	WFOŚiGW w Krakowie	Art. 2 pkt 1)	Należy uzupełnić dyspozycję w zakresie: - uwagi lp. 1 jw. - stosownie do art. 411 ust. 11 „Środki powierzone NFOŚiGW i wfośigw, pochodzące z pomocy zagranicznej, są wykorzystywane na dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej zgodnie z umowami, na podstawie których środki te przekazano, oraz zgodnie z procedurami obowiązującymi w tych funduszach”.	beneficjent – osobę fizyczną, z którą właściwy fundusz zawarł umowę o dofinansowanie i która z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy lub osoby trzeciej działającej w charakterze pełnomocnika beneficjenta, nie wykonała zobowiązań wynikających z tej umowy, lub procedur obowiązujących we	Uwaga nieuwzględniona (druga część). Podstawą odpowiedzialności jest niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie implikujące obowiązek zwrotu należności wynikających z tej umowy.

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				właściwym funduszu lub wykonała je nienależycie i z tego tytułu jest zobowiązana do zwrotu należności	
10	Wfośigw w Krakowie	Art. 4 ust. 9	Należy zmienić dyspozycję przepisu, zawieszenie spłaty należności winno powodować nie tyle zawieszenie biegu przedawnienia, co będzie implikować znaczne trudności w liczeniu terminów, co przerwanie biegu terminów przedawnienia roszczeń przysługujących właściwemu wfośigw. Dodatkowo wfośigw już wytaczają postępowania sądowe względem beneficjentów. W sytuacji jeżeli postępowanie sądowe jest w toku niezasadnym pozostaje dalsze jego prowadzenie i ponoszenie dalszych kosztów w tym zaangażowania pracowników. Koniecznym jest wprowadzenie normy regulującej tą sytuację (w drodze odrębnej jednostki redakcyjnej). Propozycja zapisów została wskazana w zdaniu drugim.	Zawieszenie spłaty należności powoduje przerwanie biegu terminu przedawnienia roszczeń przysługujących właściwemu wfośigw z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przez beneficjenta umowy o dofinansowanie. W razie gdy postępowanie sądowe którego przedmiotem jest dochodzenie należności o której mowa w ust.1 jest w toku, właściwy sąd dokonuje jego zawieszenia na wniosek właściwego wfośigw. Nie umarza się postępowania do czasu aż Sąd na wniosek właściwego funduszu podejmie postępowanie po zakończeniu okresu spłaty należności stosownie do postanowień ust.8. W przypadku całkowitego lub częściowego cofnięcia przez właściwy wfośigw	Uwaga nieuwzględniona. Projektowana ustawa jednoznacznie określa, kiedy rozpoczyna się i kończy okres zawieszenia spłaty należności, a tym samym jakiego okresu nie wlicza się do okresu przedawnienia roszczeń przysługujących właściwemu wfośigw z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przez beneficjenta umowy o dofinansowanie. Zdaniem projektodawcy rozstrzygnięcia procesowe, o których mowa w uwadze, mogą być podejmowane na podstawie już obowiązujących przepisów.

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				pozwu wraz ze zrzeczeniem się roszczenia na skutek okoliczności o których mowa w art.5 koszty sądowe właściwego funduszu, w tym koszty zastępstwa procesowego beneficjenta którymi został obciążony właściwy wfośigw pokrywane są w sposób i na zasadach określonych w art.8 ust.5.	
11	Wfośigw w Krakowie	art. 10	DO USUNIĘCIA w art. 10 ustawy użyto pojęć „spadkobiercy znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej” - spadkobiercy zawsze mogą odrzuć spadek, gdy są w trudnej sytuacji życiowej, aby nie dziedziczyć długów po beneficjencie - spadkodawcy, pytanie kto i według jakich kryteriów będzie dokonywał oceny tej trudnej bądź wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej i jak to się odnosi do zapisów Konstytucji RP o równości stron wobec prawa cyt.: „Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny”. Już wystarczającym dobrem dla beneficjentów będzie ewentualne odroczenie spłaty, rozkładanie zapłaty na raty, czy w końcu umarzanie należności przez wfośigw, po co dodatkowa, darmowa obsługa prawna poprzez wfośigw, gdy tymczasem prawnicy są zatrudniani przez wfośigw dla potrzeb organów wfośigw (zarządów, rad nadzorczych) a nie dla osób z zewnątrz. Jak ta obsługa	DO USUNIĘCIA lub zmodyfikowania	W części, w jakiej uwaga jest czytelna, nie została ona uwzględniona. Przepisy projektu dotyczące udzielania przez wfośigw ulg w spłacie należności zostały zmodyfikowane, jednak spadkobiercy pozostają nimi objęci, tak jak w przypadku innych form pomocy przewidzianej w projektowanej ustawie. Zdaniem projektodawcy nie jest uzasadnione różnicowanie dostępu spadkobierców do pomocy zależnie od jej formy.

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			będzie prowadzona, gdy w wfośigw zatrudnia się po 2 do 4 radców prawnych? A kiedy będą realizowane zadania „statutowe” wfośigw, kiedy opiniowane dokumenty, uchwały i inne sprawy, gdy prawnik stale będzie w sądzie na rozprawach, bo beneficjent będzie stale niezadowolony, że nie było np. profesjonalnego pełnomocnika na jego rozprawie. Paraliż pracy w wfośigw. Chyba, że MKiS wyposaży wfośigw w ogromne środki finansowe np. przywróci zabrane przez Wody Polskie dochody.		
12	Wfośigw w Kielcach	Art. 4 ust. 3	Brak wskazania terminu do złożenia wniosku o zawieszenie spłaty należności	Należy doprecyzować wskazując termin	Uwaga nieuwzględniona. W ocenie projektodawcy nie jest potrzebne określanie terminu, w jakim wniosek o zawieszenie spłaty należności miałby być złożony. O skorzystaniu z możliwości złożenia wniosku i terminie jego złożenia będzie decydował beneficjent.
13		art. 4 ust 7	Brak wskazania formy, w jakiej beneficjent będzie informowany	Należy doprecyzować wskazując, że beneficjent będzie informowany na piśmie, przy jednoczesnym określeniu w jaki sposób będzie dopuszczalne doręczenie korespondencji (celem ograniczenia kosztów zasadne jest dopuszczenie również drogi mailowej)	Uwaga nieuwzględniona. Wfośigw ma swobodę wyboru najszybszej i najmniej kosztownej formy informowania beneficjentów zgodnie z obowiązującymi przepisami.
14		Art. 10	Nakłada na wfośigw kolejny obowiązek w postaci badania zdolności finansowej osób ubiegających się o odroczenie spłaty, rozłożenie na raty lub umorzenie		Uwaga nieuwzględniona. Co do zasady badanie tego rodzaju było już przeprowadzane przez wfośigw na etapie ubiegania się o dofinansowanie w PPCP.

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
15		Uwagi ogólne	W ocenie skutków regulacji nie uwzględniono zwiększonych kosztów jakie będą musiały ponieść wfośigw celem realizacji zadań nałożonych ustawą (w tym w szczególności koszty zatrudnienia większej liczby prawników do wykonywania nałożonych ustawą czynności związanych z dochodzeniem roszczeń, pracowników do oceny zdolności finansowej, czy też rozpatrywania wniosków o stosowanie ulg (odroczenie, rozłożenie na raty, umorzenie spłaty należności)		Uwaga nieuwzględniona. W OSR jako spodziewane oddziaływanie na wfośigw wskazano zwiększenie liczby spraw w przedmiocie udzielania ulg i zawieszenia obowiązku dochodzenia środków przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby spraw windykacyjnych względem poszkodowanych beneficjentów. Taka zależność powinna znaleźć również odzwierciedlenie w bilansie kosztów działalności wfośigw. Wfośigw będą wprawdzie ponosić koszty realizacji nowych zadań wynikających z ustawy, ale jednocześnie unikną kosztów (części kosztów) ponoszonych w przypadku braku ustawy. Miarodajne oszacowanie nowych kosztów i kosztów unikniętych przez wfośigw w związku z projektowaną ustawą nie jest obecnie możliwe. Wartości te będą zależeć od tego, w ilu faktycznie przypadkach i w jakiej formie pomoc na podstawie ustawy zostanie udzielona.
16	WFOŚiGW w Toruniu	Art. 3	art 3 - formy pomocy prawnej określone w art. 3 ustawy (świadczenie pomocy prawnej dla beneficjentów) są sprzeczne z celami działania funduszy określonymi w ustawie – Prawo ochrony środowiska. Dodatkowo w mojej ocenie w jakiej relacji jest możliwość umorzenia należności w całości do obowiązków wynikających z ustawy o finansach publicznych?		Uwaga nieuwzględniona. Projektowana ustawa ma charakter szczególny i wprost przyznaje wfośigw kompetencje do udzielania pomocy przewidzianej w ustawie, w tym ulg w spłacie należności. Rozwiązania te stanowią zatem samodzielną podstawę prawną działania funduszy i nie pozostają w sprzeczności z przepisami określającymi ich zadania ani z zasadami gospodarowania środkami publicznymi.
17	WFOŚiGW w Toruniu	Art. 10	kolejny obowiązek nałożony na wfośigw - badanie zdolności finansowej beneficjenta.		Uwaga nieuwzględniona.

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
					Co do swojego charakteru, to nie jest to nowy obowiązek – wfośigw co do zasady badały zdolność finansową beneficjenta przy określaniu poziomu dofinansowania na etapie umowy o dofinansowanie.
18	WFOŚiGW w Toruniu	całość	KOSZTY - konieczność zwiększenia zatrudnienia, koszty administracyjne, sądowe dodatkowa obsługa prawna.		Uwaga nieuwzględniona. W OSR jako spodziewane oddziaływanie na wfośigw wskazano zwiększenie liczby spraw w przedmiocie udzielania ulg i zawieszenia obowiązku dochodzenia środków przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby spraw windykacyjnych względem poszkodowanych beneficjentów. Taka zależność powinna znaleźć również odzwierciedlenie w bilansie kosztów działalności wfośigw. Wfośigw będą wprawdzie ponosić koszty realizacji nowych zadań wynikających z ustawy, ale jednocześnie unikną kosztów (części kosztów) ponoszonych w przypadku braku ustawy. Miarodajne oszacowanie nowych kosztów i kosztów unikniętych przez wfośigw w związku z projektowaną ustawą nie jest obecnie możliwe. Wartości te będą zależeć od tego, w ilu faktycznie przypadkach i w jakiej formie pomoc na podstawie ustawy zostanie udzielona.
19	WFOŚiGW w Warszawie	art. 4 ust. 1	Brak wskazania terminu na złożenie wniosku oraz ewentualnej możliwości na jego przywrócenie.		Uwaga nieuwzględniona. W ocenie projektodawcy nie jest potrzebne określanie terminu, w jakim wniosek o zawieszenie należności miałby być złożony. O skorzystaniu z możliwości złożenia wniosku i terminie jego złożenia będzie decydował beneficjent.

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
20	WFOŚiGW w Warszawie		Projekt przerzuca odpowiedzialność organizacyjną za systemowe nieprawidłowości w Programie na wfośigw. Projekt nie uwzględnia dodatkowych kosztów administracyjnych, konieczności zwiększenia zatrudnienia, kosztów obsługi sporów sądowych.		Uwaga nieuwzględniona. W OSR jako spodziewane oddziaływanie na wfośigw wskazano zwiększenie liczby spraw w przedmiocie udzielania ulg i zawieszenia obowiązku dochodzenia środków przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby spraw windykacyjnych względem poszkodowanych beneficjentów. Taka zależność powinna znaleźć również odzwierciedlenie w bilansie kosztów działalności wfośigw. Wfośigw będą wprawdzie ponosić koszty realizacji nowych zadań wynikających z ustawy, ale jednocześnie unikną kosztów (części kosztów) ponoszonych w przypadku braku ustawy. Miarodajne oszacowanie nowych kosztów i kosztów unikniętych przez wfośigw w związku z projektowaną ustawą nie jest obecnie możliwe. Wartości te będą zależeć od tego, w ilu faktycznie przypadkach i w jakiej formie pomoc na podstawie ustawy zostanie udzielona.
21	WFOŚiGW Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	Art. 10 ust. 8	Proponuję ujęcie tych regulacji w formie rozporządzenia wykonawczego właściwego ministra.		Uwaga nieuwzględniona. Przesłanki, sposób i tryb stosowania ulg w spłacie należności zostały określone w projektowanej ustawie.
22	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 2 pkt 6	Postuluje się doprecyzowanie określenia „grupa podmiotów”, które nie jest zdefiniowane w projekcie Ustawy, ani nie występuje w polskim systemie		Uwaga nieuwzględniona. Pojęcie „grupy podmiotów” zostało użyte celowo w szerokim znaczeniu, aby objąć różne

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
			prawnym. Nie wiadomo, czy chodzi o spółki cywilne, konsorcja etc.		formy współdziałania podmiotów występujące w obrocie. Jego doprecyzowanie przez wskazanie zamkniętego katalogu mogłoby prowadzić do nieuzasadnionego zawężenia zakresu przepisu.
23	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 4 ust. 4	Postuluje się doprecyzowanie – by wniosek zawierał prośbę o zawieszenie spłaty.		Uwaga nieuwzględniona. Nie ma potrzeby doprecyzowania tej kwestii, wystarczające jest samo złożenie wniosku, z którego wynika, że jest wnioskiem o zawieszenie spłaty należności.
24	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 5	Przepis przewiduje, że prawomocne skazanie wykonawcy lub innych osób ponoszących odpowiedzialność ma wyłączać z mocy prawa odpowiedzialność beneficjenta oraz jego spadkobiercy względem wfośigw, w kontekście spłaty należności. Prawo cywilne nie przewiduje instytucji wyłączenia odpowiedzialności a bez precyzyjnego zdefiniowania tego zjawiska nie będzie można ułożyć go na gruncie prawa cywilnego.		Uwaga nieuwzględniona. Projekt ustawy jest rozwiązaniem szczególnym w stosunku do ogólnych zasad dochodzenia odpowiedzialności.
25	WFOŚiGW w Poznaniu	Art. 7	Postuluje się obligatoryjne orzekanie o obowiązku naprawienia szkody oraz o doprecyzowanie sytuacji, w których sąd orzeka ten środek bezpośrednio na rzecz wfośigw. Postuluje się wprowadzenie zapisu analogicznego jak w art. 46 § 2 k.k., że w przypadku trudności z orzeczeniem obowiązku naprawienia szkody, sąd orzeka nawiązkę na rzecz beneficjenta lub wfośigw.		Uwaga nieuwzględniona. Kwestie te regulują przepisy prawa karnego. W postępowaniach karnych, o których mowa w ustawie, wfośigw będą miały status pokrzywdzonego.
26	WFOŚiGW w Katowicach	art. 1, w art. 2 pkt 1, art. 4 ust.2, art. 5 ust. 1 i 2, art. 9 ust. 1 i ust. 2	W powołanych zapisach pojawia się pojęcie „osoby trzeciej” działającej w imieniu lub na rzecz wykonawcy	Pojęcie „osoby trzeciej” wymaga doprecyzowania Pojęcie „osoby trzeciej” wymaga doprecyzowania lub usunięcia.	Uwaga nieuwzględniona. Pojęcie to będzie interpretowane w ujęciu systemowym, w oparciu o przepisy ogólne prawa cywilnego. Wprowadzenie definicji zawężającej mogłoby prowadzić do

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
					nieuzasadnionego ograniczenia zakresu przepisu.
27	WFOŚiGW w Katowicach	art. 1	W przepisie pojawia się pojęcie przyczyn leżących po stronie wykonawcy	Wskazane byłoby doprecyzowanie pojęcie „przyczyn leżących po stronie wykonawcy” Pojęcie przyczyn leżących po stronie wykonawcy jest bardzo szerokie i obejmuje wszystkie sytuacje, w których Beneficjent składa zawiadomienie i nie ogranicza się do przypadków, w których została pobrana zaliczka i nie zostały wykonane prace w całości lub części; dlatego wskazane jest doprecyzowanie ww. pojęcia.	Uwaga nieuwzględniona. Pojęcie to będzie interpretowane w ujęciu systemowym, w oparciu o przepisy ogólne prawa cywilnego. Zbyt kazuistyczne doprecyzowanie tego pojęcia mogłoby prowadzić do nieuzasadnionego zawężenia zakresu ochrony przewidzianej w ustawie.
28	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 4 ust. 8 pkt 2	W zapisie wskazano, że okres zawieszenia kończy się z dniem prawomocnego zakończenia postępowania karnego.	Konieczność uzupełnienia zapisu o przypadki, w których prawomocne zakończenie postępowania karnego przekracza termin realizacji i rozliczenia PP CP, w szczególności części dofinansowanych w ramach FEnIKS (2029 r.).	Uwaga nieuwzględniona. Wydatki poniesione na realizację umów o dofinansowanie, w przypadku których stwierdzono nieprawidłowości, nie będą przedkładane do certyfikacji.

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				W wielu przypadkach termin prawomocnego zakończenia postępowania karnego może przekraczać termin realizacji i rozliczenia PP CP.	
29	WFOŚiGW w Katowicach	Art. 10 ust. 8	Zapis wprowadza delegację dla Rady Nadzorczej NFOŚiGW do ustalenia szczegółowych zasad odraczania terminów spłaty, rozkładania spłaty należności na raty albo umarzenia należności	Propozycja by zasady te zostały określone w rozporządzeniu wykonawczym do ustawy. NFOŚiGW i wfośigw są odrębnymi podmiotami, w związku z czym wskazane jest by kwestie ulg regulowały przepisy rozporządzenia wykonawczego do ustawy, tak jak to określono w art. 400q ust. 7 ustawy Prawo ochrony środowiska, zgodnie z którym Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób prowadzenia gospodarki finansowej NFOŚiGW i wfośigw, kierując się potrzebą zapewnienia jednolitego sposobu przeznaczania środków publicznych na realizację	Uwaga nieuwzględniona. Przesłanki, sposób i tryb stosowania ulg w spłacie należności zostały określone w projektowanej ustawie.

	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko do uwagi
				zasady zrównoważonego rozwoju oraz przestrzegania ładu finansów publicznych; Brak terminu do określenia szczegółowych zasad	